

HEINRICHA CORNELIA AGRIPPY
Z NETTESHEIMU

ozbrojeného vojska rytíře pasovaného, obojího práva i medicíny
doktora, Jeho Svaté Milosti císařské rady archiváře

OKULTNÍ FILOSOFIE

KNIHA ČTVRTÁ

včetně

tajuplných spisů Petruse z Abana, Pictoria z Villingen, Gerharda z Cremony, opata
Tritheima ze Spanheimu, knihy Arbatel, části umění takzvaného duchového
a různých jiných

POJEDNÁNÍ O GEOMANTII

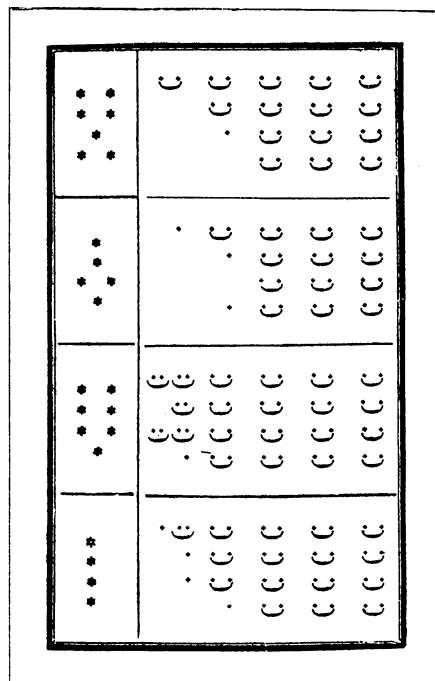
(umění bodovacím)

Geomantie je umění, které nám prostřednictvím osudového losování poskytuje odpověď na každou otázku, jaká se jen může vyskytnouti. Losování záleží v bodech, z nichž vyvozujeme podle rovnosti a nerovnosti jisté figury. Tyto figury se pak převádějí zpět na figury nebeské, jejichž přirozenou povahu a vlastnosti berou na sebe podle poměrů nebeských znamení a planet. Taková osudová hádání nám ostatně vyjevují pravdu jen tehdy, jak je třeba uvést předem, když se opírají o vyšší sílu. Takovou sílu, a to v dvojím ohledu, si skutečně osvojili i učitelé této vědy a podle jejich názoru je tato síla založena z části na náboženství a ceremoniích, zčásti na duši toho, kdo bodování koná. Požadovali, aby se body vtačovaly do země, a proto je tento druh osudového losování přisouzen zemi jako pyromantie ohni a hydromantie vodě. Ruka bodujícího má být, jak věřili, řízena a uváděna do pohybu hlavně duchy země, a proto musejí předcházet, aby byli tito duchové přivoláni, kromě jiných magických obyčejů, i kouzelné formule, k nim nahlížející. Na druhé straně řídí hádání i duše bodujícího, která dokáže co nejlépe vystupňovat touhu po poznání. Veškeré hádání totiž vyplývá z řízení duší a vše přitom musí nutně směřovat k tomu, co si duše žádá. Tento náhled a postup, který mu odpovídá, je totiž mnohem opravdovější a čistší, a proto vůbec nezáleží na tom, kde a jak se body činí. Toto umění má ostatně stejné kořeny jako umění hádání astrologického, které také nemůže být hodnotné bez oddaného, vytrvalého a mimořádného silného toužení tazatele. Teď však promluvíme o praxi geomantie a k tomu je především nutno připomenout, že veškerých figur, na nichž je celé toto umění založeno, je co do počtu šestnáct; dále je uvádíme zakresleny i s jejich názvy.

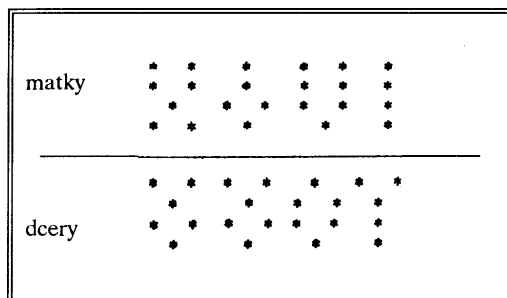
velké štěstí 	malé štěstí 	Slunce
cesta 	lid 	Měsíc
zisk 	radost 	Jupiter
dívka 	ztráta 	Venuše
spojení 	bílá hlava 	Merkur
chlapec 	červená hlava 	Mars
vězení 	smutek 	Saturn
♏ dračí hlava 	♏ dračí ocas 	

Vědět, jak tyto figury patří k planetám, je důležité proto, že na tom záleží jak přirozená povaha a veškeré vlastnosti figur, tak i divinaturní posuzování celého tohoto umění. – Velké i malé štěstí je ve vztahu ke Slunci, a to tak, že první ke Slunci stojícímu ve všech nejvyšších hodnotách, to druhé však ke Slunci nočnímu čili nacházejícímu se ve svých nižších hodnotách. Cesta a lid jsou ve vztahu k Měsíci, a to tak, že cesta se vztahuje k počátku přibývajícího Měsíce, lid naopak k úplňku a Měsíci ubývajícímu. Zisk a radost patří Jupiterovi; zisk má však Jupitera šťastněji ozářeného, radost Jupitera méně šťastného, ale který je zabezpečen proti škodám. Dívka a ztráta jsou figury Venušiny; první je ozářena šťastně, druhá jest takřka odvrácená a spálená. Spojení a bílá hlava jsou obě figury Merkurovy, ale první je šťastnější. Chlapec a červená hlava jsou ve vztahu k Marsu, který je příznivý prvnímu, škodlivý druhému. Žalář a smutek jsou figury Saturnovy a jsou zlé; první jest nicméně horší. Dračí hlava a dračí ocas se přidržují své vlastní přirozené povahy. Z tohoto vztahu geomantických figur k planetám se dá snadno rozpoznat, kterému nebeskému znamení odpovídají. Velké a malé štěstí jsou ve znamení Lva, které je domem Slunce. Cesta a lid ve znamení Raka, které patří k Měsíci. Zisk je ve znamení Ryb, radost ve znamení Střelce, obojí jsou domy Jupiterovy. Dívka má Býka, ztráta Váhy, obojí jsou domy Venušiny. Spojení je v Panně, bílá hlava v Blížencích, to jest domech Merkurových. Chlapec a červená hlava ve Škorpionovi, domě Martově. Vězení má Kozoroha a smutek Vodnáře., obojí jsou domy Saturnovy. Dračí hlava a dračí ocas se dělí podle toho, že první patří ke Kozorohovi, druhý pak ke Škorpionovi. Triplicita figur se dá snadno ověřit podle triplicity nebeských znamení. Chlapec, velké a malé štěstí a radost tvoří ohňovou trojicitost, dívka, spojení, vězení a dračí hlava tvoří triplicitu zemní; bílá hlava, ztráta a smutek triplicitu vzduchovou, cesta, lid, červená hlava, dračí ocas a zisk jsou povahy vodní. Rozdělení je provedeno podle nebeských znamení. Chceme-li však dospět k triplicitě podle přirozenosti planet a figur samých, pak vytvářejí ohňovou triplicitu velké štěstí, červená hlava, chlapec a ztráta, vzduchovou malé štěstí, radost, dívka a spojení, vodní zisk, dračí ocas, cesta lid, zemní vězení, smutek, bílá hlava a dračí hlava. Toto zařazení je obvyklejší než rozdělení podle nebeských znamení, je také mnohem správnější a rozumnější než jiná, která jsou častější a která tvoří následující rozdělení: k ohňové triplicitě patří dračí ocas; malé štěstí, ztráta a červená hlava, ke vzduchové zisk, radost, chlapec a spojení, k vodnímu lid, cesta, bílá hlava a dívka, k zemní dračí hlava, velké štěstí, vězení a smutek. Při tomto oddělení jsou geomantické figury přidělovány dvanácti nebeským znaméním takto: zisk Skopci, velké a malé štěstí Býku, radost Blížencům, dívka a červená hlava Raku, bílá hlava Lvu, cesta Panně, dračí hlava a spojení Váhám, chlapec Škorpionu, smutek a ztráta Střelci, dračí ocas Kozorohu, lid Vodnáři a vězení Rybám.

A teď bychom rádi něco pověděli o projekci. Vyznačíme velkou spoustu bodů ve čtyřech řadách zprava doleva, a to čtyřikrát. Tak dostaneme čtyři figury, každou z nich tvořenou třemi řadami podle sudého nebo lichého počtu v jedné každé řadě. Tyto čtyři figury nazýváme obvykle matkami; a právě z nich vzházejí ty ostatní, které jsou potřebné pro úplné geomantické schéma. Abychom to ještě lépe vysvětlili, objasníme celou záležitost následujícími příklady.

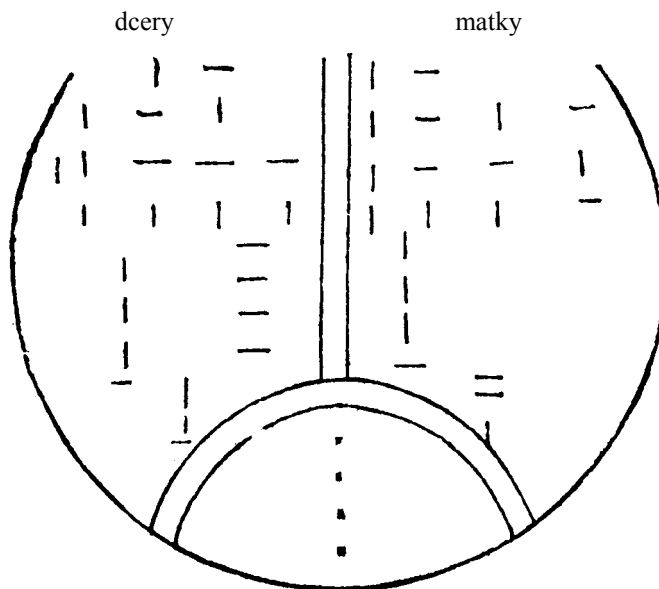

Z těchto čtyř matek se vyvodí čtyři další figury, které nazýváme dcerami, a to takto: čtyři matky klademe řadou jednu vedle druhé a začneme-li od shora, tvoří v každé řadě body matek figuru některé dcery; pak touto cestou dostaneme také čtyři dcery, jak ukazuje schéma.

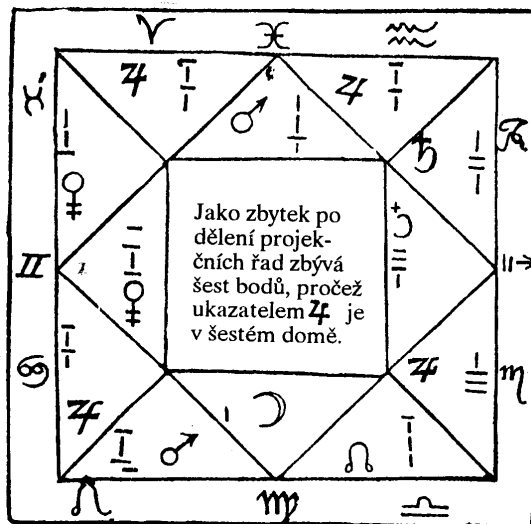
Těchto osm figur vytvoří osm nebeských domů; figury klademe zprava doleva a to tak, že čtyři matky tvoří první čtyři domy, čtyři dcery pak čtyři domy další, tedy pátý, šestý, sedmý a osmý. Ostatní domy se vytvoří tak, že sestavíme z prvního a druhého devátý, z třetího a čtvrtého desátý, z pátého a šestého jedenáctý a ze sedmého a osmého dvanáctý, a to podle sudého nebo lichého počtu bodů z každých dvou figur. Podobně se vyvodí z posledních čtyř figur, deváté a desáté, jakož i z jedenácté a dvanácté dvě další figury, které nazýváme svědky, a z těchto nakonec vznikne ještě další figura, která se nazývá index či ukazatel celého schématu i položené otázky, jak se dá vyčíst z příkladů, které uvádíme.

Geomantické schéma

Takový je běžný postup geomantiků, který ani nezavrhujeme, ale ani nevychvalujeme; podle našeho názoru je vždy, při každém bodování vhodné se s tímto postupem poradit. Já sám ale bych teď rád seznámil čtenáře s opravdovým geomantickým schématem, které by se mělo sestavovat i astrologickým způsobem. Čtyři matky tvoří čtyři rohové domy, a to první matka tvoří první rohový dům, druhá desátý, třetí sedmý a čtvrtá čtvrtý. Čtyři dcery tvoří současně čtyři další domy, a to první dcera druhý, druhá jedenáctý, třetí osmý, čtvrtá pátý. Figury příslušných domů nakonec utvoříme podle triplicit. Totiž z figur prvního a pátého domu devátý, z desátého a druhého domu šestý, ze sedmého a jedenáctého dům třetí, ze čtvrtého a osmého dům dvanáctý. To je to pravé geomantické zrcadlo, vytvořené podle nejsprávnějších a nejpůsobivějších poměrů. Chceš-li z toho něco vyzkoumat, musíš je zdokonalit takto: Figura, která se nalézá v prvním domě, dá ti jako vycházející ono znamení, kterému sama náleží. Zaznamenáme toto znamení, a pak přidělíme ostatním domům nejbližší následující znamení podle jejich pořádku a sledu. Nato zaneseme do jednotlivých domů i planety, a to podle přirozené povahy figur. Z toho všeho se pak nyní utvoří geomantický úsudek (odpověď na položenou otázku), a to podle významu planet ve znameních a domech, v nichž byla nalezena, a podle poloh planet a vzhledem k místu tazatele i k věci, na niž se táže. Dále to posuzujeme podle přirozenosti znamení, vyskytujících se v jejich domech, podle přirozené povahy a vlastností figur, které mají v jednotlivých domech, jakož i podle příměsí jiných figur,

keré jsou k nim v nějakém vztahu. Již jsme ukázali, jak se najde ukazatel celku u prvního schématu, teď mám v úmyslu sdělit vám tajný postup, jak najít ukazatele v dolní figuře. Sečteme všechny body, které jsou obsaženy v projekčních řadách a dělíme jejich počet dvanácti; zbytek rozdělujeme podle pořadí na jednotlivé domy, a na který dům připadne poslední jednotka, toho figura rozhoduje o věci, na niž se tázeme, a to ve spojení s významem ostatních figur. Když i tyto ponechají záležitost nerozhodnutou, rozhoduje jedině ukazatel. Jako příklad uvádíme tuto figuru:

Ještě zbývá promluvit o otázkách, které patří k jednomu každému domu, jakož i o významu figur v jednotlivých domech; především chceme vědět, které předměty patří k jednomu každému domu. – Z prvního domu posuzujeme osobu tazatele; klade se otázka po jeho vlastní náležitosti nebo po záležitosti, která se ho týká. Tento dům také objasňuje život, podobu, stav, povahu, tělesnou konstrukci, krásu a barvu toho kterého člověka. – Druhý dům pojednává o jeho vlastnictví, bohatství, chudobě, ziscích a ztrátách, o štěstí a smůle při získávání časných statků a o náhodných událostech, které mohou postihnout majetek, jako krádež, ztráta atd. – Třetí dům zahrnuje otázky bratrů, sester, synovců, švagrů, nedlouhých cest a blízkých lidí. – Čtvrtý dům pojednává o rodičích a prarodičích, zejména o otci, o dědictvích, budovách, zemědělství, pokladech a jiném ukrytém majetku, výpůjčkách a také o tom, co chybí, protože bylo ukradeno, ztraceno nebo z nedbalosti promrháno. – Pátý dům se týká dětí, čeledi, poslů, klepů, cti a také otázek okolo těhotenství. – Šestý dům vysvětluje to, co se týká nemoci a léků, sluhů, tažného dobytka a jiných domácích zvířat. – Sedmý dům pojednává o manželství a láskách, také o odpůrcích, procesech a sporech, vůbec o tom, co se projednává před soudem. – Osmý dům jedná o smrti a o tom, co z ní plyne, o zmocněních a dědictvích, jakož i o věnu a majetku ženy. – Devátý dům pojednává o cestách, věrnosti, spolehlivosti a vytrvalosti, o snech a o všem, co patří k vědě o předpovídání a k náboženství. – Desátý dům se týká cti, obchodů a úřadů. – Jedenáctý dům se zabývá přáteli, vznešenými a knížecími osobnostmi. – Dvanáctý dům pojednává o nepřátelích, služebnících, vězení a neštěstí a vůbec o všem, co se může přihodit zlého, kromě smrti a nemoci, které mají místo v domě šestém a osmém. – Teď ještě musíme ukázat, co znamená každá z výše uvedených figur v různých domech.

Velké štěstí v prvním domě propůjčuje dlouhý život a chrání před nemocemi; označuje také šlechetného, velkorysého, mravného člověka střední postavy, červenavé barvy obličeje a kučeravých vlasů; jeho horní končetiny jsou delší než dolní. – V druhém domě znamená velké štěstí zřejmé bohatství a očividný zisk, štěstí a nalezení ztracené věci, chycení zloděje a znovuzískání ukradeného. – V třetím domě znamená pak vznešené a snášenlivé bratry a příbuzné, šťastné cesty spojené se ziskem a poctami, věrné a upřímné přátele. – Ve čtvrtém domě znamená velké štěstí vznešeného, váženého a mnohými ctěného otce, dědictví ve městech, rozmnožení otcovského majetku, nalezení skrytých pokladů, objevení všeho ukradeného a ztraceného. – Pátý dům přináší radost z dětí a jejich úspěchy a získání velkých poct; ohlašuje také šťastné výsledky různých poselství, přináší pravdivé zprávy, propůjčuje veřejné pocty, slavnou památku po smrti a těhotným ženám věští narození syna. – V šestém domě osvobozuje velké štěstí od jakékoli nemoci, dává naději na brzké uzdravení nemocných a znamená i dobré léky a schopného lékaře, k němuž je třeba mít důvěru; znamená i věrné služebníky a ze zvířat zejména pěkné koně. – V sedmém domě propůjčuje velké štěstí bohatou, řádnou a dobrou ženu i líbezná a příjemná láska; dává výhry v soudních procesech, ale znamená i mocné velké přízni se těšící odpůrce, když už se o tom zmiňujeme. – V osmém domě to znamená, že ten, na jehož smrt se tázeme, žije; též značí dobrou a přiroze-

nou smrt a ctihodný pohřeb, dále slibuje závěti a dědictví a velké věno ženy. – V devátém domě znamená velké štěstí šťastné, dosti daleké, ale pomalé cestování, a to po zemi a spíše na koni než pěšky, dále, že cestující se vrátí; také značí člověka věrného a neměnného přesvědčení a náboženského smýšlení, který nikdy nemění své vyznání víry; konečně ohlašuje i sny a správné předtuchy a opravdové a dokonalé vědění. – V desátém domě znamená velké štěstí velmi vysoké pocty, propůjčuje veřejné úřady, přednostenské a soudní hodnosti a vysoká postavení u dvorů knížat, též nepodplatitelné soudce a přináší rychlá a snadná rozhodnutí v procesech; dále znamená mocné, šťastné krále a jistá vítězství, a také vznešenou a dlouhého věku se doživší matku. – V jedenáctém domě znamená opravdové a užitečné přátele, a bohatého štědrého knížete, činí též člověka šťastným a oblíbeným u knížete. – Ve dvanáctém domě, kde je řeč o vlastnostech nepřítele, znamená velké štěstí mocné a vznešené nepřátele, jimž je obtížné odolat. Jde-li však o nepřátele v jiných souvislostech, ukazuje, jak ujit jejich nástrahám; dále znamená věrnou čeleď a přivádí zpět uprchlé služebníky; ze zvířat značí koně, lvy a býky; nechává uprchnout ze zajetí a zmírňuje nebo odstraňuje budoucí nebezpečí.

Malé štěstí propůjčuje v prvním domě dlouhý život, ale spjatý s různými nesnázemi a onemocněními, označuje hubeného člověka malé postavy, s mateřským znamením v obličeji nebo na pravém oku. – V druhém domě malé štěstí znamená majetek a marnotratnictví; ukrývá zloděje a ukradené bude možno získat zpět jen s obtížemi a námahou. – V třetím domě přináší rozmišky mezi bratry a pokrevními příbuznými, poukazuje na nebezpečí při cestování, jemuž však se unikne, a znamená také spolehlivé, avšak uzavřené lidi. – Ve čtvrtém domě malé štěstí škodí statku, zděděnému po otci i jiným dědictvím, ukrývá poklady a ztracené věci, takže se k tomu všemu dostáváme jen s velkými obtížemi; znamená též řádného otce, který však dětem pro svou velkou štědrost zanechá jen nevelký majetek. – V pátém domě malé štěstí propůjčuje jen málo dětí, ohlašuje, že těhotná žena porodí děvčátko, znamená četná, ale nepřilíš užitečná poselství a opatřuje průměrné pocty, jakož i dobrou pověst po smrti – pověst však daleko nesahá a netrvá nijak dlouho. – V šestém domě znamená malé štěstí choroby krve a žluči, způsobuje, že nemocný je stále v nebezpečí, ale že mu nakonec unikne, a znamená též počestné, ale pomalé a špatně upotřebitelné služebnictvo; stejně je tomu i s domácími zvířaty. – V sedmém domě malé štěstí propůjčuje ženu dobrého původu, s níž ale protrpíme četné nepříjemnosti; dále znamená nestálé lásky, protahuje procesy, způsobuje, že protivník se uchyluje k mnohým vychytralostem, přece však za dlouhou dobu dopřává vítězství. – V osmém domě malé štěstí znamená dohrou a čestnou smrt, ale takovou, o níž nikdo neví nebo k níž dochází někde v cizině; slibuje odkazy a dědictví, ale se spory a obtížemi, ohlašuje málo honosný pohřeb a znamená, že věno manželčino získáme jen s obtížemi a velmi brzy je spotřebujeme. – V devátém domě malé štěstí přináší spory na cestách; kdo odjel na cesty, vrací se pozdě; podporuje návštěvy služeb Božích a propůjčuje člověku nedokonalé znalosti, ale i stálost ve víře a náboženském vyznání. – V desátém domě malé štěstí znamená mocné krále a knížata, kteří však strhávají na sebe vládu válkami a násilím, ale brzy ji opět ztrácejí; též opatřuje pocty a významné úřady a velké příjmy, o něž se však musejí neustále vést spory a které nepodržíme delší dobu; dále znamená, že soudce ti není nakloněn a proces se táhne, také že matka umírá dřív než otec a neustále trpí různými chorobami. – V jedenáctém domě opatřuje mnoho přátel, ale neužitečných a chudých, kteří v nouzi nemohou dost dobře přijít na pomoc, dále propůjčuje přízeň knížat a velkou naději, ale jen nevelký zisk a znamená také, že nám úřady a příjmy, které nám udělila knížata, dlouho nevydrží. – Ve dvanáctém domě malé štěstí ohlašuje prohnané a lstivé nepřátele, kteří se nás tajnými úklady snaží zaplést do svých osidel; uvězněnému předpovídá dlouhé žalářování, ale nakonec uniknutí; dále značí služebníky i domácí zvířata menšího užítka, jakož i časté obraty od dobrého ke zlému a od zlého k dobrému.

Cesta propůjčuje v prvním domě dlouhý a šťastný život; znamená dále cizince, vyzáblého člověka vysoké postavy, bílé barvy a s prostředně dlouhou bradkou; člověka štědrého a příjemného, který je ale lenivý a jen málo pracuje. – V druhém domě propůjčuje přibývání majetku a bohatství, pomáhá získat zpět ukradené a ztracené věci, nicméně však také ukazuje, že zloděj je už za hranicemi. – V třetím domě znamená četné bratry a pokrevně příbuzné, neustále a šťastné cesty otevřené, vyzkoušené a družné lidi. – Ve čtvrtém domě cesta znamená řádného otce, zvětšení majetku po otci zděděného a jiných dědictví i dobrý výnos z polí; dále ukazuje, kde je ukryt poklad a pomáhá získat, co bylo ztraceno. – V pátém domě cesta propůjčuje hodně dětí mužského pohlaví, znamená, že těhotná žena porodí chlapce, přináší poselství do vzdálených krajín a propůjčuje veřejné pocty, jakož i ctihodnou smrt, proslavenou ve vzdálených zemích. – V šestém domě cesta chrání před nemocemi, značí, že nemocný se opět vzpamatuje, a opatřuje užitečné a zisk nesoucí služebníky i domácí zvířata. – V sedmém domě cesta propůjčuje krásnou a příjemnou ženu, s níž se těšíme trvalému štěstí; procesy a spory přivádí k rychlému rozhodnutí a činí odpůrce poddajnými, takže se dají urovnat dobrozdáním řádných mužů. – V osmém domě cesta znamená počestnou smrt v důsledku zánětlivých chorob, velká poslední pořízení a bohatá dědictví po zemřelých; také to, že někdo, kdo byl pokládán za mrtvého, je ještě naživu. – V devátém domě cesta dává podněty k dlouhým cestám po vodě, slibuje z nich velmi pěkný zisk, propůjčuje duchovní úřady a slušné výnosy z církevních záležitostí, značí lidi nábožné a věřící prostě a trvale, posílá pravdivé sny, jejichž význam se brzy vyjeví, a konečně skýtá filosofické a gramatické znalosti a vše, čeho je třeba ke vzdělávání mládeže. – V desátém domě cesta znamená šťastné krále a knížata, kteří žijí v neustálém míru se svými sousedy a kteří si

mnohými poselstvími získávají přátelství četných jiných knížat; dále značí veřejné pocty, úřady a vrchnostenské hodnosti, s nimiž mohou být spojeny i cesty a peněžní zisky, dále též spravedlivé a laskavé soudce a rychle vyřízené procesy a váženou, zdravou a dlouhověkou matku. – V jedenáctém domě značí cesta četné a mocné přátele; také v cizích zemích získání věrných a mocných přátel, kteří podle svých sil pomáhají člověku v nouzi; dále získává cesta v tomto domě přízeň a důvěru knížat a vznešených šlechticů a takové záležitosti, které jsou spjaty s nestálým cestováním. – Ve dvanáctém domě cesta značí množství nepřátel, jichž ale není třeba se příliš obávat, dále užitečné sluhy a domácí zvířata; také znamená, že vězeň uprchl nebo uprchne z vězení, a konečně chrání člověka před neštěstím.

Lid ztělesňuje v prvním domě život střední délky, v němž jsou různé nemoci a vládnou jím změny osudu; označuje člověka středního vzrůstu, tlustého těla a pěkně utvářených údů, který může mít na levém oku mateřské znamení. Je-li však s podobou člověka spojena figura Saturna čili červené hlavy, pak značí člověka ošklivého a znetvořené postavy. Těhotné ženě to předpovídá, že přivede na svět nedochůdce, je-li v pátém domě obklopena zlými figurami. – V druhém domě lid ztělesňuje mírný blahobyt, jehož získání je spojeno s velkými obtížemi; přináší člověku neustále velkou námahu, ukradené věci se nevracejí, ztracené nedostaneme zpět nikdy celé; ukryté se nenajde. Je-li však řeč o zloději, znamená to, že ještě neuprchl, že se ukrývá někde v naší krajině. V třetím domě znamená lid průměrné přátelství s bratry a příbuznými, namáhavé cesty, které však přinášejí jakýsi zisk; dále znamená vrtkavého člověka a že budeme často oklamáni společníky. – Ve čtvrtém domě znamená lid nemocného otce, který vede namáhavý život, dále žádná dědictví nemovitých statků a naopak úspěchy z vodního hospodářství (jako jsou mlýny, rybolov atd.); tážeme-li se po pokladech, znamená lid ve čtvrtém domě, že buď vůbec nejsou nebo je nemůžeme najít; konečně způsobuje ustavičné obtíže s majetkem, jehož se můžeme dočkat od rodičů. – V pátém domě lid neoznačuje čestná poselství, nýbrž buď listonoše nebo veřejné posluhy, rozšiřuje falešné pověsti, které se však zdají být pravděpodobné a které buď mají původ v pravdě nebo nejsou vyprávěny přesně tak, jak se věci sběhly; dále označuje neplodnou ženu anebo ohlašuje těhotné ženě potrat; také nepříliš honosný pohřeb a žádnou slávu po smrti. – V šestém domě značí lid studené nemoci, které napadají zejména dolní části těla; nemocný má nepozorného a nedbalého lékaře a ocitá se i v nebezpečí smrti, takže se jen těžko vzpamatovává a zotavuje; dále označuje nevěrné služebnictvo a škody na dobytku. – V sedmém domě opatřuje lid krásnou a veselou ženu, která však ráda vyhledává lásky se vznešenými muži; znamená také předstíranou a falešnou lásku, též chabé odpůrce. – V osmém domě lid značí také rychlou smrt bez předchozí dlouhé úzkosti, častěji způsobenou vodou; nedají se čekat žádné dědictví a odkazy zemřelých a jestliže se i vyskytnou, přijde se o ně v procesu nebo jinou nešťastnou náhodou; také žena má věno buď jen malé nebo dokonce žádné. – V devátém domě znamená lid falešné sny a hrubého nevzdělaného člověka; v církevních záležitostech jen nižší úřady, jako úklid kostela, zvonění, a také člověka, který se o náboženství nestará vůbec a má dosti široké svědomí. – V desátém domě lid značí krále a knížata, kteří byli vyhnáni ze svých říší nebo se na nich neustále dožívají ztrát; dále znamená úřady a takové obchody, které mají co činit s vodou (např. s loďmi, mosty, rybářstvím, břehy) i loukami atp., dále vrtkavé soudce, kteří jsou těžkopádní při vyřizování procesů, též postonávající a nedlouho žijící matku. – V jedenáctém domě propůjčuje lid málo přátel, ale četné pochlebníky, u knížat a šlechticů žádná přízeň a žádné štěstí. – Ve dvanáctém domě přináší lid slabé a málo četné nepřátele a značí, že uvězněný neuprchne; větší nebezpečí na vodě a na místech, která mají s vodou co činit.

Zisk v prvním domě propůjčuje dlouhý život a šťastné stáří a znamená člověka střední postavy, s velkou hlavou, výrazných rysů obličeje, dlouhého nosu, s mohutnou bradkou, kučeravými vlasy a krásnými očima, který si pro sebe žije skvěle, jinak jest však šetrný a není štědrý. – V druhém domě znamená zisk velmi značné bohatství, také že zloděj bude dopaden a že se k majiteli vrátí to, co ztratil. – V třetím domě značí zisk četné a majetné bratry, mnohé cesty přinášející zisk, věrnost a upřímnost. – Ve čtvrtém domě zisk znamená značný rodičovský majetek, četné pozemky s dobrými výnosy; přináší také poklad, který se dá najít; dále značí i bohatého, ale lakotného otce. – V pátém domě znamená zisk hodně dětí obojího pohlaví, více chlapců než děvčat; pro těhotnou ženu značí, že porodí bez nesnází, a to syna, když už je o tom řeč; dále ohlašuje poselstva přinášející zisk a pravdivé zprávy; sláva po smrti příliš daleko nesahá, ale příslušníci rodiny dědí. – V šestém domě značí zisk četné těžké a dlouhodobé nemoci, nemocní také přicházejí často do nebezpečí smrti a někdy i umírají, ale současně skýtá učeného a řádného lékaře; dále mnoho služebnictva a dobytku, jakož i zisk z nich. – V sedmém domě znamená zisk bohatou ženu, která je však buď vdova nebo pokročilého věku; také obtížné dlouho trávající procesy, lásku a konkubinát. – V osmém domě zisk znamená, že ten, na něhož se tážeme, zemřel; značí totiž rychlou smrt po několikadenní nemoci; dále velmi výhodná dědictví a odkazy, jakož i velké věno. – V devátém domě znamená zisk dlouhé a výdělek přinášející cesty, nepřítomný se brzy vrátí; od osob duchovních z těch, kdo patří ke školám, je možno doufat ve výhody; člověk, na něhož se tážeme, má solidní znalosti. – V desátém domě zisk znamená pro knížata rozšíření jejich panství; dále příznivého soudce, kterému musíme stále dávat dary; úřady a záležitosti, které přinášejí četné výhody a bohatou a šťastnou matku. – V jedenáctém

domě opatřuje nemálo přátel a užitek z nich, jakož i vzrůstající přízeň knížat. – Ve dvanáctém domě značí zisk četné a mocné nepřátele; uprchlí služebníci i zvířata budou přivedeni zpět; zajatec neunikne.

Radost v prvním domě značí dlouhý, šťastný a radostný život; ten, kvůli němuž se tážeme, přežije všechny své bratry; je to člověk vysoké postavy, krásných údů, širokého čela, velkých a silných zubů a vyhraněných rysů obličeje. – V druhém domě znamená radost a různé zisky, ale i velké výdaje a různé změny okolností; ukradené bude opět získáno, zloděj unikne. – V třetím domě radost znamená přívětivé bratry, kteří však nebudou dlouho žít, utěšené cesty, věrnost a upřímnost. – Ve čtvrtém domě radost znamená značný rodinný majetek i pěkné pozemky, jakož i otce, vznešeného a vyznamenaného hodností knížecího úřadu; také ohlašuje, že nablízku je poklad, který jest možno najít, ale má menší cenu, než jsme čekali. – V pátém domě radost propůjčuje poslušné a způsobilé děti, které jsou největší útěchou ve stáří; dále ohlašuje, že těhotná porodí děvčátko; též velmi ctihodná poselstva; dále že pověsti vcelku nebudou pravdivé a že po smrti zůstane dobrá a daleko rozšířená pověst. – V šestém domě způsobí radost, že nemocný se znovu zotaví, a též značí štěstí se sluhy a dobyt-kem. – V sedmém domě poskytuje radost krásnou a mladistvou ženu, vítězství v soudních procesech a štěstí v lásce. – V osmém domě přislubuje radost dědictví i poklady a pěkné věno; ohlašuje, že ten, na něhož se tážeme, je ještě naživu; dále nabízí vyhlídku na krásnou a klidnou smrt. – V devátém domě radost znamená málo cest, a to takových, které jsou poselstvími pro knížata nebo pobožnými poutěmi; dále značí člověka náboženského a s průměrnými znalostmi, který však díky zdravému rozumu všechno snadno chápe. – V desátém domě znamená radost slavné krále a knížata, kteří se v daných poměrech vyznačují umírněnou vládou; dále příslušné soudce a čestná postavení, též vrchnostenské úřady, které mají co činit buď se záležitostmi duchovními nebo školskými, nebo s vykonáváním práva. Dále, je-li matka vdovou, znovu se provdá. – V jedenáctém domě radost propůjčuje přízeň knížat a vznešených pánů a množství přátel. – Ve dvanáctém domě radost zajišťuje vítězství nad nepřáteli, znamená dobré služebnictvo, osvobozuje zajatce a chrání před nepříznivými náhodami a jejich následky.

Dívka v prvním domě značí kratší délku života a člověka slabší konstituce a střední postavy, který je přitloustlý, dosti hezký, ale zženštilý a plný smyslných žádostí a který se pro svou náklonnost k druhému pohlaví častěji dostává do velkých nebezpečí. – V druhém domě dívka ani nepropůjčuje bohatství ani nezmenšuje chudobu a naznačuje, že zloděj sice ještě neopustil město, ale že ukradené věci už někam odložil, a také že se nelze nadít nějakého pokladu. – Ve třetím domě dívka znamená více sester než bratrů a způsobuje, že žijí s každým v dobré shodě; také znamená příjemné cesty a obcování s dobrými lidmi. – Ve čtvrtém domě dívka značí menší otcovský majetek, dále, že otec nebude dlouho naživu a že polnosti nesou dobrou úrodu. – V pátém domě dívka slibuje, že těhotná žena porodí děvče, že nebudou žádná poselstva, ale četné styky s ženami a že od nich kyne nějaký úřad. – V šestém domě dívka znamená velikou slabost nemocného, ale současně i to, že se zase brzy vzpamatuje, dále značí lékaře bez znalostí a zkušeností, který je však u obecného lidu oblíben a ve velké vážnosti; též slibuje štěstí s podomky a děvečkami, jakož i s dobyt-kem. – V sedmém domě dívka slibuje krásnou a příjemnou ženu, která je však často zamilována a po níž mnozí touží; nejsou procesy, které by rozhodval soudce, ale spory s různými lidmi, které snadno vyřídí. – V osmém domě dívka znamená, že ten, kdo byl pokládán za mrtvého, je ještě naživu; manželčino věno není velké, ale muž je s ním spokojen. – V devátém domě dívka neukazuje na dlouhé cesty; dále znamená člověka náboženského, který však má jen průměrné znalosti, s výjimkou hudby a zpěvu. – V desátém domě dívka značí nepřilíš mocná knížata, která však žijí ve svých státech v míru, jsou v oblíbě u svých sousedů a poddaných, jsou velmi laskavá a ráda se baví veselým šprýmováním, hrou a lovem; dále dobré, zbožné a soucitné soudce; dále opatřuje dobrá zaměstnání u žen a úřady udělené šlechticům. – V jedenáctém domě dívka propůjčuje četné přátele a přízeň žen. – Ve dvanáctém domě dívka značí málo nepřátel, ale spory s fraucimórem; zajatec bude osvobozen svými přáteli.

Ztráta v prvním domě znamená, že nemocný neujde svému konci; vůbec přináší krátký život a značí člověka nesouměrných údů a odporného chování, který nadto má na některé části těla značnou vadu, například kulhá nebo je mrzák atd. – V druhém domě ztráta ohlašuje, že osoba, o níž jde, rozhází veškerý majetek a bude žít v chudobě; ani zloděj ani to, co ukradne, se nenajde; není ani pokladu a marně se po něm pátrá, a to k vlastní škodě. – Ve třetím domě ztráta znamená smrt bratrů nebo že žádní bratři nejsou, také nejsou ani příbuzní a přátelé; ani žádné cesty, zato jsou časté podvody. – Ve čtvrtém domě dojde ke ztrátě veškerého otcovského majetku, otec je chudý a byry zemře. – Pátý dům postihne smutek nad úmrtím dětí; ženy nejsou těhotné nebo nedonosí dítě; není poct ani slávy, naopak bují falešné pověsti. – V šestém domě ztráta značí, že nemocný se uzdraví nebo alespoň brzy vzpamatuje; se služebnictvem a dobyt-kem se nic nedaří. – V sedmém domě ztráta znamená cizoložnou ženu, která žije se svým mužem v ustavičných různicích, ale brzy zemře; procesy se prohrávají. – V osmém domě ztráta ohlašuje, že někdo brzy umře; manželčino věno se rozhází; nedají se čekat dědictví ani odkazy; tak jako tak přijde všechno vniveč. – V devátém domě ztráta neslibuje žádné cesty nebo přinesou jen nevýhody; také znamená člověka nestálé víry, který přechází od jedné sekty ke druhé; dále takového, který o ničem nic neví. – V desátém domě ztráta znamená velmi nešťastná knížata a šlechtice, kteří končí svůj život ve vyhnanství; dále špatné soudce, obchody a úřady přinášející jen škody; i smrt matky. –

V jedenáctém domě ztráta znamená málo přátel, kteří se ještě k tomu snadno ztrácejí nebo se promění v nepřátele; od knížat se nedá očekávat žádná přízeň, nebo jen taková, která ještě uškodí. – Ve dvanáctém domě ztráta ohlašuje zničení všech nepřátel; zajatec zůstane dlouho v zajetí, ale je uchráněn před nebezpečím.

Sjednocení (čili spojení) v prvním domě znamená šťastný život, dále člověka střední postavy, který není ani hubený ani tlustý, má podlouhlý obličej, hladké vlasy, přiměřenou bradu a dlouhé prsty a nohy, člověka, který je štědrý, přívětivý a má mnoho přátel. – V druhém domě sjednocení neznačí sice bohatství, chrání však člověka před nouzí a bídou; zloděj i ukradené zboží jsou nalezeni spolu a dají se získat ukryté poklady. – V třetím domě značí sjednocení málo bratrů, různé cesty se střídavým štěstím, dále spolehlivost a nepoddajnost. – Ve čtvrtém domě sjednocení znamená průměrný otcovský majetek, váženého a obezřelého otce. – V pátém domě sjednocení propůjčuje chytré děti, ohlašuje, že těhotná žena porodí syna, dále slibuje vlastními silami získané pocty a dobrou pověst, velmi rozšířenou, též značí pravdivé zprávy. – V šestém domě sjednocení znamená vleklé choroby, učeného a zkušeného lékaře, věrné služebníky a bezvadný dobytek. – V sedmém domě sjednocení propůjčuje vzdělanou a rozváznou paní, ale znamená též obtížné soudní procesy a prohnané protivníky. – V osmém domě sjednocení ohlašuje, že ten, kvůli němuž se tážeme, zemřel, a současně slibuje, že z jeho smrti vzejde užitek; též znamená nepřilíš bohatou manželku. – V devátém domě sjednocení ohlašuje nevelké množství, ale dlouhých cest a ukazuje, že nepřítomný se po dlouhé době navrátí, dále propůjčuje různé znalosti tajemství i náboženských, též bystrého a činného ducha. – V desátém domě sjednocení znamená štedrá, dobrotivá a laskavá knížata, která se těší z věd a různých tajných umění, jakož i muže, kteří se v nich vyznají; dále znamená spravedlivé soudce, kteří snadno rozhodují procesy chytrým myšlením; propůjčuje úřady, které mají co činit s vyučováním a vědami; označuje též váženou a chytrou matku, která žije šťastně. – V jedenáctém domě sjednocení propůjčuje mnoho přátel a v nejvyšší míře přízeň knížat a šlechticů. – Ve dvanáctém domě sjednocení značí opatrné a prohnané nepřátele; zajatec je dlouho v zajetí, v životě unikne různým nebezpečím.

Bílá hlava v prvním domě značí život naplněný neustálou churavostí a těžkými nemocemi; dále člověka malé postavy, široké hrudi, tlustých paží, kudrnatých vlasů a velkých úst, žvanila, který vede neužitečné řeči, celkem ale přívětivého, stále dobře naloženého a bavícího lidi. – Ve druhém domě bílá hlava opatruje zisk z kejklřství a jiných drobných umění, která slouží jen zábavě; pomáhá odhalit zloděje a ukradené věci, ale poklad zanechává skrytý a nenalezený. – V třetím domě bílá hlava znamená málo bratrů, také málo cest, ale obtížných, a samé podvodníky. – Ve čtvrtém domě značí nepatrný nebo žádný majetek otce mezi lidmi všeobecně známého, který však má jen nízké postavení. – V pátém domě bílá hlava nedává děti nebo nechává ty děti, které jsou naživu, zemřít; těhotná žena slehne příliš brzy nebo přivede na svět nedochůdce; dále znamená falešné zprávy a nepřináší žádné pocty. – V šestém domě bílá hlava značí vleklé nemoci, podvodné a ničemné sluhy a zhoubné nemoci dobytka; nemocnému předvídá, že jeho lékař bude podezřelý. – V sedmém domě bílá hlava znamená neplodnou, ale krásnou a milovanou ženu; dále málo procesů, ale dlouho trvajících. – V osmém domě naznačuje, že ten, na něhož se tážeme, zemře; žena má jen malé věno a i o to je třeba se soudit. – V devátém domě bílá hlava značí cesty, přinášející jen nepatrný zisk; nepřítomnému brání v cestě překážky a nevrátí se; také označuje člověka plného predsudků, který se oddává falešné a podvodné vědě. – V desátém domě značí bílá hlava nepřející knížata a soudce; dále jen velmi nízké úřady a malé obchody, necudnou nebo z cizoložství podezřelou matku. – V jedenáctém domě ukazuje bílá hlava pokrytecké a falešné přátele, též nestálou přízeň. – Ve dvanáctém domě značí nepřilíš nebezpečné, prostoduché a bezmocné nepřátele a různá protiventství; zajatci se nepodaří uniknout.

Chlapec v prvním domě slibuje nepřilíš dlouhý, zato však namáhavý život; dále znamená výborného vojáka, muže silné stavby těla, červené barvy, krásného zevnějšku a černých vlasů. – V druhém domě chlapec propůjčuje majetek z cizích statků, získaný konfiskacemi, válečným právem a podobně; zloději uprchnou s nakradeným zbožím a žádné poklady nikdo nenajde. – V třetím domě propůjčuje chlapec přednost před bratry; dále značí nebezpečné cesty a dobrý kredit. – Ve čtvrtém domě značí pochybné dědictví a držba a ukáže, že otec získal svůj majetek násilím. – V pátém domě chlapec propůjčuje hodné děti, které dosáhnou hodností a poct; těhotné ženě naznačí, že porodí syna; dále věští vojenské pocty a všeobecně známé dobré jméno. – V šestém domě chlapec znamená náhlé těžké nemoci, např. zranění, pohmožděniny, pády atd., ale nemocný z toho vyjde lehce; jeho lékař je chirurg; přináší též užitečnou čeleď a silný dobytek. – V sedmém domě znamená chlapec statečnou a řádnou ženu, která je spolehlivá a má domácnost v nejlepším pořádku; také značí bojovné procesy a v nich protivníky, které soudce skoro ani nedokáže zvládnout. – V osmém domě chlapec znamená, že někdo, o němž se nic nevědělo, je naživu; též nepřináší pomalou smrt, nýbrž naopak takovou, která je důsledkem buď horečnaté nemoci nebo zranění nebo něčeho podobného. Není naděje na odkazy a jiná dědictví. – V devátém domě chlapec ohlašuje nebezpečné cesty, které však proběhnou šťastně; značí člověka nepřilíš nábožného a málo svědomitého; naproti tomu propůjčuje znalosti v přírodní filosofii, medicíně a četných krásných umění. – V desátém domě chlapec značí mocná a ve válce vítězná knížata, jejichž vítězství však přinesou četné osudové zvraty; dále tvrdé a nemilosrdné soudce; propůjčuje také dobrá místa u vojska a značí povolání, která mají co činit se železem a ohněm; matce přináší škody. – V jedenáctém domě chlapec propůjčuje urozené a vznešené

přátele, kteří se zdržují na dvorech knížat a jsou v jejich vojenských službách; znamená také nikoli nepatrnou vážnost u knížat, ale též dvojakou přízeň. – Ve dvanáctém domě chlapec ukazuje kruté a zhoubné nepřátele, zajatec uprchne; četným nebezpečím se dá ujít.

Červená hlava značí v prvním domě krátký život se špatným koncem; dále člověka hanebného, neuzitečného a krutého, na němž je jeho špatnost vidět a který je jí poznamenán na některé části svého těla. – V druhém domě znamená červená hlava chudobu, zloděje, lupiče a lidi, kteří dosahují zisku podvodou a jinými nedovolenými způsoby; zloděj uprchne v nakradeném zbožím, poklad není a nebude nalezen. – Ve třetím domě červená hlava znamená nenáviděné a nezvedené bratry a příbuzné; nebezpečí na cestách, špatný kredit a zradu. – Ve čtvrtém domě se ztrácejí dědictví i otcovský majetek; pozemky mají pro špatné počasí a neúrodnost půdy nepatrné výnosy; otec brzy umírá. – V pátém domě propůjčuje červená hlava četné, ale zlé a neposlušné děti, které připravují rodičům bolest a hanbu. – V šestém domě znamená červená hlava smrtelné nemoci a zranění; nemocný umírá, lékař se dopouští chyby; služebníci jsou zrádci; s dobyt看em jen samá smůla. – V sedmém domě znamená červená hlava ženu se špatnou pověstí, cizoložnou a hádavou; protivníci jsou podvodníci a zrádci, kteří vítězí různými právníckými kličkami a úskoky. – V osmém domě červená hlava věští násilnou smrt podle rozsudku soudu; ten, na něhož se ptáme, zemřel; žena nemá věno. – V devátém domě červená hlava značí nezdařené a nebezpečné cesty, vyloupení nebo dokonce zajetí lupiči; dále lidi velmi málo nábožné, kteří nedrží slovo a bez váhání se dopouštějí proradností; také ukazuje falešnou, podvodnou a nicotnou vědu. – V desátém domě značí krutá knížata a tyrany, jejichž vláda vezme špatný konec, protože je buď zavraždí jejich poddaní nebo mocnější nepřátele zajmou a oni zemřou potupnou smrtí nebo skončí život v těžkém žaláři; dále znamená podvodné soudce a úředníky, zloděje a lichváře; také to, že matka rychle umírá a zůstane po ní špatná pověst. – V jedenáctém domě hrozí místo opravdových a věrných přátel styk se špatným člověkem a vyhnání ze společnosti dobrých a urozených lidí. – Ve dvanáctém domě se objevují krutí nepřátelé a zrádci, před kterými je třeba se mít velice na pozoru; zajatého čeká špatný konec; ze všech stran doléhají protivenství.

Vězení v prvním domě propůjčuje krátký život a značí neřestného člověka, ošklivého a nečistého zevnějšku, který je všem lidem předmětem nenávisti a opovržení. – Ve druhém domě značí vězení nejhorší bídu; zloděj je dopaden s tím, co ukradl; není žádného pokladu. – Ve třetím domě znamená vězení nepřízeň bratrů; špatný průběh cest a velmi malý kredit, též nedobrá styk s lidmi. – Ve čtvrtém domě vězení nepřináší žádná dědictví; zato je velmi špatný otec, který zemře brzy a ošklivou smrtí. – V pátém domě vězení znamená zlé děti a že žena není těhotná; těhotná je sama vinna na předčasném slehnutí nebo zabije své dítě; dále nejsou žádné pocty, naopak špatná pověst. – V šestém domě znamená vězení pro nemocného dlouhou chorobu, zlou čeleď a žádný užitek z dobytku; také lékaře, který toho málo ví. – V sedmém domě vězení ukazuje, že muž nenávidí svou ženu a že procesy špatně dopadnou. – V osmém domě vězení znamená smrt po pádu nebo je uvězněný soudním výrokem odsouzen a stejně zemře; značí také sebevraha; dále žádné věno a žádné odkazy. – V devátém domě vězení ukazuje, že nepřítomný se nevrátí a že se mu cestou přihodí pohroma; dále značí nedostatek nábožnosti, velmi špatné svědomí a žádné vzdělání. – V desátém domě vězení značí neřestná knížata, která vezmou špatný konec, protože zneužívají své vlády pro uspokojování svých tyranských choutek; dále znamená nespravedlivé soudce, překrucující právo; také oplzlou, cizoložnou a nečestnou matku; žádné úřady nebo zaměstnání; ten, o koho jde, žije z žebroty, krádeží a loupeží. – V jedenáctém domě není přítel, proto ani žádných příznivců. – Ve dvanáctém domě vězení značí nepřátele; zajatec neunikne; věští také četná neštěstí.

Smutek v prvním domě sice nezkracuje život, ztěžuje jej však četnými protivenstvími; dále značí dobře vychovaného člověka, který si však ve všech svých záležitostech počíná pomalu, je podivín a melancholik, který se zřídka směje a především je velice lakomý. – Ve druhém domě smutek propůjčuje majetek a bohatství, ale ten, o něhož běží, z toho nic nemá, protože je ukrývá a žije jako skrblik; také se nenajde žádný poklad a zloděj unikne i s tím, co ukradl. – Ve třetím domě smutek značí málo bratrů, které ten, o něhož běží, všechny přežije, dále nešťastné cesty, ale dobrý kredit. – Ve čtvrtém domě smutek ničí dědictví a statky; dále značí otce, který žije velmi dlouho a ukrývá lakotně své peníze. – V pátém domě značí smutek buď žádné děti nebo takové, které rychle umírají; těhotná žena porodí děvče, pocty a vážnost jsou nepatrné. – V šestém domě znamená smutek pro nemocného smrt; dále dobré, ale pomalé a lenivé sluhy; dobytek nepatrné ceny. – V sedmém domě smutek ohlašuje, že paní domu brzy zemře; dále znamená škodlivé procesy, které špatně dopadnou. – V osmém domě smutek znamená smrt a dlouhou nemoc a bolesti; také ohlašuje odkazy a dědictví a věno paní domu. – V devátém domě smutek ukazuje, že nepřítomný buď přišel na cestách o život nebo se mu stalo neštěstí; dále značí cesty ve všem a všudy nešťastné, zato s náboženstvím je všechno v pořádku, také značí člověka zbožného a s hlubokými znalostmi. – V desátém domě smutek znamená knížata přísná a milující spravedlnost, dále spravedlivé soudce, kteří jsou při rozhodování právních záležitostí pomalí; matka se dožije krásného počestného stáří, ale za četných protivenství; úřady jsou sice významné, ale nemají dlouhého trvání; také je v desátém domě hodně co dělat s vodou a obděláváním půdy nebo s církevními a filosofickými záležitostmi. – V jedenáctém domě smutek značí málo přátel a jejich smrt, také nepřiliš velkou přízeň mocných. – Ve dvanáctém domě se neukazují žádní nepřátelé; zajatec je odsouzen; bojuje se s mnohými protivenstvími.

Dračí hlava v prvním domě značí dlouhý život a štěstí. – Ve druhém domě znamená bohatství; zloděj unikne; poklad je v domě. – V třetím domě značí dračí hlava hodně bratrů, cest, příbuzných získaných sňatky a dobrý kredit. – Ve čtvrtém domě znamená velká dědictví, otec bude dlouho žít. – V pátém domě dračí hlava propůjčuje mnoho dětí; těhotná žena porodí syna, častěji dokonce dvojčata; dále znamená pocty a vážnost a pravdivé zprávy. – V šestém domě znamená dračí hlava nemoci, obratného lékaře, hodně čeledi a dobytka. – V sedmém domě značí dračí hlava mnoho žen, protivníků a soudních procesů. – V osmém domě ohlašuje dračí hlava jistou smrt; dále odkazy a dědictví a pěkné věno paní domu. – V devátém domě znamená dračí hlava mnoho cest, mnoho znalostí, hodně náboženské víry; nepřítomný se brzy vrátí. – V desátém domě znamená proslavená knížata a vážené soudce; dále ušlechtilou matku, významné úřady a výnosná povolání. – V jedenáctém domě ohlašuje dračí hlava mnoho přátel a opatřuje přízeň všech lidí. – Ve dvanáctém domě značí mnoho nepřátel a hodně žen v domě; zajatci se nepodaří uprchnout a čeká ho těžký trest.

Dračí ocas znamená ve všech dvanácti domech pravý opak dračí hlavy. Taková je tedy charakteristika geomantických figur a jejich významů v jednotlivých domech i ve všech otázkách, ať už se týkají čehokoli.

Chce-li někdo vyslovit geomantický úsudek, musí hlavně dbát toho, aby se – kdykoli se klade nějaká otázka, která patří k nějakému domu – nezodpovídala pouze podle figury obsažené v příslušném domě, nýbrž aby se braly v úvahu i jiné figury, které jsou s ním v souvislosti, jakož i ukazatel. Také se musí přihlížet k tomu, zda figura otázky se nevyskytuje i v jiných domech; tážeme-li se například v druhém domě na zloděje, a figura ve druhém domě se nachází také v domě šestém, pak to ukazuje, že zlodějem je sluha; podobně se postupuje i v jiných analogických případech. Celé umění záleží ve srovnání figur a jejich přirozené povahy, a kdo to správně pochopí, dobere se pravdy dokonce i ve velmi specifických záležitostech.

ČTVRTÁ KNIHA TAJNÉ FILOSOFIE aneb O MAGICKÝCH OBŘADECH

(pojednání připisované Agrippovi z Nettesheimu)

V našich knihách o tajné filosofii jsme obšírně vysvětlili původ magie, její shodu s racionálním principem života přírody a také způsob, jak můžeme k dosažení jistých cílů využít tajemné síly světa duchů. Protože jsme si v nich však všimli spíše teorie než praxe, nebylo mnohé vyloženo úplně dokonale a jiné opět bylo sděleno v temných obrazech, snažíme se v této knize přiblížit se i laikům a to, co bylo dříve podáno roztroušeně, podat ve zhuštěném výtahu, který pro ty dřívější knihy by mohl sloužit jako klíč, a doplnit a zdokonalit magickou disciplínu ve všech jejích součástech, takže čtenář, až se s tou knihou seznámí, bude z ní mít opravdový užitek. Uchovej si ale tu knihu jako tajný poklad a zachovávej o jejím obsahu neporušitelné mlčení.

Přede vším ostatním věz, že jména inteligencí, které jsou dušemi planet (inteligencí, které chceme k nějakému cíli vyvolat), se sestavují takto: Vybere se světové znamení a pak se písmena (která obsahují jeho jméno) seřadí tak, že začínají v tom bodě nebes, kde planeta vychází, rozděleného (360) stupni Zvířetníku; pak se vyřadí písmena, která patří ke stupni určenému planetou, přičemž první písmeno odpovídá stupni, na němž vychází souhvězdí. Týž postup zachováváme i při jménech zlých duchovních knížat jednotlivých planet, jen s tím rozdílem, že písmena se vyřazují v opačném pořadí, proti sledu jednotlivých znamení zvířetníku a že se začíná od sedmého domu. A stejně jako v prvním případě, tvoří i zde vyřazená písmena po seřazení jméno ducha: Jméno nejvyšší intelligence, mnohými pokládané za duši světa, se složí ze čtyř kardinálních hodů nebes a opačným způsobem se tvoří jméno arcidémona ze čtyř spádových úhlů. Podobně se tvoří i jména duchů vzduchu; klademe totiž písmena na čtyři rohy (úhly) následujících domů podle pořadí nebeských znamení, počínajíc stupněm, na němž znamení vychází, opačně si však počínáme, když chceme vytvořit jména duchů zlých.

Měj vždycky na paměti, že když takto vytváříme podle tabulek jména zlých duchů, pak, vstupujeme-li do tabulky se jménem dobrého ducha druhého řádu, bude jméno zlého ducha patřit k řádu prvnímu. Naopak, vstoupíme-li do tabulky se jménem dobrého ducha třetího řádu nebo se jménem zlého ducha prvního řádu, ať už ho získáme pomocí tabulky nebo z nebeského znamení, pak jména, která z toho vzejdou, patří zlým duchům podřízeného řádu.

Je třeba také vědět, že – když vstoupíme do tabulky s dobrými duchy druhého řádu – patří získaná jména druhému řádu. Když z nich získáme jméno zlého ducha, je z vyššího řádu duchovních knížat. Stejně je tomu, vstoupíme-li se jménem zlého ducha prvního řádu. Vstoupíme-li do tabulky se jménem duchů třetího řádu nebo s duchy, kteří jsou duchy sloužícími jiným duchům – lhotejno zda dobrým nebo zlým – patří získaná jména sloužících duchů podřízené třídě.

Četní slavní mágové se snažili tyto tabulky (k nimž se zatím užívalo dvacet dva hebrejských písmen) přizpůsobit i písmenům latinských, takže se pomocí těchto tabulek vycházelo také z pojmenování činů nebo působení toho kterého dobrého nebo zlého ducha; to vyplývá samo sebou z výše uvedeného, a to tak, že pojmenování činů nebo působení užijeme ve sledu písmen příslušné linie a pod hvězdou toho kterého ducha. Za vynálezce této metody byl pokládán Trismegistos, který sice pro tyto počty užíval egyptských písmen, ale ukázalo se, že není důvodu, aby se pro tyto postupy neužívalo i písmen z jiných jazyků. Jisto jest, že nikdo před ním nikdy o zkoumání jmen duchů nepsal. Jemu patří zásluha, že sestavil první pravidla, jak je nutno vytvářet jména duchů.

To pravé tajemství, jak správně odhalovat svatá jména duchů, záleží ve sledu samohlásek, z nichž se skládá jméno ducha, a tím se vytvoří pravé správné znějící jméno. Používá se přitom tohoto postupu. Dosadíme nejprve samohlásky z těch písmen (souhlásek) která byla zjištěna z výpočtu nebeského znamení, aby se našlo jméno vládnoucího ducha druhého řádu, ať již dobrého nebo zlého. U dobrého se postupuje takto: Potom, co jsme rozpoznali a seřadili hvězdy, které poskytují to písmeno, odečteme nejprve stupeň jedenáctého domu od stupně hvězdy, která je podle pořadí první, zbytek vyřadíme ze stupně, v němž vychází hvězda, a tam, kde tento počet končí, je místo samohlásky prvního písmene. Vyloučíme tedy samohlásky těchto písmen (souhlásek) podle jejich počtu a pořádku, a pak se to, které zapadá na místo hvězdy, která je podle pořadí první, přiřadí k prvnímu písmenu (souhlásce) jako samohláska. Nebo vyhledáme místo druhého písmene tím, že odečteme stupeň hvězdy, která následuje bezprostředně po první, a zbytek vyřadíme z vycházející (hvězdy). A zde začínáme s vyřazováním samohlásek. Která samohláska připadá na druhou hvězdu, ta také patří k druhému písmenu. Stejně vyhledáváme samohlásky dalších písmen (souhlásek), a to tak, že vždy odečítáme stupeň následující hvězdy od hvězdy nejbližší předcházející. Veškeré vyřazování a počítání se však musí dít ve jménu

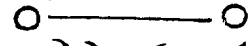

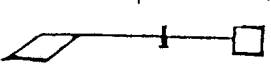

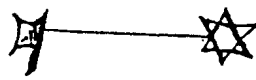

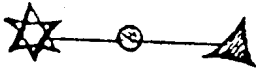
dobrych duchů podle sledu nebeských znamení. Zatímco u dobrých duchů se bere v úvahu stupeň jedenáctého domu, při jménu zlých duchů stupeň dvanáctého domu. Veškeré počítání a vyřazování se musí dít podle sledu znamení, a to tak, že začínáme stupněm desátého domu. Při všech jménech, vytěžených z tabulek, se samohlásky kladou jinak. Nejprve bereme počet písmen podle pořadí, které tvoří jméno, a počítáme od počátku pořadí prvního písmene nebo toho písmene, pod jehož jménem bylo vytěženo. A teď: písmeno, na které připadne tento počet, patří k prvnímu písmenu vytěženého jména, a to tak, že uvažujeme vzdálenost jednoho písmene od druhého podle abecedního pořadí. Počet této vzdálenosti se ze začátku tohoto pořadí vyřadí, a kde počet končí, tam je místo první samohlásky. Tak vyřazujeme od tohoto počínajíc samohlásky podle jejich počtu a sledu v téže řadě, a která padne na první písmeno jména, ta je mu přidělena. Následující samohlásky vyhledáme tak, že bereme v úvahu vzdálenost od předcházejícího písmene až k následujícímu a tak dále podle pořadí abecedy. Velikost této vzdálenosti se počítá od začátku řady a tam, kam spadá, je místo hledané samohlásky. Budeme tedy postupně vyřazovat samohlásky, jak bylo řečeno výše, a podle toho, jak případnou na svá písmena (souhlásky), budeme jim je přidělovat. Kdyby však padla samohláska na samohlásku, musí první udělat místo druhé. To platí o jménech dobrých duchů. U zlých je postup podobný, ale počítá se v opačném pořádku, proti sledu písmen, a proti pořadí řad, stoupá se totiž vzhůru proti směru.

Jak máme vyhledat jméno dobrého génia pro každého jednotlivého člověka, to jsme vyložili ve třetí knize tajné filosofie a postup tam uvedený je rozhodně autoritativní. Ale jsou ještě jiné metody, které mají také dobré základy. Jedna z nich spočívá v tom, že – známe-li v jakém znamení se kdo narodil – vyhledáme pět stanovišť takzvaných hylege (významných životních činitelů). Když je označíme, vyřadíme písmena podle jejich pořadí a počtu počínajíc znamením „Skopce“ a ta písmena, která spadají do jmenovaných míst podle pořadí a významu, budou pak tvořit, sestavena, jméno hledaného génia. Další postup je takový: Vládnoucí hvězdy, které arabští astrologové nazývali Almutel, předpokládáme na pěti vzpomenutých místech, písmena se pak vyřazují ze stupně východu (hvězdy) písmena spadající na Almutel se shromáždí, zařadí podle významu a už máme jméno génia. Jiný postup známe z Egypta: když se vyřadí písmena, počínajíc od východu hvězdy, shromáždíme ty, které díky Almutelu tvoří jedenáctý dům, který patří dobrému démonu. Pro vypátrání zlého démona platí stejný postup, pouze s opačným pořadím písmen a nebeskými znameními; místo abychom začali „Skopcem“, začínáme „Váhami“ a tak jako při dobrém démonu počínáme od stupně východu hvězdy, činíme to u zlého démona od stupně sedmého domu. Ale protože jde o Egyptany, nachází se jméno takového génia podle Almutelu dvanáctého domu, který oni nazývají zlým démonem. A proto se počítá s dvanáctým domem jako domem zlého démona. A jak jsme již uvedli v třetí knize Tajné filosofie, mohou tomuto postupu prokázat službu písmena všech jazyků, protože všechny mají ve svém základu mystický význam svých počtů, pořadí i podob. Proto je také možné vzývat četné génie pod různými jmény.

Nebeské charaktery (znaky) sestávají z čar a hlav. Hlav je šest podle šesti velikostí hvězd, k nimž jsou počítány i planety. K první velikosti patří Slunce = kříž, k druhé Jupiter = kruh, ke třetí Saturn = dva polokruhy a trojúhelník, též kulatý nebo na špičatý hák, ke čtvrté Mars = hůlka, která prochází čarou nebo pravidelný nebo kosý čtyřúhelník, k páté Venuše a Merkur = bod, z něhož vyběhá čára nebo šestiúhelník. K šesté Měsíc = začerněný bod; to všechno se dá porovnat na následující tabulce. Umístíme-li nyní hlavy podle postavení hvězd v obrazu nebes, vedeme čáry podle poměru jejich vlastností; to platí o stálících. Při postavení planet musejí naopak hlavy být řazeny tak, že na sebe vzájemně pohlížejí, čáry se však vedou tak, kde jsou stíny planet navzájem proti sobě.

Má-li se však udat znak nějaké nebeské figury, vycházející na určitém stupni, vedeme čáry, když už je počet oněch hvězd stanoven podle jejich polohy a pořadí; čáry musejí být podobné označenému obrazu.

Ta znamení, která jsou vyčleněna podle jména ducha, jsou sestavena v tabulce, kterou uvádíme dále a v níž je každému písmenu připojeno to jméno, které mu přísluší podle tabulky, což je na první pohled zřejmé. Ale je u toho také velká potíž: zapadá-li písmeno jména do řádky obrazů písmen, neznamena to ještě, že víme, kterou figuru, které písmeno máme zvolit. To se rozpozná takto: Vypadne-li z řádky písmen jedno písmeno, všimni si kolikáté v řadě jména to písmeno bylo, zda bylo druhé nebo třetí, pak z kolika písmen je jméno složeno, zda z pěti ze sedmi; pak tato čísla mezi sebou vynásob a výsledek ztrojnásob, pak to celé vyřaď počínajíc od začátku podle abecedního pořadí; na které písmeno onen počet připadne, to je písmeno, které patří ke znamení onoho ducha. Zapadne-li však nějaké písmeno do řádky obrazů, pak postupujeme dole takto: Vezmeme číslo, které vyjadřuje písmeno v pořadí jména a násobíme je tím číslem, které odpovídá písmenu podle abecedního pořádku a agregát dělíme 9; to, co zbude, ukazuje figuru nebo jméno, které je třeba uvést v příslušném znamení. Může to být figura jak geometrická tak aritmetická, jen nesmí překročit číslo devět nebo devítiúhelník.

hvězdy	hlavy	čáry spojené hlavami		
I				
II				
III				
III.				
V.				
VI.				

ZNAMENÍ DOBRÝCH DUCHŮ

Jednoduchý bod	Kulatý bod	Hvězdicový bod
		
Šikmá čára	Ležící čára	Přímá čára
		
Čára ohnutá do oblouku	Vlnovka	Zubatá čára
		
Přímý zářez	Vsazená čára	Křížová dvojitá čára
		
Šikmá zářezová čára jednoduchá	Šikmá zářezová čára smíšená	Mnohonásobně přeškrtná čára
		
Pravá svislá čára	Levá svislá čára	Nejistá čára
		

Úplná kruhová čára

Inherentní písmeno

Zkrácená kruhová čára

Adherentní písmeno

Poloviční kruhová čára

Oddělené písmeno

ZNAMENÍ ZLÝCH DUCHŮ

Přímá čára

Jednoduchá kruhová čára

Přímé písmeno

Plamen

Pevná masa

Co létá

Oko

Koruna

Žezlo

Křivá čára

Přeškrtnaná figura

Zvrácené písmeno

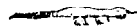
Vítr

Děšť

Co leze

Ruka

Hřeben

Dýka

Zahnutá čára

Lomená figura

Obrácené písmeno

Řeka

Bahno

Had

Noha

Rohy

Bič

Písmena nebo znaky, které se dají získat při zjevování duchů, mají svou sílu a moc z toho, že jsou to jisté skryté pečeti, které vyjadřují harmonii nějaké božské bytosti nebo jsou znaky nějakého svazku nebo zaslíbení a takové charaktery nemohou být vypátrány jinou cestou než bylo řečeno výše. Dále jsou jistí znamení nebo obrazy, v jejichž podobě se těm, kdo je vyvolávají, zjevují zlí duchové. Soupis těchto obrazů uvedeme v dalším. Dostane-li se nějakému jménu ducha podle tabulek písma nějakého označení nebo nějakého nástroje, dostane se mu jich i v obrazu. Hodnost zlých duchů můžeme určovat podle tých znaků a tabulek; neboť každý duch, který

má nějaké označení nebo nějaký nástroj podle tabulky znamení, má i nějakou hodnotu. Dá se snadno pochopit, že koruna ukazuje na důstojnost královskou, hřeben na důstojnost vévodskou, rohy na důstojnost hraběcí, vždy tu, kterou duch zaujímá v řádu hodnotí démonů; tak žezlo nebo meč bez předchozích symbolů. znamená hodnotu rytířskou. Podobně můžeme v soupisu obrazů najít ty, které poukazují na důstojnost královskou. Právě tak prozrazují údy lidského těla u vyvolaného génia vyšší hodnotu než obraz zvířecí, jezdec na koni vyšší hodnotu než pěší a stanovní tak stupnici hodnotí duchů. Věz též, že duch podřízené hodnotí, ať už je jeho hodnotu jakákoli, jest vždy podřízen hodnotí vyšší, stejně jako je tomu v životě států ve viditelném světě, kde i králové a vojevůdci musejí uznávat vrchnost, která je nad nimi.

Postavy příslušející duchům Saturnovým:

Jsou vysoké a štíhlé stavby těla, s hrozivým výrazem v tváři, mají čtyři obličej, jeden vzadu na hlavě, druhý vpředu, oba se zobany. Také na obou kolenních čláscích je vidět obličej, jehož barva je černá a jasně zářící. Jejich pohyby jsou jako poryvy orkánu a otřesy při zemětřesení. Jejich znamení je bílá země, bělejší sněhu.

Jednotlivé obrazy jsou:

Vousatý král, jedoucí na drakovi.

Vousatý stařec.

Stará žena, která se opírá o hůl.

Prase.

Drak.

Noční sova.

Černé šaty.

Srp nebo sekera.

Jalovcový keř.

Postavy příslušející duchům Jupiterovým:

Jsou sanguinického a cholerickeho temperamentu, střední postavy, mírného pohledu, klidné řeči; jejich barva je tmavomodrá, jejich pohyb je úder blesku a dunění hromu. Jejich znamení: vedle kruhu se objevují lidé, kteří vypadají, jako by je pohltil lev.

Jednotlivé obrazy jsou:

Král jedoucí na jelenu s obnaženým mečem.

Člověk nesoucí na hlavě mitru, v dlouhém oděvu.

Dívka ozdobená vavřínovým věncem a květinami.

Býk.

Jelen.

Páv.

Šat azurové barvy.

Meč.

Zimostráz.

Postavy příslušející duchům Martovým:

Jsou prchlivé a zlostné, mají zlý pohled, jsou barvy hnědočerné s parohy podobnými parohům jelením, s pařáty jako má pták Noh. Hrozivě bučí jako rozrušení býci a pohybují se podobně všestravujícímu ohni. Jejich znamení je blesk a hrom vedle kruhu.

Jednotlivé obrazy jsou:

Král v plné zbroji, jedoucí na vlku.

Ozbrojenec.

Žena držící na stehně štít.

Kozel.

Kůň.

Jelen.

Červený šat.

Vlna.

Mnohohlavý.

Postavy duchů příslušející Slunci:

Jsou mohutné stavby těla, sanguiničtí a tlustí, zlaté barvy; jejich pohyby jsou jako nebeská záře. Jejich znamením jest, že zaklínají se značně potí.

Jednotlivé obraty jsou:

Král ozdobený žezlem, jedoucí na lvu.

Korunovaný král.

Královna se žezlem.

Orel.

Lev.

Kohout.

Šat šafránové nebo zlaté barvy.

Žezlo.

Ocasatý.

Postavy příslušející duchům Venušiným:

Jsou krásné postavy, střední velikostí, s laskavým a přívětivým výrazem tváře, jejich barva jest bílá a zelená, obě pozlacené, jejich pohyby jsou jasně velmi světlé hvězdy. Jejich znamením jest, že se objevují dívky hrající si vedle kruhu, které zvu zaklínajíciho ke hrám.

Jednotlivé obraty jsou:

Král se žezlem jedoucí na velbloudu.

Dívka v krásných šatech.

Nahá dívka.

Koza.

Velbloud.

Holubice.

Bílý nebo zelený šat.

Květiny.

Jalovec chvojka. (Chvojka rajska či klášterní.)

Postavy příslušející duchům Merkurovým:

Jsou většinou střední postavy, vlhkého a krásného těla, hodně mluví, mají vzezření ozbrojeného válečníka; jejich barva je světlá; jejich pohyby jsou pohyby stříbrného oblaku. Jejich znamením jest, že zaklínajícímu nahánějí hrůzu.

Jednotlivé obrazy jsou:

Král jedoucí na medvědu.

Krásný mladík.

Žena s přeslicí.

Pes.

Medvědice.

Straka.

Pestrý šat.

Metla. (Pyj.)

Hůl.

Postavy příslušející duchům Lunárním:

Jsou většinou vysoké plné postavy, ženského flegmatického vzezření; barvu si vypůjčují od tmavého mraku, obličej je naběhlý, oči červené a krvavé, temeno hlavy lysé. Zuby mají jako kňour. Jejich pohyby se podobají rozbourěným mořským vlnám. Jejich znamením jest prudký déšť mimo kruh.

Jednotlivé obrazy jsou:
Král s šípem a lukem, jedoucí na lani.
Malý chlapec.
Lovkyně ozbrojená šípem a lukem.
Kráva.
Laň.
Husa.
Zelený nebo stříbrný šat.
Šíp.
Mnohonohý.

Je třeba říci ještě několik slov o pentaklu a znameních. Pentakly jsou ona posvátná znamení, která nás chrání před zlými vlivy a krotí škodlivé demony, zatímco dobrodějné duchy prý mohou přivábit, aby nám přispěli na pomoc. Pentakly sestávají z písmen a jmen duchů vyšších hodností nebo svatých figur z Písma sv. a jiných svatých Zjevení, z vhodných pasáží z Písma nebo z geometrických figur a složenin z různých Jmen Božích. Písmena, potřebná k vytvoření Pentaklu, patří dobrým duchům první a druhé, někdy i třetí hodnosti. Tato písmena jsou zčásti taková, která platí za obzvlášť posvátná, zčásti taková, která jsme na jiném místě nazvali posvěcenými. Obvykle je takové písmeno uvnitř dvojitého kruhu, na jehož obvodu je připsáno jméno příslušného anděla. A připojíme-li k duchu samému nějaké Boží jméno, které přispívá k jeho působnosti, pak bude jeho vliv ještě větší. Také můžeme ještě přidat nějakou figuru podle číselných vztahů. Posvátnými figurami, z nichž mají sestávat pentakly, míníme obrazy z Písem Starého i Nového Zákona, např. obraz hada přibíhajícího na kříži a podobné, mnohé z nich podle vizí Izajáše, Daniela, Ezry a Zjevení Janova, o čemž jsme psali již v třetí knize Tajné filosofie. Okolo takového obrazu se nakreslí dvojitý kruh, dovnitř se napíše to z dvou jmen, které je v nějaké souvislosti s obrazem a jeho působením, nebo napíšeme na okraj kruhu verš z Bible, který slibuje žádaný výsledek a prosí o něj. Má-li být například účelem pentaklu zneškodnit viditelné nebo neviditelné nepřátele, je možno zvolit obraz z druhé knihy Makkabejských, totiž ruku, která drží tasený meč, v němž je napsán na příslušném místě onen verš: „Vezmi tento svatý meč, který ti dává Bůh, jím bij své nepřátele.“ Nebo napíšeme verš z páteho žalmu: „V něm jest síla tvé paže atd.“ nebo jiný podobný verš. Chceme-li však připojit jméno Boží, učiníme dobře, zvolíme-li takové Boží jméno, které poukazuje na strach, hněv, Boží mstu nebo nějaké jiné jméno, které se hodí k zamýšlení účinku. Chceme-li přidat ještě geometrickou figuru, použijeme, ji podle číselných poměrů, jak jsme o tom psali v druhé knize Tajné filosofie na místě, kde je řeč o číslech. Dva z pentaklů jsou mimořádně účinné: první najdeme v první kapitole Apokalypsy, totiž obraz nádhery Boha, sedícího na svém trůně, s dvojitým mečem v ústech. Připsáno může být: Jsem alfa i omega, počátek i konec, který jest a byl a který přijde, Všemohoucí, jsem první a poslední, jsem živoucí. Zemřel jsem a znovu povstal, jsem živ od věčnosti do věčnosti, a mám v držení klíče od pekla a smrti. Také se mohou připojit tyto verše: Posilniž, ó Bože, co's nad námi učinil. Nepřátelé nechť jsou jako plevy ve větru; a anděl Páně nechť na ně udeří a zažene je. Jejich cesty nechť jsou temné a plíživé a anděl Páně sleduj je. Pak se jako jména Boží připiší: El, Elohim, Elohe, Cebaoth, Elion, Eserecheje, Adonai, Jah, Tetragrammaton, Šaddaj. Jiný pentakel je podoben zabitému beránkovi, který má sedm rohů a sedm očí a pod nohama knihu se sedmi pečeti, jak čteme v páté kapitole Zjevení sv. Jana. Připsán je verš: Viz, přemohl lva, kterýž jest z kmene Judova, z kořene Davidova, kniha jest otevřena a zlomeno jejích sedm pečetí. A jiný verš: Viděl Satana z nebe spadlého jako blesk. Vizte, dal jsem vám moc rozšlápnout hady a škorpiony, a nad vši mocí nepřátel a nic vám neuškodí. Na to následuje výše uvedených deset Božích jmen.

Z pentaklů, které se tvoří z figur a jmen, bereme v úvahu tento: Když jsme narýsovali figuru odpovídající počtu, pak, abychom dosáhli určitého výsledku, napíšeme do jednotlivých rohů Boží jméno, které je v nějakém vztahu k vytoužené věci. Toto jméno musí ale obsahovat právě tak velký počet písmen jako počet, který určuje figuru nebo musí součet písmen v něm být stejný jako počet figury nebo nějaký jiný počet, který je dělitelný počtem figury, aniž by cokoli zbývalo nebo přebývalo. Jedno jméno nebo více takových jmen napíšeme tedy do jednotlivých rohů figury, do středu však přijde celá přestavěná tabulka jména nebo přinejmenším to podstatné z ní.

Často sestavujeme pentakly – když jsme napřed ve čtverci přemístili písmena nějakého jména – také tak, že je napíšeme do kruhu, okolo něj posvátný verš, který odpovídá tomu jménu nebo je z něho vyňat. Tak se pentakel sestavuje obvykle, ale každý k tomu může doplnit – aby zvýšil jeho účinnost – podle svého přání to, co se mu zdá být vhodné. Má-li například pentakel zničit naše nepřátele, citujeme z Bible místa, v nichž se píše o potopě, o dešti síry a ohně na Sodomu a Gomoru, o zániku faraonově v Rudém moři atd.; potřebujeme-li ochranu před nebezpečím vody, vzpomene archy Noemovy, přechodu Izraele přes Rudé moře, na záchranu loďky s tonoucím Petrem a podobně. Na to navážeme vzýváním těch Božích jmen, která jsou v nějakém vztahu

k požadovanému účinku. Chceme-li například zničit nepřátele, Boží jména jeho hněvu, spravedlnosti, síly a strachu před Ním; abychom unikli nějakému neurčitému nebezpečí, vzýváme ta jména Boží, která značí jeho shovívavost, dobrotu, milosrdenství atd. Prosíme-li Boha, aby nám něco poskytl, vzýváme kromě Božího jména také jednoho nebo více duchů, kteří mají na starosti žádaný dar. Někdy zaklínáme zlého ducha, aby se pomstil našim protivníkům nebo jim způsobil nějakou újmu. Je účelné citovat k tomu nějaký verš z Bible. Obracíme-li se na nějakého ducha (ať už to je anděl, duch souhvězdí nebo některý z heroů) s prosbou o pomoc v nějaké věci, musí být modlitební formule sestavena podle pravidel uvedených v druhé knize tajné filosofie, a to tam, kde se píše o zaklínacích formulích.

Věd, že jsou tři druhy formulí, a to zaklínací, zavazující (poutající) a zapřísahací; první znamená, že zaklínáme ducha přírodních předmětů; druhá že užíváme náboženských mystérií; třetí, že nutíme mocí Božích jmen a znamení duchy, aby vyplnili naše přání. Takovými formulemi a výroky duchovní bytosti nejen zaklínáme a poutáme, nýbrž také tišíme hněv živlů, krotíme divoká zvířata, také utišujeme i bouře, povodně a kouzlo slova platí i na násilnosti páchané zbraněmi, které pak nemohou ublížit našemu tělu. Zaklínací formule se mohou někdy stát i formulemi proklínání nebo požehnání; jejich síla se významně zvýší, připojíme-li k nim vhodný biblický verš, například kdo zaklíná hada, připomene prokletí hada v ráji a hada zvedajícího hlavu v poušti a modlí se žalm: Po lvech a zmijích budeš šlapati. Dokonce i pověra může leccos zmoci, přeneseme-li nějaký posvátný rituál na to, co chceme zaklínat a odvrátit; například rituál exkomunikace, pohřbu a podobně.

Na tomto místě je třeba také vzpomenout formulí žehnacích, jichž se používá, chceme-li způsobit, aby nějaké předměty byly vhodné k použití. K tomu jsou potřebné dvě věci: svatost chování světicího a účinnost výroku, jehož užívá při posvátném aktu. Rozumí se samo sebou, že na tom, kdo pronáší posvátná slova, se požaduje i víra v účinnost slov, která pronáší. Účinnost slova záleží buď ve svatosti, vlastní příslušnému slovu, jde-li o verš z Bible, nebo v síle svatého Ducha, jde-li o výrok církve nebo je-li to jméno Boží; nemá-li však slovo svatost o sobě a pro sebe; může jí dosáhnout tím, že jím uvidíme posvátné věci, například zázraky z Písma svatého, zaslíbení milosti, svatosti atd., jak to patří k posvěcování, které jsme si předsevzali. Účinnost takového jednání může být zvýšena i některými posvátnými činnostmi, jako vykuřováním, jehož se jinak užívá jen při bohoslužbách, a to tak, že předmět, který má být posvěcen, pokropíme svěcenou vodou nebo jej potřeme svatým křížem. Každou votivní formulí ovšem musejí předcházet požehnání oleje, vody, ohně a vykuřování; nesmějí ovšem chybět ani voskovice, protože každé světicí jednání vyžaduje světlo. Je třeba brát v úvahu, že je-li předmět, který má být posvěcen, znesvěcen, musí novému posvěcení předcházet exorcizace. Takové předměty jsou pak opět neposkvrněné a tím vhodnější k přijetí Božího působení. Dále je třeba brát v úvahu, aby ten, kdo bude světit po vyslovení modlitby, požehnal dýchnutím a musí si být plně vědom své síly a moci a plně soustředit svého ducha na to, co bude dělat. Některé příklady přispějí k větší srozumitelnosti této záležitosti. Tak při svěcení vody připomínáme nebesa, která Bůh postavil doprostřed vod, na pramen v pozemském ráji, z něhož plynou čtyři řeky do celého světa, též na vodu jako nástroj Boží spravedlnosti při zničení obrů, při potopě a vyhlazení vojsk faraonových v Rudém moři, připomeneme, jak Bůh vedl svůj lid suchou nohou přes Rudé moře a přes Jordán, jak nechal na Samsonovu modlitbu vytrysknout pramen z oslí čelisti, jak Pán učinil vodu nástrojem Svého milosrdenství, když jí dal moc smývat dědičný hřích potom, co Kristus svým křtem v Jordánu posvětil veškeré vodstvo. Je také třeba vzývat ostatní Boží jména, která najdeme v Bibli: pramen vody živé, voda života, proud milosrdenství atd. Světime-li oheň, připomeňme si, že Bůh učinil tento živel nástrojem trestu a vyhlazení hříchů, na požár celého světa před posledním soudem, na hořící keř v poušti, na ohnivý sloup, který vedl děti Izraele, na věčné světlo ve Svatostánku, které se uhašeno, opět zázrakem rozsvítilo, a jindy opět neuhasitelně planulo, ačkoli bylo pod vodou; také to, že nic nemůže být bez ohně řádně posvěceno a tak učiněno svatým. Pak je třeba vzývat k věci se vztahující Boží jména z Bible, jako: světlo Boží, Lesk Boží, všepohlcující oheň, pochodeň Boží atd. Při svěcení oleje na vykuřování připomínáme Áronův olej na pomazání, Boží jména, která se k tomu vztahují; Pomazaného, což jest jméno Kristovo, oba olivovníky v Janově Zjevení atd. Žehnání světél a svíček se omezuje na sedmiramenný svícen ve Svatostánku a na světla, která hoří před věčným. Posvěcení nějakého předmětu musí vždy předcházet jeho svatořečení; vynechat je nepřipadá v úvahu.

Posvěcují se také místa, nástroje a podobné věci. Kdo chce posvětit nějaké místo nebo kruh, učiní dobře, pronese-li Šalamounovu modlitbu při vysvěcení Chrámu. Místo se kromě toho světi také svěcenou vodou a vykuřováním, při čemž si připomínáme svatořečení trůnu Božího, hory Sinaj, Svatostánku, Nejsvětějšího chrámu Jeruzalémského, Golgaty posvěcené ukřížováním Kristovým, hrobu Kristova, hory Tabor, Proměnění a Nanebevzetí atd. Pak vzýváme vhodná jména Boží, jako Síla Boží, Trůn Boží, Stolice Boží, Oltář Boží, Sídlo Boží atd.; ta jména napíšeme na posvěcené místo nebo kruh.

Při svěcení nástrojů a jiných věcí, sloužících tomuto umění, postupujeme podobně; kropíme je svěcenou vodou, vykuřujeme je, mažeme posvátným olejem, opatřujeme je posvátnými znameními, užíváme božích jmen a připomínáme příslušná místa z Písma svatého, jako například výrok Evangelistův: Kdo nosí dvě roucha atd., také meč Judy Makkabejského a podobně. Při svěcení knih, obrazů atd. připomínáme svatořečení desek Zákona,

Starého a Nového zákona, proroků a jiných spisů, které byly zjeveny Duchem svatým, při čemž užíváme příslušných jmen Božích, jako: Zákon Boží, Kniha Boží, Kniha život, Kniha moudrostí Boží a podobně. Podle podobného rituálu se světí i osoby.

Velkou účinnost má i jiný světicí rituál, který však zasahuje už do oblasti pověry, když se totiž na svěcení nějaké věci použije církevní světicí rituál. Dále mají světicí moc i zaslíbení a oběti, stejně u věci jako u osob. Také zde vzniká úmluva mezi bytostmi, kterým je poskytováno a těmi, kdo je přinášejí. Tak je tomu, když zasvěcujeme jistým nadzemským bytostem, například vykuřování, masti, prsteny, obrazy, zrcadla, a také věci méně materiální povahy, jako jsou pečeti, pentakly, kouzelné formule, požehnání, malby a knihy; o tom všem se pojednává ve třetí knize Tajné filosofie.

Mágové, kteří používali ve své činnosti přispění démonů, mají svůj vlastní způsob, jak je vyzývat. Vlastní knihu nazvanou „Kniha duchů“, která je posvěcena; jsou v ní uvedena jména duchů, kteří přislíbili kouzelníkovi přísahou dočasnou poslušnost. Papír takové knihy musí být vyroben z úplně čisté látky, které se předtím neuzilo k žádnému jinému účelu. Na levé stránce knihy je obraz ducha, na pravé písmena či znaky a přes ně je napsána formule přísahy, jíž se duch zavázal k poslušnosti; přísaha obsahuje jméno ducha, jeho hodnost, kterou zaujímá ve světě duchů, úřady, kterým předsedá atd. Někteří vynechávají písmena nebo obraz, ale je lepší nezanedbat nic, co může přispět k účinnosti. Také se při vyzývání ducha musejí hrát v úvahu místa, časy, hodiny, jimž duch dává přednost. Kniha je pečlivě svázána a uzamčena, protože zaklínači by bylo na újmu, kdyby ji otevíral při jiných příležitostech. Účinnost knihy by se vytratila, kdyby se jí užívalo ke světským cílům nebo kdyby zaklínač měl poskvrněnou obraznost.

K posvěcení této knihy můžeme volit dvě cesty. První spočívá v tom, že jsou vyzváni duchové, jejichž jména kniha obsahuje; kniha se položí do trojúhelníku, který leží mimo kouzelný kruh, a to za obřadů, které popíšeme dále. Potom se nejdříve přečtou formule přísahy, jimiž jsou duchové vázáni; tak budou donuceni obecnou i pro každého jednotlivého ducha zvláštní přísahou, aby se zjevili a dotkli se v knize, ležící v trojúhelníku mimo kruh, místa, kde jest jejich obraz. Po tomto posvěcení se kniha, jak už uvedeno, uzavře a duchové jsou za určitých obřadů opět propuštěni. Druhá cesta k posvěcení je daleko snazší, ale také velmi účinná, ačkoli při otevření knihy se duchové vždy nezjeví. Postup je takovýto: potom, co jako v prvním případě zaneseme jména, obrazy, písmena či znaky duchů do knihy, napíší se na konec knihy formule vyzývání a zapřísahání, jakož i nejsilnější zaklínání, jimiž mohou být duchové vázáni. Pak se kniha vloží mezi dvě tabulky, na jejichž vnitřní straně jsou zakresleny posvátné pentakly Božího majestátu, které jsme výše citovali z Apokalypsy, a to jeden na začátku, druhý na konci knihy. Potom se za jasné hvězdné noci, kdy se odmlčí vanoucí větry, kniha položí těsně před půlnocí do kruhu, který je vyryt na křížovatce cest; tam se kniha poprvé otevře a podle uvedeného rituálu posvětí. Pak se vyzývají jména v ní zaznamenaných duchů, a to tak, že se třikrát nahlas přečtou v nich obsažené zaklínací formule; duchové pak během tří dnů přijdou na ono místo a poslušně se knize zaslíbí. Kniha se pak zavine do bílého plátna, zakope se do středu kruhu. Kruh se zničí a ten, kdo zaklíná, se vzdálí ještě před východem slunce, aniž by duchy propustil. Ale v noci, která nastane po třetím dnu, se kruh znovu zřídí, a zaklínač, potom co se vkleče pomodlí k božstvu a vykuřuje drahým kadidlem, jámu znovu otevře, knihu znovu vyjme, ale tentokrát ji už neotevře. Pak se kruh znovu zničí a zaklínač odejde před východem slunce domů, když byl předtím propustil duchy. Tento posvěcovací rituál je vhodný pro všechny spisy a předměty, které se užívají k citování duchů, a to tak, že se spis vloží mezi dvě pentaklové tabulky, jak jsme o tom hovořili výše.

Chce-li zaklínač použít kouzelnou knihu, musí vyčkat jasného a klidného počasí a po zaklínání duchů se má postavit tak, aby byl obličejem obrácen ke světové straně, k níž patří citovaný duch. Ten se zjeví, jakmile je přečtena v knize obsažená přísežná formule a jméno ducha. Zapřísahací formule, uvedené na konci knihy, použijeme jen v krajním případě. Když duch vyplní jeho přání, je zaklínač povinen ducha vždy propustit.

Pokud jde o vyzývání zlých a dobrých duchů, pak ti druzí se mohou citovat různými způsoby a tak se i zjevují. S bdícími hovoří zaklínač jako se sobě rovnými, ke snícím hovoří věštbami. Kdo chce citovat dobrého ducha, musí brát v úvahu dvojí: připravuje se několik dní cudným a zbožným chováním, aby získal nezbytné předpoklady, aby mohl vidět ducha a přijmout jeho myšlenky. K přípravě patří kromě zpovědi a upřímné lítosti nad spáchanými hříchy, kromě postů a zdržení se soulože také denní omývání svěcenou vodou, vyhýbání se všemu, co zneklidňuje a vzrušuje duši, některým hnutím myslí, pokud možno i světským záležitostem vůbec; denně od slunce východu do slunce západu setrvává na modlitbách, a přesně určenými přestávkami vyzývá vždy sedmkrát Boha a anděly, na sobě nechť má šat z bílého plátna; čas potřebný k jeho přípravě trvá celý měsíc, kabalisté dokonce uvádějí čtyřicet dní.

Také místo zaklínání musí být co nejčistší, tiché, odloučené od ruchu světa, nepřístupné cizím pohledům, nesmí tam proniknout žádný hluk, působený lidmi a zvířaty, nesmí tam být nic rušivého. Také musí být toto místo před použitím požehnáno a posvěceno; na východní straně nechť stojí stůl nebo oltář, pokrytý bílým plátnem, na obou stranách posvěcené svíce, jejichž plamen nesmí po celou přípravnou dobu uhasnout. Uprostřed

oltáře musejí ležet tabulky, které dále popíšeme, pokryté též čistým plátnem a ty se nesmějí odkrýt, dokud neuplyne doba příprav. Připraveny musejí být drahé kadidlo a čistá šalvějová silice obojí musí být už předem posvěceno. Pánev na pálení kadidla necht' jest postavena na horním konci oltáře; v době modlitby je třeba, aby potom, co byl posvěcen, oheň neustále hořel a kouřil. Bílé lněné roucho zaklínače nesmí mít nikde otvor a zakrývá nejen horní část těla, nýbrž i nohy. Šat je přidržován bílým pásem. Zaklínač má dále na hlavě špičatý čepec z čistého plátna, na jehož přední části je připevněn zlatý nebo pozlacený plechový štít se jménem tetragrammatu; to všechno musí být patřičným způsobem posvěceno. Na posvátné místo smí zaklínač vstoupit jen řádně umyt, oblečen do posvátného roucha a s bosýma nohama. Po všechny dny přípravné doby probíhá vykuřování na oltáři; kropení svčenu vodou a modlení na kolenou. Posledního dne nepožíváme žádnou potravu a strávíme jej modlitbou a přísným postem; příštího rána se střízliví za slunce východu odebereme na posvátné místo, vykuřujeme, pomazeme si čelo svatým křížmem a potřeme si jím také oči, to vše za neustálého modlení, pak rozložíme tabulky na oltáři, na jehož stupních vzýváme vkleče Boha a zástupy andělů; pak se zjeví i volání duchové, kteří po obvyklé rozmluvě se zaklínačem jsou po předepsaných rituálech opět propuštěni.

Uvedené tabulky se zhotovují takto: Vhodné materiály jsou: správný kov, čerstvý vosk nebo čistý pergamen (obojí v náležitě barvě); vnější forma trojúhelník, čtyřúhelník nebo kruh, vždy podle číselného poměru. Pak na tabulku napíšeme Boží jména, obecná i zvláštní. Uprostřed je šestiúhelník, do něhož zakreslíme jméno a znaky hvězdy nebo ducha, která je nadřazeným citovaného ducha. Okolo šestiúhelníku umístíme tolik pětiúhelníků, jaký je počet duchů, které chceme současně citovat. Ale i tehdy, vzýváme-li jen jednoho, musí se nakreslit alespoň čtyři pětiúhelníky a do nich zakreslit jméno a znak ducha nebo duchů, které chceme uvidět. Tato tabulka musí být zhotovena v době, kdy přibývá měsíce a ve dnech jakož i hodinách, které odpovídají přirozené povaze ducha. Je-li možno spojit s tím šťastnou konstelaci, bude to ještě lepší. Takovou tabulku musíme vysvětit podle výše uvedeného pravidla a pak slouží jako obecný prostředek k citování všech dobrých duchů. Můžeme však také zhotovovat zvláštní tabulky, které odpovídají určitému duchu, a to tak, jak jsme uvedli při výkladu o posvátných pentaklech.

Jiný, mnohem jednodušší obyčej jest tento: kdo si přeje získat od dobrých duchů věštbu, necht' napřed zachováva cudnost, čistotu a kaje se. Pak zvolí čisté místo a odebere se v čistém bílém plátněném oděvu, ze všech stran uzavřeném, a to v neděli za novoluní na místo předem exorcizované, nakreslí posvěceným uhlem kruh a na jeho okraj napíše jména andělů, do středu však vznešená jména Boží, do čtyř světových stran postaví vykuřovací pánve. Pak necht' začne, obrácen k východu, modlitbu žalmem „Blahoslavení čistí“ atd.; pak necht' vykuřuje, vzývá anděly jménem božím, aby mu udělili osvícení a zjevili mu to, co si přeje: Tak činí po sedm dní a vždy se musí dostavit čistý a střízlivý. Sedmého dne, který jest sabbath, vstoupí do kruhu, vykuřuje a označí si čelo a oční brvy posvátným olejem a totéž učiní i na dlaních a nohou, poklekne, modlí se onen žalm, při čemž vzývá jména Boží i andělů. Pak necht' povstane a chodí v kruhu od východu na západ až se mu zatočí hlava a on se zhroutí na zem – po krátké přestávce se pak dostane do extaze. Pak se mu zjeví duch, který ho o všem poučí. Také se nesmí zapomínat, aby v kruhu hořela do čtyř světových stran posvěcená světla, která nesmějí po celý týden uhasnout. Zaklínač necht' se zdrží vši stravy, pocházející z živých bytostí, necht' pije jen čistou pramenitou vodu a ať před slunce západem nepožívá vůbec žádnou potravu. Umývání se má dít tak, že zaklínač ráno před východem slunce ponoří celé své nahé tělo do proudící vody. Vykuřování a pomazávání posvátným olejem se děje způsobem, popsáným v druhé knize Mojžíšově. Musí se také dbát na to, aby zaklínač, když stojí v kruhu, měl na čele zlatý plíšek, na němž jest, jak jsme už výše vzpomněli, nakreslen tetragrammaton.

Chceme-li od nějakého ducha získat věštbu ve snu, pomáhají nám k tomu různé přírodní předměty a jejich složeniny, např. kuřidla, masti, jídla a nápoje, o čemž se můžete bližší dočíst v první knize Tajné filosofie. Kdo by chtěl ostatně pro to použít rychle působící prostředek, ten necht' si zhotoví sluneční a saturnský prsten. Dá se také nakreslit obraz výborné účinnosti, který si když jdeme na lože spát, položíme pod hlavu a který vyvolá pravdivé sny o tom, o čem duše přemýšlela než jsme šli spát. Velmi působivé jsou také mocniny čísel, které je možno vypočítat za daných konstelací podle předpisů, na něž jsem poukázal ve druhé knize Tajné filosofie. Také posvátné tabulky, které byly sestaveny a posvěceny k tomu účelu, jsou působivé, jako například Šalamounova tabulka Almadel, tabulky přefazování nejsvětějších jmen a jiné figury, čísla, svaté obrazy, jména božstev a andělů, která můžeme převzít z různých míst Písma svatého, pojednávajících o zjeveních a věštbách. Dále sem patří modlitby jak k Bohu, tak ke svatým andělům a heroům, které sestavuje podle známých náboženských zázraků a zjevení podobného druhu. Ze Starého zákona například připomeneme sny Jákobovy, Josefovy, faraonovy, Danielovy, Nabukadnezarovy; z Nového zákona Josefovy, Svaté Panny Marie, tří mudrců, spánek evangelisty Jana na hrudi Kristově, a co se najde podobného ze zázraků a zjevení, jako zjevení svaté Heleny, císaře Konstantina, Karla Velikého, Brigity, Cyrila, Metoděje, Mechtildy, Joachyma, Merlina a jiných. Složíme-li o nich modlitby a když jdeme spát – tehdy není naše duše rušena ničím cizím – pomodlíme se je zbožně, dosáhneme nepochybně žádaného účinku. Kdo však všechno to, co bylo uvedeno, dokáže spojit spolu dohromady, ten dosáhne naprosto jistě správné věštbu. Musíme přitom ovšem mít stále na mysli, co bylo o tomto předmětu řečeno v Tajné filosofii. Kdo chce získat správnou věštbu, nesmí před tím jíst ani pít, musí být i jinak

ve vhodné náladě a rozmaru, dobrého smýšlení a musí být tělesně i duševně uchráněn všech rušivých vlivů a musí spát v čisté posvěcené ložnici, z níž byli vypuzeni zlí duchové; také musí být správně vykouřena. Musí mít spánky pomazány vhodnou masťou, na prstu musí mít výše zmíněný prsten a pod hlavou by měl mít buď obraz nebo posvátnou tabulku. Pak se pomodlí a odejde spát a dokud neusne, stále myslí na věc, o níž žádá. Tak se mu dostane ve snu spolehlivé a nepochybné věštby ve chvíli, kdy Měsíc prochází oním znamením, které se nachází v devátém domě jeho narození; a také když on prochází znamením devátého domu doby oběhu svého narození. Pomocí tohoto prostředku si můžeme osvojit naráz a v celém rozsahu a obsahu veškeré vědy a umění, i když k tomu přispívají i nižší služební duchové, kteří člověka poučují ať už z nitra nebo zvnějšku.

Chceme-li před kruh povolat zlého ducha, musíme předem prozkoumat jeho přirozenou povahu, ke které planetě náleží a které činnosti jsou na něho z této planety přenášeny. Když zjistíme to všechno, vyhledáme místo, vhodné k zaklínání, odpovídající povaze planety a činnostem ducha. Má-li například nějaký duch na starosti vládu nad mořem, prameny a řekami, volíme za místo zaklínání břeh, a tak postupujeme i u ostatních duchů. Pak musíme také určit správnou dobu, která usnadňuje duchům vzít na sebe tělesnou podobu; bouřkové nebo deštivé počasí by bylo na překážku. Kromě toho musíme brát ohled na přirozenou povahu planety a ducha, to jest zvolit takovou dobu, kdy příslušená planeta vládne, kdy je příznivě nebo nepříznivě osvětlena, někdy ve dne, jindy v noci, jak si to vyžadují hvězdy a duchové. Pak opíšeme kruh hlavně na ochranu zaklínače a do něj vepíšeme svatá jména, která také chrání zaklínače, aby mu duch neublížil, a dále ta Boží jména, která vládou příslušným planetám a činnostem ducha planety. Také jména dobrých duchů, kteří vládou ve zvolené hodině, tam musíme vepsat, protože jimi můžeme zkrotit citovaného ducha. Chceme-li kruh proti zlovolným duchům ochránit ještě lépe, vepíšeme i takové znaky a pentakly, které mají nějaký vztah k zaklínání. Dvnitř kruhu nebo mimo něj můžeme zanechat pravouhlé figury s čísly, která odpovídají zamýšlenému dílu. O takových číselných a figurálních poměrech se potřebně říká v druhé knize Tajné filosofie. Také se postaráme o světlo, vykuřování a pomazání, jejichž složení se řídí podle přirozené povahy ducha a planety a které v důsledku přírodní nebo nebeské moci jsou s příslušným duchem buď v harmonii nebo jsou mu zasvěceny z důvodů pověřených. Také by neměly chybět svaté nebo posvěcené předměty, protože jsou potřebné jak k ochraně zaklínače a jeho druhů, tak i k zažehnutí duchů; jde o posvátné tabulky, obrazy, pentakly, meče, žezla, šaty z vhodných látek a správné barvy, atp. Když je všechno připraveno, vstoupí mistr s druhy do kruhu a požehná nejprve svým druhům, pak posvětlí všechny předměty, jichž užije. Když se tak stalo, začne se hlasitě modlit, a to nejprve k Bohu, potom k dobrým duchům. Chce-li na svou ochranu přečíst nějaké modlitby, žalmy nebo evangelia, musí tak učinit hned na počátku. Po skončení modliteb vyvolává ducha, s nímž si přeje hovořit a obrací se s jemným a přátelským zaklínáním do všech světových stran, připomínaje svou autoritu a moc. Pak na chvíli ustane, rozhlédne se kolem, zda už se duch nezjevuje. Kdyby duch váhal, opakuje zaklínání, a to třikrát. Jestliže se duch ani potom neodhodlá přijít, začne zaklínání znovu, ještě jednou, a to opět třikrát, při čemž užívá stále silnějších slov a dokonce i urážek a prokletí a hrozí duchu trestem sesazení z úřadu atp.; mezi každým zaklínáním je třeba udělat krátkou pauzu. Zjeví-li se duch, obrátí se na něho a chová se přívětivě. Nejprve se ho zeptá na jeho jméno. Ukáže-li se, že je zatvrzelý a lže, zkrotí ho vhodnými zaklínadly; je také možno udělat mimo kruh posvěceným mečem trojúhelník nebo pětiúhelník a donutit ducha, aby do něho vstoupil. Jestliže nyní přislíbí, nechá ho přísahat, přičemž musí položit ruku na meč. Když od ducha uslyší, co chtěl vědět, přívětivě ho propustí, a napomene ho, aby nikomu neškodil. Nechce-li však duch odejít, donutí ho k tomu mocnými exorcismy a vykuřuje takovými zápachy, které duch nemůže snést. Když se vzdálí, zůstane ještě nějakou dobu v kruhu a pak teprve z něho vystoupí, když se před tím pomodlí za ochranu před ním a poděkuje Bohu a dobrým andělům. Když se žádní duchové nezjeví, není to ještě důvod, aby se zaklínači vzdali vši naděje, je třeba zaklínání zopakovat někdy jindy; přitom je možno už předem odstranit chyby, jichž se zaklínač dopustil. Vytrvalost často zvyšuje autoritu a moc zaklínače, nahání duchům strach a činí je poddajnými. Mnozí proto zřizují u kruhu s posvátnými jmény a pentakly ochranné dveře, jimiž vstupují a odcházejí a které mohou kdykoli podle libosti zavírat i otevírat. Je také třeba připomenout, že – když se nějaký duch nezjeví – zaklínač nesmí vystoupit z kruhu, dokud ducha podle předpisů nepropustí; neboť mnozí utrpěli proto, že tak neučinili, škodu, pokud nebyli pod nějakou vyšší ochranou. Velmi často totiž přicházejí duchové aniž by je zaklínač uviděl, buď protože ho oslepila hrůza, nebo protože ve věcech, jichž zaklínač použil k svému zaklínání, byla chyba. Propuštění se duchům neposkytuje jen tak beze všeho, nýbrž pod podmínkou; že se příště dostaví poslušně a ochotně. Nepoužijeme-li kruhu, můžeme je vyzývat způsobem, který jsme popsali výše u příležitosti svěcení knihy duchů. Chceme-li pomocí duchů uskutečnit něco, k čemu není nezbytné jejich zjevení, pak stačí napsat jejich jméno a znak krví zvířete, které odpovídá onomu duchovi, na obraz, prsten, svíci atd. a přitom vykuřovat a než se začne se zaklínáním ducha, pomodlit se k Bohu a dobrým andělům.

Je také jeden druh duchů, o nichž se píše v třetí knize Tajné filosofie, kteří jsou méně škodliví, také nejsou bez některých vášní a rádi se stýkají s lidmi. Někteří z nich obývají lesy a háje, jiní prameny a louky; mnozí z nich se rádi přátelí s domácími i lesními zvířaty. Tyto duchy musíme citovat tam; kde se obvykle zdr-

žují, vykuřováním, jemným hlasem, zvláště k tomu účelu zkomponovanou hudbou, veselým zpěvem, pochvalami a přísliby. Ty, kteří se odmítají zjevit, zahrneme urážkami a pohrozíme jim zejména zničením jejich obydlí. Také je přitom důležité, aby zaklínač byl neústupný a nepřipouštěl si strach. Na místě zaklínání stůž stůl pokrytý čistým plátnem, na něm čerstvý chléb a čistá voda nebo mléko v nových hliněných nádobách s novými noži. Pak necht' zaklínač zapálí kadidlo a usedne za horní konec stolu; okolo stojí sedadla pro duchy, kteří jsou pozváni k jídlu. Obáváme-li se, že by se mohl zjevit duch zlý, uděláme kruh, v němž stojí ta část stolu, kde sedí zaklínač, zatímco ostatek stolu je mimo kruh.

Ve třetí knize Tajné filosofie se také poučíme o tom, jak a čím je duše spojena s tělem a co ji potká po smrti. Věz totiž, že duše se i po oddělení od těla o toto tělo stará jako o něco jí příbuzného a blízkého, co ji přitahuje a láká. Tak se duše těch, kteří zemřeli násilnou smrtí, jakož i těch, kterým nebyl udělen řádný pohřeb, vznášejí okolo jejich těl jako vlhké a kalné slupky. Tyto duše bývají snadno zláhány výpary a vlhkostí, protože mezi nimi a vazbami mezi duší a tělem jsou jisté podobnosti. Proto vykuřujeme při citování stínů zejména krví, údy mrtvých, masem, vejci, mlékem, medem, olejem apod.; nabízí to totiž duším vhodný prostředek opětnému přijetí těla; také musíme tato zaklínání provádět na místech, kde se takové duše většinou zdržují, ať už proto, že je k opuštěnému tělu láká něco příbuzného nebo proto, že v minulém životě měli v určitých místech, předmětech nebo osobách zvláštní zálibu, nebo proto, že nějaké místo je zvláště smutné a je velmi vhodné k očištění nebo potrestání duší. Taková místa se vyznačují tím, že tu často vidáme přízraky a vůbec se tam vyskytují strašidla všeho druhu. Patří sem hřbitovy, zejména ale popraviště, a ta místa, kde v posledních létech došlo k bitvě, zejména místa, kde mrtvoly zabíjených zůstaly ležet nepohřbeny podle předepsaných církevních obřadů. Posvěcení nějakého místa nebo pohřební obřady totiž často duším brání ve vstupu na tato místa. Proto se zemřelí dají citovat jen nesnadno, kromě těch, o nichž víme, že zemřeli násilnou smrtí a nebyli řádně pochováni. Nepokládáme-li za vhodné vyhledat některé z uvedených míst, stačí k zaklínání i jakékoli jiné místo, máme-li u sebe nějakou část těla zemřelého a postupujeme-li podle předpisů. Protože duše jsou současně i duchovními světly, ukazují se působivé k tomu cíli zvláště uzpůsobené svítilny, popsané jistými jmény a znaky. Při zaklínání zemřelých ovšem to, co tu bylo uvedeno, nestačí, protože vyšší částí člověka je nesmrtelný duch, který není pod nadvládou přírody a souhvězdí. Musíme se proto, abychom tyto duše přilákali, obracet k nadpřirozeným a božským silám, které mají vliv jak na obrazotvornost, tak na soudnost a rozum; takové síly jsou tóny, zpěv, modlitby, zaklínání, exorcismy a všechno ostatní, co se k tomu dá použít.

HEPTAMERON

čili

ELEMENTY MAGIE

Od Petra z Abana

V předcházející čtvrté knize Agrippově se podrobně hovoří o magických obřadech a svěceních; protože se nám však zdá, že autor píše více pro ty, kdo jsou už v tomto umění zkušení, nejde do podrobností, naopak se vyjadřuje spíše obecně. Považujeme proto za účelné připojit na tomto místě i Elementy magie Petra z Abana. Také ony jsou úvodem do magické vědy, ale berou v úvahu zejména zvláštní činnosti duchů a poučují nás, jak máme duchy přivolat a donutit k rozhovoru, co se má v ten který den a v tu kterou hodinu činit, zkrátka v této knížce jsou obsaženy zásady veškeré magie, a knížka jest tak přesným uvedením do magických operací. Protože se však největší účinnost připisuje kouzelným kruhům (neboť jsou nejjistější ochranou před útoky ze strany duchů) pohovoříme nejdříve

O kouzelném kruhu a jeho složení.

Kruhy se nedělají vždy stejné, naopak jsou nezbytné různé obměny podle přirozené povahy ducha, kterého chceme citovat, podle místa, doby, dne a hodiny. Především si musíme dát pozor na to, v které roční době, v kterém dni a které hodině se má kruh zhotovit, pak který druh duchů chceme vyzývat, které hvězdy a které světové strany tyto duchové vládnu, a konečně jaké jsou funkce onoho ducha. Uděláme tři kruhy devět stop široké, vzdálené od sebe na šíři dlaně a do prostředního kruhu napíšeme jméno hodiny, v níž chceme naše dílo podniknout, pak jméno anděla, který této hodině vládne, pak pečeť tohoto anděla, pak jméno anděla, který vládne dni, kdy budeme vyzývat, a ostatních jeho andělů, pak jméno současné roční doby, pak jména andělů, kteří jsou v této roční době u moci, pak jméno znamení, které této době vládne, pak, jméno země v příslušné roční době, pak jména Slunce a Měsíce, také podle příslušné doby. Do horního kruhu je třeba zakreslit do čtyř rohů jména duchů vzduchu, kteří panují toho dne, totiž jména krále a jeho tří sluhů. Na vnější stranu tohoto kruhu dosadíme podle světových stran čtyři pětiúhelníky. Do dolního kruhu vepíšeme čtyři jména Boží s kříží. Do středu kruhu však směrem na východ vepíšeme alfa a směrem na západ omega a kruh rozdělíme křížem, umístěným uprostřed. Když jsme vše toto udělali, pokračujeme dále tak, jak to popíšeme později.

O jménech hodin a andělů, kteří jim vládnu

Je třeba vědět, že andělé stejným způsobem, jímž jsou představenými nebesům a planetám, stojí podle jejich sledu i v čele hodin. Duch, který panuje nějakému dni, vládne i nad jeho první hodinou, nejbližší podle planety stojí v čele druhé hodiny, třetí hodiny třetí atd. Když se vyčerpá sedm planet a jejich hodiny, začínáme sled zase prvním andělem, který stojí v čele dne. Jména hodin jsou:

<i>Hodiny dne</i>	<i>Hodiny noci</i>
1 Yayn	1 Beron
2 Janor	2 Barol
3 Nasnia	3 Thami
4 Salla	4 Atbir
5 Sadedali	5 Mathon
6 Thamur	6 Rana
7 Qurer	7 Retos
8 Tamic	8 Tafrak
9 Neron	9 Sassur
10 Jayon	10 Aglo
11 Abai	11 Calerna
12 Natalon	12 Salam

O těchto jménech andělů a jejich pečetích bude řeč na příslušném místě. Čtyřdílný rok dal každé roční době zvláštní jméno:

Talui (jaro)
Casmaran (léto)
Adarael (podzim)
Farlas (zima)

Andělé jara jsou: Caracasa, Core, Amatiel, Commissoros. Hlava jarního znamení: Spugliguel. Jméno země na jaře: Amadaí. Jména Slunce a Měsíce na jaře: Abraym a Agusita. Andělé léta: Gargatel, Tariel, Gaviel. Hlava letního znamení: Tubiel. Jméno země v létě: Festativi. Jména Slunce a Měsíce v létě: Athemay a Armatas. Andělé podzimu: Tarquam a Guabarel. Hlava podzimního znamení: Torquaret. Jméno země na podzim: Rabianara. Jméno Slunce a Měsíce na podzim: Abragini a Matasignais. Andělé zimy: Amabael a Ctavari. Hlava zimního znamení: Altarib. Jméno Země v zimě: Gerenia. Jména Slunce a Měsíce v zimě: Commutaf a Affaterim.

Svěcení a žehnání

Když je hotov kruh, pokropíme jej svčcenou vodou a říkáme: Skrop mne, Pane, yzopem, pak budu čist; umyj mne, nechť jsem sněhu bělejší.

Žehnání při vykuřování kadidlem

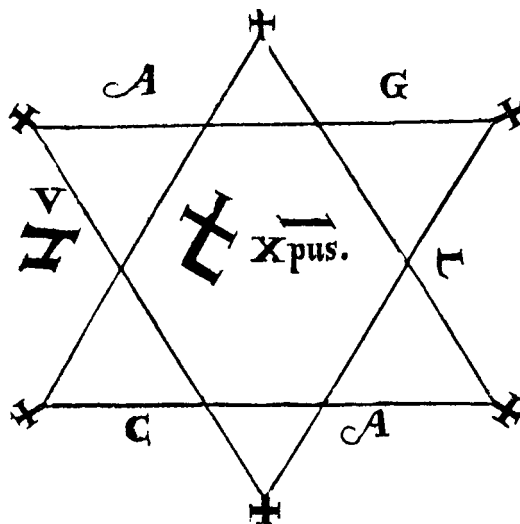
Bože Abrahámův, Izákův a Jákobův! požehnej tyto látky vonící, aby šířily moc jejich vůní, aby do nich nevstoupil ani nepřítel ani přízrak, skrze našeho Pána Ježíše Krista atd. atd. Pak se pokropí svčcenou vodou ještě více.

Exorcismus ohně, na nějž klademe kadidlo

Oheň, kterým se má pálit kadidlo, musí být v dosud nepoužité hliněné nádobě a exorcisuje se takto: Zaklínám tě, ohni stvořený, mocí Toho, jímž je vše učiněno, abys ze sebe vyloučil veškeré přízraky, aby nemohly škodit. Dále říkáme: Požehnej, Pane, tento oheň a posvěť jej k chvále svého svatého jména, aby nepřinášel škody ani těm, kdo jej nesou, ani těm, kdo naň hledí, skrze našeho Pána, Ježíše Krista atd.

O šatu a pentaklu

Šat nechť jest kněžský nebo přinejmenším z čistého bílého plátna. Pak vezmeme tento šestiúhelník, který byl ve středu v hodině Merkurově za přibývajícího měsíce nakreslen na pergamen vyrobený z beraní kůže. Nejprve se musí nad ním přečíst Missa spiritus sancti a musí být pokropen svčcenou vodou.

Modlitba, kterou jest říkati při oblékání šatu

Ancor, Amacor, Amides, Theodonas, Anitor, pro zásluhu Tvých posvátných andělů, ó Pane, oblékám tento šat, abych mohl dosáhnouti toho, čeho si přeji, skrze Tebe, nejsvětější Adonai, jehož vláda bude trvati na věky věkův, amen.

Jak postupovat

Měsíc má přibývat a – je-li to možné – nemá být zrudlý. Zaklínač se devět dní před zaklínáním musí zdržet všeho, co by ho mohlo zbavit svatosti a než se dá do díla, musí jít ke zpovědi a k přijímání; má mít připraveno vykuřovadlo, vhodné pro ten den, také vodu posvěcenou knězem, novou hliněnou nádobu na oheň, šat a

pentakl, vše potřebné má být posvěceno a připraveno; jeden z pomocníků nechť nese nádobu s ohněm a kadidlo, jiný knihu, třetí šat a pentakl; sám mistr nese meč, nad nímž se četla Svatodušní mše, a němž je na jedné straně napsáno jméno AGLA a na druhé + ON +. Na cestě k místu zaklínání si mistr šeptá modlitby a pomocníci mu případně odpovídají. A když dojde na místo, kde má být sdělán kruh, vede čary tak, jak bylo výše uvedeno, kropí místo svícenou vodou a říká: Pokrop mne, Pane, atd. Pak mistr, který se předtím očistil posty a největší zdrženlivostí, v čistém šatu a s pentakly, s kadidlem a jinými potřebami, vstoupí do kruhu a vyzývá do všech čtyř světových stran anděly, kteří vládou sedmi planetám, sedmi dnům v týdnu, barvím a kovům a jejichž jména se dozvíme později, a potom, když pojmenoval každého jednotlivého anděla, pronese kleče na kolenu: Ó andělé, buďte nakloněni mé prosbě a podporujte mne v mém počínání. Pak vyzývá do čtyř světových stran anděly, kteří toho dne vládou vzduchu a když úpěnlivě poprosí všechny v kruhu vepsané duchy a jména, promluví: Vás všechny zaklínám při trůnu Adonaiově, při svatém Bohu Ischros, Athanatos, Paracletus, Alfa a Ómega a při těchto třech skrytých jménech Agla, On, Tetragrammaton, abyste dnes ostříhali má přání. Pak přečte zaklínací formuli příslušného dne. Když duchové této výzvy neuposlechnou, přinutí je k tomu následujícím exorcismem:

Zaklínání duchů vzduchu

My, stvoření podle obrazu Božího, nadaní mocí Boží a vzniklí z jeho vůle, zaklínáme vás (na tomto místě je třeba uvést duchy jmenovitě a v náležitém pořadí podle hodnot) skrze všemohoucí a podivuhodné jméno Boží EL a přikazujeme při Tom, kdo Slovem promluvil a vše stvořil a při všech jménech Božích a při jménech Adonai, El, Elohim, Elohe, Cevaoth, Elion, Ešereheje, Jah, Tetragrammaton, Šadaj, abyste se nám ihned zjevili vedle tohoto kruhu v lidské podobě bez jakékoli odstrašující formy, přijďte všichni, protože vám to přikazujeme jménem Y a V, které uslyšel a vyslovil Adam, při jménu AGLA, kterému naslouchal Lot a byl i se svými zachráněn; při jménu Joth, které uslyšel Jákob, když zápasil s andělem a byl osvobozen od násilí svého bratra Ezaua, při jménu Anefreton, které uslyšel Áron a byl jím přesvědčen, při jménu Cevaoth, které vyslovil Mojžíš a proměnil vodu v řekách egyptských v krev, při jménu Ešereheje Oriston, které vyslovil Mojžíš a naplnil řeky záhami až lezly do domů při jménu Eljon, které vyslovil Mojžíš a způsobil tak krupobití, jaké nebylo předtím na zemi vidáno, při jménu Adonai, které vyslovil Mojžíš a způsobil, že kobylky seslaly na zem temnotu a pohltily to, co nezničilo krupobití, při jménu Šemes amathia, které vyslovil Jozua a zastavil jím slunce na jeho dráze, při názvech Alfa a Ómega, které vyslovil Daniel a zničil jimi Baala a draka, při jménu Emanuel, které vyslovili tři mládenci Sadrach, Mesach a Abedmego v peci ohnivé a byli zachráněni před plameny, při svatém bohu Ischros, Paracletos a při třech svatých jménech AGLA, ON a Tetragrammaton a při jiných jménech Všemohoucího, živoucího a pravého boha zaklínám vás, kteří jste byli pro svou vlastní vinu svrženi z nebes do pekel, nařizujeme vám skrze toho, kdo promluvil slovem, a tím vše učinil, jemuž je poddáno veškeré stvoření, a zaklínáme vás při neznámém skleněném moři, kteréž leží před tváří Boží, při čtyřech posvátných zvířatech, která přicházejí před trůn nádhery Boží poseta očima vpředu i vzadu, při všech svatých andělech, při církvi Boží a při moudrosti Všemohoucího zaklínáme vás, abyste se zjevili vedle tohoto kruhu, abyste plnili ve všem naši vůli, jak si budeme přát; při stolici Baldachia, při jménu Primeumaton, které vyslovil Mojžíš a Dathana, Kóra, a Abirama pohltila hlubina propasti; mocí tohoto jména vás proklínáme, zbavujeme vás všech úradů a vší radosti až do hloubi propasti a posíláme vás až do dne posledního soudu do ohně věčného a do bahna ohně a síry, jestli se teď hned nezjvíte u tohoto kruhu a nebudete plnit naše přání. Dostavte se při jménech Adonai, Cevaoth, Adonai, Amioram; dostavte se, přikazuje vám Adonai Šadaj, jehož moci nemůže uniknout žádné stvoření, pospěšte si, co vás zdržuje? Přijďte dobrovolně před tento kruh, jinak vás čekají těžké tresty ve věčném ohni. Poroučí vám Adonai Šadaj, král králů, El, Aty, Titeip, Azia, Hyn, Minosel, Achadan, Vay, Vaa, Ey, Haa, Eye, Eye, ó El, El, El, ó Hy, Hau, Hau, Hau, Va, Va, Va, Va.

Modlitba, která se přednáší v kruhu do čtyř světových stran

Ó Morule, Taneha, Latisten, Rabur, Taneha, Latisten, Ešcha, Aladia, Alfa a Ómega, Leyste, Oriston, Adonai, nebeský Otče, smiluj se nade mnou, ukaž na mně, svém nehodném synu, dnes rámě své moci proti vzpurným duchům, abych byl, vida Tvá božská díla, osvícen vší moudrostí a mohl Tvé svaté Jméno neustále velebit a vyzvat. Prosím Tě snažně, aby na můj příkaz přišli duchové, které volám, a dali mi pravdivé odpovědi na to, na co se jich budu tázat, aby nikomu neškodili, nikoho neděsili, ani mne ani mé druhy, aby neubližovali žádnému stvoření, nýbrž aby mne ve všem, co jim poručím, byli poslušni. Pak se zaklínáč postaví doprostřed kruhu, ruku drží na pentaklu a pronese: Při pentaklu Šalamounově, dejte mi pravdivou zprávu.

Nato se dále praví: Volám vás a zaklínám vás a nařizuji vám mocí nejvyššího Majestátu, při Něm, jehož Slovem vše bylo stvořeno a jehož jsou veškerá stvoření poslušna, a při nevyslovitelném jménu Tetragrammaton יהוה Jehovah, jímž jest celý svět stvořen, před nímž se chvějí živly, moře ustupuje, oheň hasne, země a vzduch se třesou a Vše na nebesích, na zemi i v pekle se děsí a klesá dolů, poroučím vám, abyste ihned a bez okolku a

odkladu ze všech dílů světa sem přišli a mně na všechno, na co se vás otáží, dali rozumnou zprávu, abyste se zjevili pokojní, přívětiví, a viditelní a sdělili nám, co si přejeme, plnili naše rozkazy a odpověděli nám na všechno přívětivě, přátelsky, jasně nedvojznačně; to vám nařizujeme při jménu věčného, živoucího a pravého Boha Heliora.

Vize a zjevení

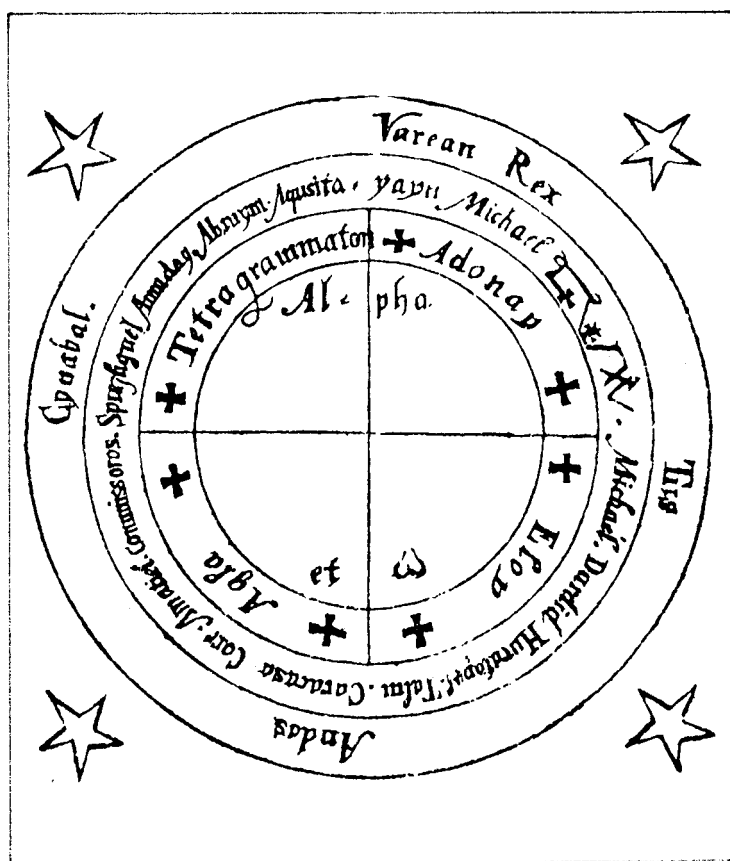
Když všechno provedeme podle návodu, zjeví se nesčetné postavy nejrůznějšího druhu, kotle duní a hrají všeliké hudební nástroje, což má vyplašit druhy a služebníky mistrovy – proti němu samému duchové nic nesvedou – a vyhnat je z kruhu. Brzy také vidíme spoustu lučištníků a strašlivých zvířat, která se tváří tak, jako by chtěla pomocníky pohltit. Ti se však nemusejí obávat, zejména když mistr položí ruku na pentakl a pronese: Prchněte odtud, duchové zlí, před mocí Božího znamení. Duchové musejí mistra poslouchat a pomocníci už nic zlého neuvidí.

Pak nechť zaklínač položí znovu ruku na pentakl a pronese: Vizte zde pentakl Šalamounův, vizte osobu zaklínače, jenž jest pod ochranou Boží a volá vás vyzbrojen mocí a vámi nezastrašen. Přijďte neprodleně pro moc jména Aye, Saraye, Aye, Saraye, Aye, Saraye, dostavte se okamžitě při věčném jménu živoucího a pravého Boha Eloy, Archima, Rabur a při tomto přítomném pentaklu, jehož moci nemůžete odolat, při síle nebeských duchů, vašich pánů, při osobě zaklínače přijďte ve spěchu a poslouchejte svého velitele, jehož jméno jest Octinomos. Pak nechť zaklínač zapíská do čtyř světových stran a ihned bude slyšet velký hluk, pak nechť pronese: Proč meškáte? proč váháte? pospěšte, pospěšte, poslechněte svého velitele ve jménu pána Bathata, Bachata, který sem přichází přes Abrac, Abeor, Aberer.

Pak se duchové zjeví ve své skutečné podobě a jakmile je spatříme blízko kruhu, ukážeme jim teď již odhalený pentakl a proneseme: Vizte kouzlo, nebudte neposlušní! Ihned vezměte na sebe přátelskou podobu a oslovte zaklínače: Žádej po nás, co chceš! neboť jsme připraveni vyhovět všem tvým příkazům, protože nás k tomu nutí Pán. – Když se duchové zjeví, pronese zaklínač: Dobře, že jste přišli, neboť vás volám skrze Onoho, před Nímž se ohýbá každé koleno, všechny bytosti nebes, země i podsvětí, v jehož moci jsou osudy všech říší a jehož Majestátu nikdo neodolá. Nařizuji vám skrze Toho, jenž vykázal hranice oceánu, zůstaňte stát před tímto kruhem a odpovídejte pravdivě na otázky, které vám kladu; nesmíte se vzdálit, dokud vás nepropustím. To vám nařizuji skrze moc Toho, kterýž stvořil všechny bytosti, amen. – Nyní může zaklínač požadovat, co chce, a stane se tak. Pak propustí duchy se slovy: Ve jménu Otce, Syna i Ducha svatého! jděte v míru na svá místa, budiž mezi námi a vámi mír; přijďte ochotně až vás zase povolám!

Toto tedy učil Petr z Abana o elementech magie. Aby si ale čtenář mohl učinit o onom kruhu jasný obraz, přikládáme schéma. Kdyby někdo chtěl například udělat kruh na jaře v první hodině neděle, musel by jej navrhnout podle této figury:

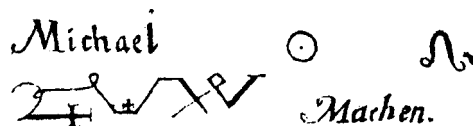
Figura kruhu pro první hodinu neděle na jaře

Ještě je třeba prozkoumat týden, jeho jednotlivé dny a duchy, kteří jim vládnou. Nejprve o:

neděli

Anděl neděle a jeho pečeť, jeho planeta a její znamení a jméno čtvrtého nebe.

Andělé neděle:

Michael, Dardiel, Huratapel

Andělé, kteří v neděli vládnou vzduchu:

Varean, král. Tus, Andas, Cynabal (jeho služebníci).

Vítr, jemuž jsou poddáni:

Severák.

Andělé čtvrtého nebe, které má zaklínač přivolat ze čtyř světových stran:

K východu

Samael, Baciél, Atel, Gabriel, Vionatraba.

K západu

Anael, Pabel, Ustael, Burchat, Suceratos, Capabili.

K severu

Aiel, Aniel či Aquiel, Masgabriel, Sapiel, Matuyel.

K jihu

Habudiel, Machasiel, Charsiel, Uriel, Naromiel.

Vykuřovadlo pro neděli:
Červené santalové dřevo.

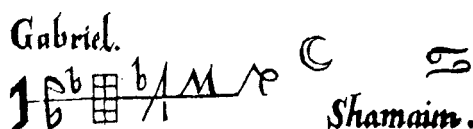
Zaklínání pro neděli

Zaklínám vás, vy silní a svatí andělé, ve jménu Adonai, Eye, Eya, který jest, byl a bude Eye, Abraye a ve jménu Šadaj, Kadoš, Kadoš, který jest trůnem nad cherubíny, a při velikém jménu silného a Všemohoucího Boha, který jest povznesen nad všechna nebesa, Eye, Saraye, Stvořitele světa, který prvního dne stvořil svět, nebesa, země a moře a vše, co je v něm a označil svým jménem Faa, jakož i ve jménu všech svatých andělů, kteří panují čtvrtému vojenskému zástupu, a před mocným Salamiou, jemuž slouží velcí a vážení andělé, při jménu souhvězdí Slunce a jeho znamení, při nezbadatelném jménu živého Boha a při všech již uvedených jménech zaklínám tě Michaeli, velký anděli, kterýž jsi představeným neděle, abys mně pomohl a splnil má přání v mé záležitosti a mé prosby. (Zde uveď svou záležitost a své prosby a řekni též, proč zaklínáš).

Duchové vzduchu pro neděli podléhají severáku. Jejich přirozená povaha záleží v tom, že opatřují zlato, drahokamy, karbunkuly, bohatství a přízeň, smiřují zneprátené, zbavují nemoci. V jaké podobě se zjevují, to lze nalézt v knize o magických obřadech a platí to též pro duchy dalších dnů v týdnu.

Pondělí

Anděl týdne, jehož pečeť, jeho planeta a její pečeť, a jméno prvního nebe.

Andělé pondělí:

Gabriel, Michael, Samael.

Andělé, kteří v pondělí vládou vzduchu:

Arcan, král. Bilet, Missabu, Abuzaha (jeho služebníci).

Vítr, jemuž jsou tyto andělé podřízeni:

Západní vítr. Zefýr.

**Andělé prvního nebe, kteří vládou pondělí
a které má zaklínač přivolat ze čtyř světových stran:**

K východu:

Gabriel, Gabrael, Madiel, Deamiel, Janael.

K západu:

Sachiel, Zaniel, Habaiel, Bachanael, Corabiel.

K severu:

Mael, Vuael, Valnum, Baliel, Balah, Humastrau.

K jihu:

Curaniel, Dabriel, Darquiel, Hanun, Anayl, Vetuel.

Vykuřovadlo pro pondělí:

Aloe.

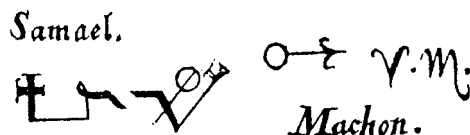
Zaklínání pro pondělí:

Zaklínám vás, vy silní a dobří andělé, ve jménu Adonai, Adonai, Adonai, Eie, Eie, Eie, Kadoš, Kadoš, Kadoš, Achim, Achim, Ja, Ja, silného Ja, který se zjevil na Sinaji v nádheře královské, Adonai, Adonai, Šadaj, Cevaoth, Anathay, Ya, Ya, Ya, Abim, Jeia, který stvořil druhého dne moře a všechny vody, ty jedny nad nebem, ty druhé na zemi a který označil moře jeho vysokým jménem a vykázal mu hranice; zaklínám vás při jménu andělů, kteří vládou v prvním vojenském zástupu a jimž velí Orfaniel, velký, nádherný a vážený anděl, při jménu Měsíce a při výše uvedených jménech. Zaklínám tě, Gabrieli, kterýž jsi vládcem pondělí, abys mi pomohl (ostatní jako při zaklínání v neděli).

Pondělní duchové vzduchu podléhají západnímu větru, který patří Měsíci. Opatřují stříbro, rychlé koně, sdílejí současná i budoucí tajemství lidí a přenášejí věci z místa na místo.

Úterý

Anděl úterý, jeho pečeť, jeho planeta a její znamení, jméno pátého nebe.

Anděl úterý:

Samael, Satael, Amabiel.

Andělé vzduchu, kteří vládnou úterý:

Samax, král. Carmax, Ismoli, Paffran (jeho služebníci).

Vítr, jemuž jsou tyto duchové vzduchu podřízeni:

Východní vítr.

Andělé pátého nebe, kteří vládnou úterý a které má zaklínač přivolat ze čtyř světových stran:

K východu

Friagne, Grael, Damael, Calzas, Arragon.

K západu:

Lama, Astagna, Lobquin, Soncas, Jarel, Isiael, Irel.

K půlnoci:

Rahumel, Hyniel, Rayel, Serafiel, Mathiel, Fraciel.

K poledni:

Sacriel, Janiel, Galdel, Osael, Vianuel, Zaliel.

Vykuřovadlo pro úterý:

Pepř.

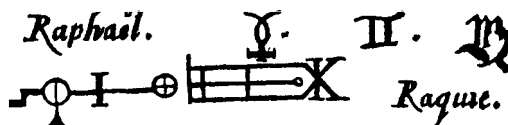
Zaklínadlo pro úterý:

Zaklínám vás, vy silní a svatí andělé, při jménu Ya, Ya, Ya, He, He, He, Va, Hy, Hy, Ha, Ha, Ha, Va, Va, Va, An, An, An, Aie, Aie, Aie, El, Ay, Elibra, Elohim, Elohim a při jménu nejvyššího Boha, který vysušil vody a stvořil zemi a stromy a trávy a označil je pečeti svého nádherného, vysokého, plodného a Svatého Jména, při andělech, kteří velí šestému vojenskému zástupu a slouží velkému, silnému a mocnému andělu Acimoyovi, při jménu hvězdy, jejíž jméno je Mars, při všech výše uvedených jménech a při jménu Adonai, jménu živého a pravého Boha zaklínám tě, velký anděle Samaeli, kterýž jsi pánem úterý, abys atd., atd. (ostatní jako neděle).

Úterní duchové vzduchu jsou podřízeni východnímu větru; způsobují válku, smrtelnost, náhlá úmrtí a požáry, všelijaké nákazy, mohou však propůjčovat i zdraví. Dále opatřují lidi pro válku až do dvou tisíc mužů.

Středa

Anděl středy, jeho pečeť, jeho planeta a její znamení, jméno druhého nebe.

Anděl středy:

Rafael, Miel, Sarafiel.

Andělé vzduchu, kteří vládnou středě:

Mediat či Modiat, král. Suquinos, Sallales (jeho služebníci).

Vítr, jemuž jsou podřízeni:
Západojižní vítr.

**Andělé druhého nebe, kteří vládou středě
a které má zaklínač přivolat ze čtyř světových stran:**

K východu:
Mathlai, Tarmiel, Baraborat.

K západu:
Jereseue, Metraton.

K severu:
Thiel, Rael, Jariahel, Venahel, Velel, Abuiori, Ucirmuel.

K jihu:
Milliel, Nelapa, Babel, Caluel, Vel, Laquel.

Vykuřovadlo pro střed:
Mastix.

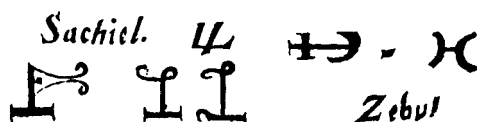
Zaklínání pro střed:

Zaklínám vás, vy silní a svatí andělé, ve jménu silného strašného, pozeňnaného Ja, Adonai, Elohim, Šadaj, Eie, Eie, Eie, Asamie, Asarie, ve jménu Adonai, Boha Izraele, který stvořil velká nebeská světla, která rozdělují den a noc, ve jménu andělů, kteří slouží ve druhém vojenském zástupu u velkého, silného a mocného anděla Tetry, ve jménu hvězdy, která sluje Merkur, ve jménu pečetě Boha Všemohoucího, při všech uvedených jménech a při Svatém Jménu, které bylo napsáno na čele Áronově, kněze nejvyššího, při jménech andělů, jimž náleží milost Spasitelova, při jménu zvířat trůnu, která mají šest křídel, zaklínám tě, velký anděle Rafaeli, kterýž jsi pánem čtvrtého dne, abys atd., atd. (ostatní jako pro neděli).

Středeční duchové vzduchu jsou podřízeni západojihozápadnímu větru; opatřují všechny druhy kovů, odhalují všechno pozemské, věci minulé, přítomné i budoucí usmiřují soudce, propůjčují vítězství v boji, obnovují zaniklé vědy, učí o míšení elementů a o přeměně jedné věci v druhou, přinášejí nemoc i zdraví, povyšují chudé a ponížují vysoko postavené, poutají i uvolňují duchy, otvírají zámky atp.

Čtvrtek

Anděl čtvrtku, jeho pečeť, jeho planeta a její znamení, jméno šestého nebe.

Anděl čtvrtka:
Sachiel, Castiel, Asasiel.

Andělé vzduchu, kteří vládou čtvrtku:
Suth, král. Maguth, Gutriz (jeho služebníci).

Vítr, jemuž jsou podřízeni:
Jižní vítr.

Protože však nad šestým nebem nebyli objeveni žádní duchové vzduchu, pronáší zaklínač, obraceje se do čtyř světových stran, tuto modlitbu:

K východu:
Ó vznešený Bože, buď na věky ctěn!

K západu:
Ó všemoudrý a spravedlivý, neskonale dobrotivý! Prosím tě, abys byl přízniv mému dnešnímu záměru. Ty, který žiješ a vládneš na věky věkův, amen!

K severu:
Ó mocný, silný a věčný Bože!

K jihu:

Ó mocný a milosrdný Bože!

Vykuřovadlo pro čtvrtek:

Šafrán.

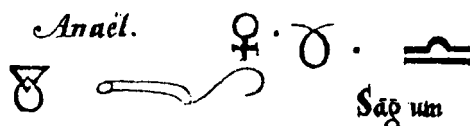
Zaklínání pro čtvrtek:

Zaklínám vás, svatí andělé, při jménu Kadoš, Kadoš, Kadoš, Ešereie, Ešereie, Ešereie, Hatin ya, mocný budovatel světů Cantine, Jaym, Janic, Anic, Calbat, Sabak, Berisay, Alnaym a při jménu Adonai, který pátého dne stvořil obyvatele vzduchu a vod a při andělich, kteří slouží v šestém vojenském zástupu velkému a mocnému knížeti andělů, při hvězdě, která se nazývá Jupiter a při jménu jeho pečeti, při jménu Adonai, nejvyššího Boha a Stvořitele Všeho, při jménu všech hvězd a při jejich síle, při všech výše uvedených jménech, zaklínám tě, Sachieli, velký anděli, kterýž jsi pánem čtvrtka, abys atd., atd. (Ostatní jako v neděli).

Přirozená povaha čtvrtečních duchů podřízených jižnímu větru jest: opatřovat přízeň žen, vnukat lidem veselou a přívětivou náladu, urovnávat spory, smiřovat nepřátele, uzdravovat nemocné a odvracet nebo působit škody.

Pátek

Anděl pátku, jeho pečeť, jeho planeta a její znamení, jméno třetího nebe.

Anděl pátku:

Anael, Rachiel, Sachieli.

Duchové vzduchu, kteří vládou pátku:

Sarabotes, král. Amabiel, Aba, Abalidoth, Flaef (jeho služebníci).

Vítr, jemuž jsou podřízeni:

Západní vítr.

Andělé třetího nebe, kteří vládou pátku a které má zaklínač přivolat ze čtyř světových stran:

K východu:

Setchiel, Chedusitaniel, Corat, Tamael, Tenaciel.

K západu:

Turiel, Coniel, Babel, Kadiel, Maltiel, Hufaltiel.

K severu:

Peniel, Penael, Penat, Rafael, Raniel, Doremiel.

K jihu:

Porna, Sachieli, Chermiel, Samael, Santanael, Famiel.

Vykuřovadlo pro pátek:

Kost arabský.

Zaklínání pro pátek:

Zaklínám vás, svatí a mocní andělé, ve jménu On, Hey, Heya, Ja, Je, Adonai, Šadaj a ve jménu toho, kdo šestého dne stvořil veškerá čtyřnohá a plazící se zvířata, a člověka a dal Adamovi vládu nad vším živoucím, pročez pochváleno budiž jméno Stvořitele na Výsostech, při jménu všech andělů, kteří slouží ve třetím vojenském zástupu vedeném velikým silným a mocným andělem Dagielem, při hvězdě, jejíž jméno je Venuše a při její pečeti, při všech výše uvedených jménech zaklínám tě Anaeli, kterýž jsi pánem šestého nebe, abys atd., atd. (Ostatní jako v neděli).

Páteční duchové vzduchu jsou poddáni západnímu větru; propůjčují peníze, svádějí k hýření a bujnosti, smiřují nepřátele žertováním, smlouvají sňatky, léčí i způsobují nemoce.

Sobota

Anděl sedmého dne, jeho pečeť, jeho planeta a její znamení.

Andělé sedmého dne:
Cassiel, Machatan, Uriel.

Duchové vzduchu, kteří vládnou sedmému dni:
Maymon, král. Abumalich, Assaibi, Balider (jeho služebníci).

Vítr, jemuž jsou podřízeni:
Západojihozápadní.

Vykuřovadlo pro sedmý den:
Sira

Co bylo řečeno o čtvrtěných andělech, platí i zde; zaklínač se tedy obrací na čtyři světové strany se stejnou modlitbou.

Zaklínání pro sobotu:

Zaklínám vás, Cafrieli či Cassieli, Machatori a Seraquieli, vy silní a mocní andělé, ve jménu Adonai, Adonai, Adonai, Eie, Eie, Eie, Acim, Acim, Acim, Kadoš, Kadoš, Ima, Ima, Saclay, Ja, Sar, ve jménu Zakladatele světa, který sedmého dne odpočíval a skrze Toho, který ve své dobrotivosti dal dětem Izraele tento sedmý den, aby jej světili a byli za to odměněni ve světě budoucím; při jménu andělů, kteří slouží v sedmém vojenském zástupu velkému a mocnému knížeti andělů Booelovi, při jménu hvězdy, jejíž jméno je Saturn a při její posvátné pečeť; při všech výše uvedených jménech zaklínám tě, Cafrieli, kterýž jsi pánem sedmého dne čili sabatu, abys atd., atd. (Ostatní jako v neděli).

Sobotní duchové vzduchu jsou podřízeni západojihozápadnímu větru; rozsévají zášť a různice, vyvolávají zlé myšlenky, opatřují na přání olovo, jsou zdrojem smrti a zmrzačení.

Seznam andělů hodin podle sledu dnů

Neděle:

Hodiny dne:	Andělé hodin:	Hodiny noci:	Andělé hodin:
1 Yayn	Michael	1 Beron	Sachiel
2 Janor	Anael	2 Barol	Samael
3 Nasnia	Rafael	3 Thanu	Michael
4 Salla	Gabriel	4 Arthir	Anael
5 Sadedali	Cassiel	5 Mathon	Rafael
6 Thamur	Sachiel	6 Rana	Gabriel
7 Querer	Samael	7 Netos	Cassiel
8 Tanic	Michael	8 Tafrac	Sachiel
9 Neron	Anael	9 Sassur	Samael
10 Jayon	Rafael	10 Aglo	Michael
11 Abbay	Gabriel	11 Calerna	Anael
12 Natalon	Cassiel	12 Salam	Rafael

Pondělí:

Hodiny dne:	Andělé hodin:	Hodiny noci:	Andělé hodin:		
1	Yayn	Gabriel	1	Beron	Anael
2	Janor	Cassiel	2	Barol	Rafael
3	Nasnia	Sachiel	3	Thanu	Gabriel
4	Salla	Samael	4	Arthir	Cassiel
5	Sadedali	Michael	5	Mathon	Sachiel
6	Thamur	Anael	6	Rana	Samael
7	Querer	Rafael	7	Netos	Michael
8	Tanic	Gabriel	8	Tafrac	Anael
9	Neron	Cassiel	9	Sassur	Rafael
10	Jayon	Sachiel	10	Aglo	Gabriel
11	Abbay	Samael	11	Calerna	Cassiel
12	Natalon	Michael	12	Salam	Sachiel

Úterý:

Hodiny dne:	Andělé hodin:	Hodiny noci:	Andělé hodin:		
1	Yayn	Samael	1	Beron	Cassiel
2	Janor	Michael	2	Barol	Sachiel
3	Nasnia	Anael	3	Thanu	Samael
4	Salla	Rafael	4	Arthir	Michael
5	Sadedali	Gabriel	5	Mathon	Anael
6	Thamur	Cassiel	6	Rana	Rafael
7	Querer	Sachiel	7	Netos	Gabriel
8	Tanic	Samael	8	Tafrac	Cassiel
9	Neron	Michael	9	Sassur	Sachiel
10	Jayon	Anael	10	Aglo	Samael
11	Abbay	Rafael	11	Calerna	Michael
12	Natalon	Gabriel	12	Salam	Anael

Středa:

Hodiny dne:	Andělé hodin:	Hodiny noci:	Andělé hodin:		
1	Yayn	Rafael	1	Beron	Michael
2	Janor	Gabriel	2	Barol	Anael
3	Nasnia	Cassiel	3	Thanu	Rafael
4	Salla	Sachiel	4	Arthir	Gabriel
5	Sadedali	Samael	5	Mathon	Cassiel
6	Thamur	Michael	6	Rana	Sachiel
7	Querer	Anael	7	Netos	Samael
8	Tanic	Rafael	8	Tafrac	Michael
9	Neron	Gabriel	9	Sassur	Anael
10	Jayon	Cassiel	10	Aglo	Rafael
11	Abbay	Sachiel	11	Calerna	Gabriel
12	Natalon	Gabriel ^{*)}	12	Salam	Cassiel

^{*)} Spíše bychom zde očekávali jméno Samael – pozn. zariatnatmik

Čtvrtek:

Hodiny dne:	Andělé hodin:	Hodiny noci:	Andělé hodin:		
1	Yayn	Sachiel	1	Beron	Gabriel
2	Janor	Samael	2	Barol	Cassiel
3	Nasnia	Michael	3	Thanu	Sachiel
4	Salla	Anael	4	Arthir	Samael
5	Sadedali	Rafael	5	Mathon	Michael
6	Thamur	Gabriel	6	Rana	Anael
7	Querer	Cassiel	7	Netos	Rafael
8	Tanic	Sachiel	8	Tafrac	Gabriel
9	Neron	Samael	9	Sassur	Cassiel
10	Jayon	Michael	10	Aglo	Sachiel
11	Abbay	Anael	11	Calerna	Samael
12	Natalon	Rafael	12	Salam	Michael

Pátek:

Hodiny dne:	Andělé hodin:	Hodiny noci:	Andělé hodin:		
1	Yayn	Anael	1	Beron	Samael
2	Janor	Rafael	2	Barol	Michael
3	Nasnia	Gabriel	3	Thanu	Anael
4	Salla	Cassiel	4	Arthir	Rafael
5	Sadedali	Sachiel	5	Mathon	Gabriel
6	Thamur	Samael	6	Rana	Cassiel
7	Querer	Michael	7	Netos	Sachiel
8	Tanic	Anael	8	Tafrac	Samael
9	Neron	Rafael	9	Sassur	Michael
10	Jayon	Gabriel	10	Aglo	Anael
11	Abbay	Cassiel	11	Calerna	Rafael
12	Natalon	Sachiel	12	Salam	Gabriel

Sobota:

Hodiny dne:	Andělé hodin:	Hodiny noci:	Andělé hodin:		
1	Yayn	Cassiel	1	Beron	Rafael
2	Janor	Sachiel	2	Barol	Gabriel
3	Nasnia	Samael	3	Thanu	Cassiel
4	Salla	Michael	4	Arthir	Sachiel
5	Sadedali	Anael	5	Mathon	Samael
6	Thamur	Rafael	6	Rana	Michael
7	Querer	Gabriel	7	Netos	Anael
8	Tanic	Cassiel	8	Tafrac	Rafael
9	Neron	Sachiel	9	Sassur	Gabriel
10	Jayon	Samael	10	Aglo	Cassiel
11	Abbay	Michael	11	Calerna	Sachiel
12	Natalon	Anael	12	Salam	Samael

Mimoходом je třeba tu ještě připomenout, že první hodina každého dne začíná východem slunce, první hodina noci však s třináctou hodinou, počítáno od první hodiny dne.

DVĚ PRVNÍ KAPITOLY

30. KNIHY PŘÍRODNÍCH DĚJIN

C. PLINIA SECUNDA

První kapitola

O původu magie, kdy a kde vznikla, též o jejích nejstarších přívržencích a vzdělavatelích

Na nespolehlivost kouzelníků jsme poukazovali dosti často v předcházející čisti, kdekoli toho věc a místo vyžadovaly, a odhalíme ji ještě zřetelněji. Je záhodno, abychom o této věci pojednali soustavněji, byť stručně, už proto, že toto nejošemetnější umění mělo velkou platnost na celém světě po mnoho staletí. Necht' se nikdo nediví, že se těšilo takové vážnosti, vždyť jedině ze všech umění spojilo a sloučilo v jedno tři jiné disciplíny, jež ovládají lidského ducha. Nepochybně se zrodilo z lékařství a k tak lichotivým a vytouženým slibům přidalo ještě sílu jakéhosi náboženství, jehož se i dnes slepě drží lidské pokolení; aby mělo větší úspěch, připojilo k tomu matematickou vědu astrologickou, ježto každý touží znát, co ho v budoucnosti čeká a věří, že toho vědění může dosáhnout nejjistěji od sebe. Tím způsobem magie, když se trojím poutem zmocnila lidských smyslů, vyspěla k tak oblundné moci, že dnes stále převládá u velké čisti národů a v Orientě vládne jako Král králů. Vznikla bezpochyby u Zarathuštry v Persii, v tom se shodují všichni autoři. Ale není dostatečně jasné, zda on byl jediný, či později pokračoval i někdo jiný. Eudoxos, jenž chtěl chápat magii jako nejužitečnější z odvětví moudrostí, zaznamenal, že ten Zarathuštra žil šest tisíc let před Platónovou smrtí, a téhož mínění je Aristotelés. Hermippos, který o celém umění pečlivě psal a vysvětlil učení Zarathuštrovo, uložené do dvacetkrát sto tisíc veršů, vložil do svazků jeho obsahů své seznamy a zaznamenal, že bylo založeno Agonachem, učitelem Zarathuštrovým; ten prý žil pět tisíc let před trójskou válkou. Tu je na první pohled podivné, jak se mohlo ono umění udržet v paměti po tolik věků, když nebyly o něm napsány pamětní spisy a nebo pěstěno ani slavnými ani vytrvalými jeho nástupci. Kolik lidí by je totiž muselo znát jen z doslechu; z těch se jmenují Apukoros a Zaratos u Médů, Marmaros a Arabantifókos v Babylónu, nebo Tarmoendás v Asýrii, po nichž však nic písemného nezůstalo. Zvláště nápadné je, že Homér o kouzelnictví zcela mlčí v Iliadě, ale ve značné míře ho užívá při bloudění Odysseově. Vždyť Odysseia je vlastně založena výhradně na magii, chce-li se tak chápat báje o Próteovi a zpěv Sirén, a provozuje ji dokonce Kirké při vyvolávání duchů z podsvětí. Ani později nikdo nevysvětlil, jak se dostala magie do lyckého Tekmessu, města nanejvýš zbožného, kdy přešlo ke kouzelnickým stařenám v Thessálii; o nich se drželo dlouho povědomí v našem světě, kdežto zůstalo cizí kmenu trójskému, spokojenému s léčením Cheirónovým a s hřímajícím Martem. Divím se též, že pověst o kouzlech se tolik držela v lidu Achilleově, také, že Menandros, nemající sobě rovného v hloubce učenosti, dal jedné své komedii název Thessalia; v ní zařikávání žen dovedlo stáhnout na zem i Měsíc. O Orfeovi bych si dovolil domněnku, že vzal nejprve pověru a začátky ranhojičství z blízkých krajů; v celé Thessálii byli totiž kouzelníci.

První, kdo o magii psal a jehož spisy jsou zachovány, byl – jak shledávám – Osthánés; provázal Xerxa za jeho vpádu do Řecka a tento Xerxes ji zanesl do sousedních krajin a zasel jakoby semínka do světa; tak jej nakazil zrudnou pavědou. Přesnější badatelé kladou Zarathuštru krátce před tuto dobu a jiného z Prokonnésu. Jisté je, že tento Osthánés navodil u řeckých kmenů nejen chtívou, ale přímo zuřivou touhu po této vědě. U této nauky byla vždy hledána nejvyšší proslulost pěstitelů a literární jejich věhlas už za starých dob, a to skoro vždycky na základě těchto knih. Tak Pýthagorás, Empedoklés, Démokritos a Platón plavili se jakoby do vyhnanství, chtějíce se s tímto uměním seznámit, a po návratu je velebili, ale podrželi pro sebe jako tajemství. Démokritos osvětlil koptského Apollobecha a foinického Dardana svazky Dardanovými, vyhledanými v jeho náhrobku. Vydal též své vlastní spisy o této nauce. Není se co divit – jako ničemu na světě – že tyto výklady se udržely v paměti, ač se jim po právu nedává víra. Ti, kteří chválí jiné Démokritovy spisy, považují tuto práci za podvrženou, leč nadarmo. Je totiž jisté, že právě on roznítil v myslích onu touhu po čarování. Je nápadné, že obě vědy, totiž magie i lékařství, dosáhly stejného rozkvětu. Medicínu vysvětloval Hippokratés, magii Démokritos v době peloponéské války, tři sta let po založení Říma. Je také jiný druh magie, pojící se k Mojžíšovi, Jamnovi a Lotapovi v Judaei, ale mnoho tisíc let po Zarathuštrovi. Ještě novější je na Kypru. Té dodal nemalého lesku za Alexandra Velikého druhý Osthánés, jemuž se dostalo cti doprovázet tohoto vojevůdce, s nímž prošel celý svět – o tom není pochyby. Stopy magie se podle dvanácti tabulek zákonů vyskytují i u italickým kmenů, jak o tom byla řeč v předpředšlé knize. Teprve roku 657 po založení města za konsulů Gnaea Cornalia Lentula a Publia Licinia Crassa se usnese senát, aby nebyl obětován člověk; dalo se tak předtím veřejně a slavnostně a byla to prokletá oběť. Magie se pevně usídlila v Gallii dokonce za naší paměti, neboť instituce druidů-kněží a věštců-lékařů byla zrušena až za vlády císaře Tiberia. Ale co to mám co připomínat, když jejich zvrhlé umění přešlo přes moře a dostalo se až na hranici samého světa? V Británii se podnes slaví s takovou obřadností a s takovým

vytržením, jako by magii převzali od Peršanů samých. A tak najdeme shodu v těchto věcech po celém světě, i když je jinak nesvorný a jedni o druhých nevědí. A není dobře možné dostatečně ocenit Římany a být jim vděčným za to, že odstranili obludnosti, při nichž se považovalo za ten nejzbožnější čin zabít člověka, a dokonce za velmi zdravé jíst ho.

Druhá kapitola

O různých druzích magie a Neropových stycích s mágy

Jak praví Osthanes, jsou rozličné druhy magie; neboť prostřednictvím vody, koulí, vzduchu, hvězd, světla, pánví, seker a mnohých jiných věcí lze vyzvědět cosi božského a nadto též rozmlouváním se stíny a podsvětními duchy. Za našich časů Nero seznal, že všechny tyto věci jsou klamavé a nepodložené, ačkoliv on sám měl větší sklony k magii než k hraní na citeru a zpěvu chóru v tragediích. Tento nanejvýš šťastný muž hledal potěšení v nejhlubších neřestech duše. Především chtěl přikazovat bohům, což je ten nejpyšnější podnik mezi všemi. Nikdo se nevěnoval nějakému umění víc, než on magii. Nechybělo mu k tomu ani peněz, ani moci, ani učenosti, ani čeho jiného; nicméně příroda k tomu nemínila přivolit. Samo nebe chtělo, aby kdykoliv podezříval lidi, raději přivábil k radě podsvětní duchy či kdejaká libovolná božstva, než aby takovéto vyšetřování přenesl na nevěstince a hanebné lidi. Vpravdě žádná oběť a žádný barbarský obyčej nebyly tak strašlivé, jako jeho myšlenky. Zahrnul nás hroznými stíny, než sám se stal lidskou obětí. Magové mívají všeliké výmluvy: tak například duchové neposlouchají pihovateho člověka a on je nemůže spatřit. Bylo snad toto též překážkou Neronovi? Ne, jeho tělo bylo bez vady. Nadto nebylo pro něho zatěžko volit vhodné dny; bylo-li zapotřebí naprosto černých ovcí, snadno je opatřil a obětovat lidi bylo jeho nejmilejším zaměstnáním. Mág Tiridates nechtěl cestovat lodí, poněvadž magové považovali za nesprávné plivati do moře a urážet tuto část přírody i jinými lidskými potřebami. Neron měl mága u sebe a ten ho zasvětil do magických pokrmů a přece se od něho magické umění nemohl naučit, i když byl ochoten dát mu za to celé království. A proto jsme názoru, že magie je umění nicotné, jalové a prázdné. Má sice v sobě stín reality, ale jde při něm spíše o dryáčnictví než o skutečnou magii. Někdo by se mohl zeptat, v čem staří magové zejména lhalí; protože jsme v mládí osobně znali gramatika Aprona, můžeme dosvědčit, že pokládal za božskou rostlinu kynokefalií, psohlavou bylinu, egyptskou osirites, která prý chrání před otrávenými nápoji a potravinami; kdyby ji někdo celou vykopal, ihned prý umře. Pomocí ní vyvolával stíny zemřelých, aby vyzkoumal, odkud pocházel Homér a jak se jmenovali jeho rodiče, ale neodvážil se říci, co se dověděl.¹

Komentář

k první kapitole 30. knihy dějin přírody C. Plinia Secunda; současně stručný popis celé přírodní magie

Toto krátké pojednání má hlavně za úkol ukázat, že magie jest absolutní dovršení přírodní filosofie a nejdokonalejší a nejvyšší věda. Mužové, nejzkušenější v tajemstvích, rozlišili od sebe zavržením hodnou dábelskou magii a magii takovou, která není v jádru nic jiného než část přírodní filosofie. Tu první nazývali učení rekové ani ne tak magií jako spíše goětií. Ta se zabývá zaklínáními a slouží k uspokojování trestuhodné všetečnosti; u mnohých nese také název theurgie, rozumějí se jí spíše nedovolená umění vůbec, kterým prý učil Zabulos, zatímco goětie znamenala zlověstná dábelská kouzla. Již učený právník Alpián se vyslovil, že spisy o goětií by se měly zničit. Theurgické spisy byly osočovány méně, ačkoliv v obojích spisech nacházíme jména andělů i démonické obyčeje. Porfyrios dokonce připouští jistý způsob očišťování duše theurgií, přece však nikde nepíše o návratu k Bohu jejím prostřednictvím. Zmatení lidé však přesto věří, že jim theurgie umožní, aby pomocí jistých theurgických svěcení, která nazývají teléta, vešli ve styk s duchy a anděly, aby je viděli. – Opravdová magie zaujímá mezi všemi vědami nejvyšší postavení, neboť slovo mág neznamená v perštině nic jiného než někoho, kdo je seznámen s božskými záležitostmi a kdo ctí božství. Goětie, o níž už jsme hovořili, je všeobecně v opovržení; naopak magie, o níž pojednáváme nyní, se těší pozornosti a úctě těch nejmoudřejších, protože jest vyšší a posvátnou filosofií. Pýthágoras, Empedokles, Demokrités a Platón podnikli kvůli ní nebezpečné cesty po moři. Za jejího zakladatele je považován Zamolxis, v jehož stopách pak kráčel Abaris, jakož i Zarathuštra, ale nikoliv ten, jehož tak obvykle nazýváme, nýbrž syn Oromasiův. Platón praví ve svém Alkibiadovi, že magie Zarathuštrova se mu zdá být jen kultem božského a jeho vědou, v níž byli synové Peršanů vzděláváni proto, aby

¹ Překlad obou kapitol z Plinia je v podstatě převzat z: *Plinius Starší, KAPITOLY O PŘÍRODĚ (NATURALIS HISTORIA)*, Svoboda 1974, přeložil František Němeček. Kromě drobných lexikálních a stylistických úprav bylo ovšem třeba doplnit a pozměnit text – zejména Druhé kapitoly – podle znění v díle Agrippově. (*Pozn. překl.*)

se naučili podle obrazu vlády nad světem spravovat svůj vlastní stát. Také M. Tullius Cicero svědčí ve svém spise o divinaci, že u Peršanů nesmí nastoupit královskou vládu nikdo, kdo se nenaučil magickou vědu. Ta učí, že jest harmonie přírodních věcí, kterou nazýváme soucítění, čili sympatií a o níž promluvíme podrobněji. Takové magie si váží i Albertus Magnus. Co vzdělanci rozuměli magií, to se dovídáme z dopisu sv. Jeronýma Pavlovi, kde je řečeno, že Apollonius z Thyany byl mág, jak tvrdil lid, nebo filosof, jak říkali Pythagorejci. V evangeliu čteme, že Kristu, našemu Spasiteli, se přišli poklonit mágové, které chaldejský překladatel nazývá také filosofy. Naopak se zdá, že Jamblichos ve svém spise o mysteriích má na mysli goétií, když říká: Fantasijní představy očarovaných nemají žádný základ ve faktech, ve skutečnosti, neboť magie nevytváří nic skutečného, nýbrž nabízí ním jen zdánlivosti, z nichž ani stopa nepatří skutečnosti. Goétie se nazývá též epodé (druh básnictví – pozn.překl.) čili čarodějnictví. Pollybios slučuje epodé a goétií dohromady; Řekové rozlišovali obě umění tak, že magie sloužila dobrým účelům a používala dobrých démonů, jak učil Apollonius z Thyany, naopak goétie vyzývá a zneklidňuje zemřelé. Tam, kde jde o nápoje lásky, se vyskytuje také název farmacie. Goétie, theurgie a magie, které zavrhl Augustin, jsou, věříme-li Ciceronovi, od sebe odlišné jen málo, neboť ten říká ve svém spise o divinaci, že mágové v Persii věštili a shromažďovali se ve svatyních, aby tam spolu pojednávali o společných záležitostech. Ještě přesněji je to ve spisu Proklově o obětování. Tam, kde se zešíroka zabývá příbuzenstvím přírodních věcí, tj. sympatií, připomíná také, že mágové prostřednictvím harmonie věcí vyzývali duchy. Z toho vysvítá, že magie během doby ztratila vážnost a upadla do omylů, které způsobily, že její méně opatrní přívrženci upadli do zkažení; o tom pojednával platonik Marsilius Ficinus. Teď obsáhle promluvíme o mysteriích mágů.

Čtenáři necht' nám však prominou, že se nebudeme zevrubně šířit o magických obřadech; neboť o takové falešné, zavrženíhodné magii budeme hovořit jen do té míry, jak jsme si předsevzali, pokud je to nezbytné, abychom ukázali, jak trestuhodní jsou všichni ti, kdo se tím vším zabývají. Budeme znovu hovořit jen o té magii, která je podstatnou součástí přírodních věd, jakož i o přirozené povaze démonů a různých druzích magie. Nejprve se klade otázka: co rozumíme prstenci Plutónovými a řetězcem Homérovým? Plutónovy prstence a řetězec Homérův nejsou bezpochyby nic jiného než řád, sloužící božské Prozřetelnosti a zřetězení viditelných a neviditelných věcí. To neviditelné, skryté, jsou andělští a rozumní duchové, naproti tomu to viditelné jsou nebeská světelná tělesa. Mezi oběma trvá vzájemná a zázračná souvislost, kterou právem nazýváme zřetězením. Ostatně můžeme také rozlišovat mezi duchovním zlatým čili prozřetelnostním zřetězením a přirozeným stříbrným čili řetězcem osudu, jenž je však plně podroben Prozřetelnosti, jejíž mocí (jak tvrdí mnozí) se čistá duše může osvobodit od osudu, což pravděpodobně předpokládali už platonici a co docela dobře harmonuje s magickým způsobem nazírání. Potvrzuje to také astronomie Hebrejců. Pravá magie jest tedy, jak jsme uvedli výše, podstatná součást přírodní vědy a neučí nic jiného než způsob, jak vyvolat pomocí přírodních sil a jejich správným užitím a vzájemným spojením přírodních věcí účinky, které vzbuzují největší údiv a jeví se lidem jako nepochopitelné. Mezi přírodními věcmi totiž panuje soucítění, které nazýváme sympatií, to jest vztah zjevného k silám skrytým. Ti, kdo se v těchto věcech vyznají, spojují vzájemnou harmonií Veškerenstvo dohromady v jeden celek a na druhé straně zase s pomocí nechuti a nepřátelství, které ve veškerenstvu panují, věci od sebe oddělují a rozháňají. Tak užívají síry nebo asfaltu nebo mořské vody jako očišťovacího prostředku a k zahánění zlých démonů, a to síry pro ostrost jejího zápachu, mořské vody však pro jednu její ohnivou součást. Kromě toho je třeba brát v úvahu, že věci přirozené jsou přitahovány uměním, věci božské přírodou. Vzhledem k tomu označovali Egypťané přírodu za magii, protože přitahuje podobné podobným, souhlasné souhlasným. Tento charakteristický rys, vznikající v důsledku vzájemné souhlasnosti mezi dolním a horním nazývali, jak jsme už vzpomněli, nejmoudřejší Řekové sympathií. Tak souhlasí voda se zemí chladem, se vzduchem vlhkostí, tak se směšuje oheň s vodou pouze vzduchem a vzduch se zemí jen vodou. Též duše se spojuje s tělem jedině duchem. Takové je sepětí přírodních věcí s věcmi vyššími. Když se příroda rozhodla vytvořit lidské tělo, uvedla současně do tohoto těla z vesmíru ducha. Duch je podle některých filosofů prostředek, jímž se duše spojuje s tělem. Z toho vidíme, jak mohou některé přírodní a umělé preparáty přijímat nebeské síly. V duchovnu se spojují a shodují zvíře s rostlinou silou růstu, člověk s démony silou rozumu. Neboť taková je souvislost věcí, že každá vyšší síla v dlouhém a nepřerušovaném sledu vysílá své paprsky dolů a dostává se až k tomu poslednímu. Od samého počátku vyššího, od první příčiny jest napjatá struna až k tomu nejnižšímu a je-li dotčena na jednom konci, šíří se tento pohyb okamžitě až k druhému konci. Mágové praví, že pomocí nižšího, které odpovídá svému vyššímu, můžeme při příznivých vlivech nebes obdržet nebeské dary. Světová harmonie je důvodem toho, že nadnebeské je přitahováno nebeským a nadpřirozené přírodním, neboť vše prostupuje síla, která ze skrytých příčin vyvolává zjevené a přitahuje skryté paprsky hvězd tóny a přírodními věcmi, které odpovídají věcem nebeským. Tak čteme o starých, že prostřednictvím přírodních věcí uměli ovlivňovat božské a zázračné a byli schopni vyvolávat demony i duše zemřelých. Člověku je do jisté míry vlastní nebeská důstojnost, takže můžeme mít předtuchy budoucnosti. Učení arabští astrologové soudili, že přirozená povaha člověka je solární, jednak pro jeho úsilí o slávu a pravdu, jednak pro jeho vzpřímenou a krásnou postavu, jakož i pro jemnost jeho tělesných šťáv, jasnost jeho ducha a bystrost jeho schopnosti myslet. Také mu pro rychlost a pohyblivost jeho poznávání idejí a jejich

sledu připisují merkuriální sílu. Platonici považovali člověka za velký div, za důstojné stvoření hodné úcty. U Galena, Hippokrata a mnohých platoniků se dočítáme, že duše mají od přírody takový majestát a jsou tak mocně povzneseny nad veškerou hmotu, že duše, až po oddělení od těla dosáhne úplné síly, bude schopna pohybovat jakýmkoli článkem světa a panovat nad vším tělem. Duše může podle svého přání rozhodovat o čtyřech šťávách těla, což se jasněji ukáže, pozorujeme-li pečlivě utváření těla a jeho činnost, jakož i afekty obrazotvornosti; když se však duše, osvobozená od pout těla, přemístí do širého prostoru a pohybuje a hýbá naplněna božskou silou i čtyřmi živly většího světa, tak může, jak tvrdí mnozí, pod Božím vedením svou pouhou vůlí vyvolávat vítr a pokrývat jasné nebe mraky. O tom, že se takové věci mohou dít a už se staly, svědčí maurští a arabští theologové. Téhož mínění jsou i Avicberon, první mezi Maury, a Avicenna, první mezi Araby. Nejmoudřejší z Chaldeců věřili, že lidská duše může mnohdy způsobit věci nejzáračnější a nejpodivuhodnější, které lze jen myslet, že totiž, ozářena paprsky své nádhery, může pozvednout tělo do výše, jak to prý učinil Zarathuštra; tak velká je naše příbuznost s nebem; děje se tak však zejména tehdy, když se duše zcela povznese k Bohu, otcí světla, kdy je zalita Jeho nejbohatším světlem a přenese paprsky tohoto jasu i na tělo. Duše, která žije jen rozumem, se stává andělem a jímá (abych se tak vyjádřil) Boha celým srdcem. Kníže magů o tom říká: Duše člověka takřikajíc vtahuje do sebe Boha; když lidskou duši nezdržuje už nic smrtelného, jest beze zbytku naplněna božskými účinky. Když tedy člověk učiní sama sebe hodným věcí nebeských, stává se nebeským; přidržuje-li se člověk věcí pomíjivých, jest pomíjivý; žije-li pro ducha, jest duchem, jak říká největší z filosofů Mercurius: Lidský rod je určen k poznávání božských děl a k tomu, aby byl svědkem přírody, jakož i k vládě nade vším, co řídí nebesa a k přijetí nebeského účinku a božské síly. Přihlédneme-li blíže a přesněji k důstojnosti člověka, vidíme, že člověk sním jest nebem. Jeho oko má sférickou formu jako nebe; zuří a jest zahaleno sedmi kůžičkami podle počtu sedmi planet, je také obdařeno čtyřmi vlhkostmi a tak podobně. S ohledem na to byl člověk právem nazván mikrokosmem. Ale k čemu to všechno? Abychom přesněji vymezili magii, kterou nazýváme nejznamenitější částí přírodní filosofie, zkoumající vzájemný vztah přírodních věcí mezi sebou. Abychom dále vyložili, o co nám jde, chtěl bych blíže prozkoumat tato Pliniova slova: „(Magie) byla jediné umění, které v sobě spojilo a sloučilo tři jiné disciplíny, které ovládají lidského ducha“.

Plinius přiznává, že magie v sobě obsahuje tři jiná umění, která nejvíce působí na lidské mysli; ale které míní, to neuvádí, uvidí jen jejich počet; proto tu chci, jako vykladač Pliniova textu, tato umění blíže vymezit. Magie tedy podle Plinia obsahuje tři nejmocnější umění. Opravdu má ohromnou moc a je plna tajemství; obsahuje pozorování, podstatu, vlastnosti a sílu nejhlubších a nejskrytějších věcí a znalost celé přírody a učí, jak věci zdánlivě stojí proti sobě rozdvojeny a jek spolu na druhé straně harmonují; konečně ukazuje, jak se mají síly věcí klást do vzájemného vztahu, abychom dospěli k účinkům, vyvolávajícím největší podiv.

Magie tedy v sobě uchopuje tři vědy, jimž Plinius připisuje největší vliv na lidské mysli, totiž fysiku, metafysiku a astrologii. Tak jest završením celé přírodní filosofie, neboť každá spekulativní filosofie se obvykle dělí na fysiku, metafysiku a astrologii. Magie v sobě sjednocuje tři nejmocnější umění. Fysika učí přirozené povaze všechno, co jest na světě, zkoumá všechno podle příčiny, času, místa, účinku, druhu a složení; předvádí nám živly a jejich uspořádání, jak pje básník:

*Živly co jsou a kolik jich jest,
co činí, též z čeho povstalo nebe,
i mořských proudění vod a barvitá duha,
jak z mraků rodí se dunivý hrom
a z temného éteru svítící blesky,
jak komety noční a ohňové koule,
jež slepou silou zatřesou zemí,
kde zlato ukryto leží, kde železa vznik,
kde celé přírody síly tají svůj řád.²*

Dále obsahuje magie metafysiku, která učí, jak poznávat plochou i trojrozměrnou přírodu, jakož i jak pozorovat a posuzovat běh nebeských těles, která nám, lak praví básník ukazují:

*Jak rychlým pohybem hvězdy se točí,
co měsíci v nocích ubírá světlo,
proč náhle ve dnech slunce se zatmí.*

To všechno poznává metafysika. Konečně obsahuje magie i astrologii, která nás učí, co jest rozum, co démon, co duše, co náboženství; jaká jsou posvátná zřízení, obyčeje, posvěcená místa a řeholní řády; dále nás poučuje o zázracích a síle a moci slov neb nás učí, jak říká Apuleius, znát zákony obřadů, posvátné obyčeje a oprávněnost obřadů a jejich správné pochopení. To jsou tedy ta tři umění, která obsahuje magie (zejména

² Lucretius

přírodní) a jimž Plinius připisuje největší moc na lidské myšlení. Přírodní magie tedy není nic jiného než fyzika, metafyzika a astrologie, a mágem nemůže být nikdo, kdo nerozumí těmto třem vědám. Fyzika objasňuje uspořádání věcí a vlastností každé jednotlivé bytosti; bez metafyziky nemůžeme porozumět aspektům a figurám hvězd, také bez ní nemůžeme pochopit, na čem závisejí vlastnosti a síly skrytých věcí. Právě tak je tomu s astrologií. Mágové tvrdí, že není žádné opravdu magické dílo, které by se neopíralo o tyto tři vědy.

Jsou jisté vlastnosti přírodních věcí, které nazýváme primárními; jsou to například zahřívání, sušení, zvlhčování a podobně; pak jsou vlastnosti, které jsou nad těmito, jako jsou síla působící zralost, síla rozpouštějící, utvrzující, rozšiřující a smršťující. Ve věcech jsou však ještě jiné síly, které nejsou vlastní žádnému živlu, jako například sílu chránit přede vším jedovatým, přitahovat železo jako magnet, zapuzovat demony jako diamant atd. Takové síly, které jsou takřka pouhými formami, jsou schopny uskutečnit s nepatrným množstvím matérie neobyčejně mnoho. Síla elementů však k tomu, aby způsobila mnohé, vyžaduje, protože je sama materiální, mnoho matérie. Tyto síly se nazývají vlastnostmi skrytými, protože jsou skryty jejich příčiny. Filozofové poznávají tyto síly na základě zkušeností. Pomocí takové skryté síly stráví například pštos železo a přemění si je v potravu; touto silou zadržuje ryba echeneis (ježovka) loď, bazilišek zabíjí pouhým pohledem a mnoho jiného podobného. Platonici tvrdili, že všechno nižší je vybaveno silou ideje a též osvíceno ideami vyššími. Ideje pokládali tito filozofové za povznesené nad těla, duše i ducha, tvrdili, že jsou jediné, jednoduché, čisté, nezměnitelné, nedělitelné, netělesné a věčné formy. Tuto přirozenou povahu připisují všem idejím. Vkládají je především do dobra samého; jako příčiny působí tyto ideje jako něco jednotného, v jistých vztazích však jako něco, co je v sobě rozlišené. Ve světové duši berou na sebe tyto ideje formami, a to dokonalými formami, od sebe se odlišující ideje; v přírodě se tytéž ideje projevují jako nejnižší zárodečné formy z idejí vyplývající. K tomu ještě přistupuje, že ve světové duši je uloženo právě tolik zárodečných vztahů věcí mezi sebou, kolik je ve světovém duchu idejí; prostřednictvím těchto zárodečných vztahů si tato světová duše vytvořila v nebesích nad hvězdami i figury a tomu všemu propůjčila podivuhodné vlastnosti. Na těchto hvězdách, figurách a vlastnostech jsou dále závislé veškeré síly a vlastnosti nižších přírodních předmětů, a to jak ty skryté, tak ty zjevné a přírodní, takže každý jejich druh má i odpovídající nebeské znamení, z něhož pochází i jejich podivuhodná účinná síla, již je obdařeno svou idejí prostřednictvím zárodečných vztahů ve světové duši. Ideje nejsou totiž pouze příčinami bytostí druhů, nýbrž i příčinami každé jednotlivé síly, která je obsažena v nějakém druhu, a filozofové z toho vyvozují, že polohy a figury nebeských těles jsou i příčinami věcí a jejich sil. Většina individuí má i zvláštní dary či nadání, stejně podivuhodné jako u druhů a které také pocházejí od figur nebeských těles. Každé individuum, které začíná existovat v určitém horoskopu čili za nějaké nebeské konstelace, dostává současně se svým pohybem po zemi i podivuhodnou sílu účinnou i pasivní (ne však nezbytně) sílu, kterou individuum přijímá kromě té, kterou má ze svého druhu, ale také působením nebeských těles, jakož i z poslušnosti, s níž vychází matérie vstříc plodivé síle světové duše. Je to též vztah poslušnosti, jako je ta, kterou prokazuje naše tělo naší duši. Orfeus a Demokritos, stejně jako většina Pythagorejců, tvrdili, že síly nebeských těles a přirozené povahy věcí našeho světa jsou plny bohů. Bohy však nazývali božské síly, sídlící uvnitř věcí a ty opět nazývali duše – na nich podle jejich názoru závisejí síly věcí, protože, jak říkali, je vlastností duše rozprostírat se a přecházet z jedné matérie na jiné věci, které spadají do sféry jejich vlivu, tak jako se duch člověka rozprostírá a přechází na to, co je přístupné rozumu a jako se představitost rozprostírá a přechází na to, co je přístupné fantazii. Tak je třeba rozumět jejich tvrzení, že duše nějaké bytosti z ní může vyjít, vstoupit do jiné, tu pak povzbudit a popohnat nebo naopak bránit jejímu působení, jako diamant brání magnetu, aby přitahoval železo. Protože však je duše *primum mobile*, samostatné a o sobě a pro sebe pohyblivé, matérie naopak o sobě a pro sebe nehybná, od duše odloučená, je potřeba, říkají tito filozofové, prostředníka, prostředkující věci, která současně nesmí být tělesná, nýbrž tak říkajíc již duší, ale současně také nemůže být duší, nýbrž tak říkajíc již tělem a teprve pak se mohou duše a tělo spojit. Tímto médiem je světový duch, jež četní filozofové označují za kvintesenci (pátou esenci), a to proto pátou, že tento světový duch se neskládá ze čtyř živlů, nýbrž existuje jako pátý kromě nich. Tento duch musí být nezbytně přítomen jako prostředník, s jehož pomocí nebeské duše mohou obývat těsná těla a poskytovat přírodním věcem podivuhodné dary. V nebeských tělesech je tento duch uzpůsoben tak, jako náš duch v lidském těle: neboť tak jako síly naší duše přecházejí do údů díky duchu, tak vším protéká prostřednictvím kvintesence síla světové duše. V celém světě neexistuje nic, v čem by nebyla obsažena jiskra její síly; nejmocněji však proudí do těch věcí, které jsou nejbohatěji nadány duchem. Tohoto ducha mohou nabýt pomocí hvězdného záření předměty, které jsou uzpůsobeny k přijímání těchto paprsků. Prostřednictvím tohoto ducha se do rostlin, kamenů a kovů přelévají všechny skryté vlastnosti. Z toho; co bylo řečeno, vyplývá, že uvnitř přírodních věcí sídlí skryté síly, které nepropůjčují přírodní živly, nýbrž nebesa. Kromě toho je třeba si uvědomit, že každá věc tíhne k věci sobě podobné a ji i přitahuje. V některých věcech je nadbytek nějaké přirozenosti či vlastnosti, např. tepla, chladu, odvahy, strachu, nenávisti, lásky nebo nějaké jiné vášně, ať už patří k věci od přírody nebo do ní vniká uměle nebo náhodou, jako například drzost kurvy; a všechny takové věci tíhnou k podobným uzpůsobením, vášním a silám. Tak oheň tíhne k ohni, voda k vodě, statečný ke statečnosti, smutný ke smutku. Tak lékař tvrdí, že mozek je prospěšný mozku, plíce plicím, pravé oko oku pravému,

levé oko oku levému, noha noze, žaludek žaludku atd. Dále: vlastnosti věcí obsahují vždy svůj protiklad, láska nenávisť, smutek radost, ctnost neřest, nemoc zdraví. Ctnost trvá díky neřesti, zdraví díky nemoci, teplo díky chladu, takže, je-li jedno odňato, musí odpadnout i to druhé, jak tvrdí někteří filosofové. To jest zřetězení Homérovo, prstence Plutónovy, to jest souvislost věcí, to jest naplnění každé bytosti. Četné vlastnosti mají věci jen zaživa, a jestliže život vyhasne, je konec i s těmito vlastnostmi a silami. Víme přece, že různá zvířata se vyznačují – pokud jsou naživu – tím, že kousou a škodí; jsou-li mrtva, nemají už žádnou podobnou moc. Věci, v nichž – jak říkají platonici – nepřevažuje materie, které obsahují více duchovního, mají po smrti větší sílu; něco je lepší v suchém, jiné zase ve vlhkém stavu. Všechno nižší je pod vlivem vyššího, a do jisté míry je všechno, jak říká Proklos, obsaženo ve všem jiném. Na nebesích jest pozemské, ale co do příčiny a způsobu nebesky, na zemi naopak jest nebeské, ale co do působení a způsobu pozemské. Tak se různé věci vztahují k Slunci, jiné zase k Měsíci atd. Nižší věci přijímají vlivy, které jim přináší věci vyšší; vlivy hvězd je osvíceno lidské tělo, ale i ostatní věci, které nevnímají a necítí, získávají od nich sílu, jako zlato, které patří k Slunci, a stříbro, které patří k Měsíci. Z kamenů jsou solární perla, krystal a karbunkul; ze zvířat lev, labuť a orel; z rostlin slunečnice, vavřík a šafrán, dále balšám, ambra a mošus. K Jupiterovi patří zinek, hyacint a beryl, z bylin a stromů lilie, blín, dub, topol, vinná réva, buk. Saturnovy jsou olovo, magnetovec, jaspis, ledek (kamenec), zlatý kořen. K Merkuru náleží rtuť, mochna pětiprstá atd. K Venuši patří vrabec, sporyš, fialka, vlas ženský (netík) a mnoho jiného, což kvůli stručnosti vypouštíme. Vraťme se znovu ke kouzelníkům; ti užívají, chtějí-li škodit, škodlivých planet a jim podřízených věcí, totiž Saturna a všeho toho, co k němu patří; chtějí-li vzbudit lásku, obražují se na Venuši a předměty, které k ní patří; jde-li o žádost, jsou k tomu vhodní Jupiter, Merkur nebo Slunce a všechno, co k nim náleží. Obratná příprava a oplodnění těchto věcí světovou duší působí v tomto směru takřka zázračně. Světová duše oplodňuje totiž silou, kterou čerpá z idejí, všechno přírodní i umělé tím, že mu poskytuje skryté a podivuhodné vlastnosti. Ale má-li být něco takového dovršeno, nepůsobí o nic méně ani vášně duševní. Vášně duše nejsou totiž nic jiného než jistá hnutí či sklony, které vznikají z pojetí věcí, totiž podle toho, pokládáme-li ji za dobrou nebo zlou, za příznivou nebo nepříznivou. Toto pojetí může být trojího druhu: smyslové, rozumové a duchovní. Podle tohoto trojího pojetí se řídí vášně duší. Přikloní-li se vášně duše k pojetí smyslovému, mají na zřeteli dočasné či pozemské dobro nebo zlo z hlediska výhodnosti nebo nevýhodnosti a nazývají se vášněmi přírodními čili zvířecími. Přikloní-li se k pojetí rozumovému, mají na zřeteli dobro nebo zlo z hlediska ctnosti a neřesti, chvály a hany, a pak se nazývají vášněmi rozumovými, svobodnými a dobrovolnými. Přikloní-li se konečně k pojetí duchovnímu, mají na zřeteli dobro nebo zlo z hlediska spravedlnosti a nespravedlnosti, pravdivosti a lživosti. Základem vášní duše je však žádostivost, která se dělí na pud žádostivosti a schopnost pociťovat ošklivost, ošklivit si. Jestliže se vášně duše přiklánějí k smyslovému pojetí, vládne nad nimi obrazotvornost. Podle různých vášní mění a přetváří obrazotvornost nejrůznějším způsobem i tělo, a to viditelně, protože přenáší ducha nahoru nebo dolů, na vnějšek nebo dovnitř, a také vyvolává různé působení na údy těla. Tak při radosti se duchové projevují navenek, při strachu se stahují dovnitř a při vzdávání pocty se tlačí do hlavy. Příliš velká radost stejně jako velký smutek mohou mít za následek i smrt. Vášně a hnutí myslí nepůsobí jen na vlastní tělo, ale někdy i na tělo cizí, a to díky napodobování, tedy mocí, kterou uvádí do pohybu podobnost, ovšem jen tehdy, je-(i ve hře také živí obrazotvornost, jako při údivu; například nám mohou podle toho, co vidíme nebo slyšíme – trnout zuby, při zívání začne zívát i přihlížející atd. Právě v takových případech hraje velkou úlohu obrazotvornost. Vášně mohou také, jak jsme se už zmínili, měnit nejen vlastní tělo, nýbrž – jsou-li dostatečně silné – rozšířit svou působnost i na jiná tělesa, takže je možno dosáhnout pozoruhodných účinků i na živly a jiné vnější věci. Dají se tak bez užití léků léčit i četné nemoci. V lidské duši je uložena a skryta síla, která přeměňuje, přitahuje a kouzlem zahání, zvláště tehdy, jsou-li obrazotvornost, rozum i vůle soustředěny s nejvyšší energií na to, co chtějí přeměnit, přitáhnout, kouzlem zaplašit nebo znemožnit. A tak se podle tvrzení kouzelníků pomocí afektů duše a správným užitím jistých věcí, vystavených nebeskému působení, dá dosáhnout účinků zázračných. Pomocí síly Slunce je možno očarovat člověka méně odolného, silou Měsíce můžeme někoho jiného uvrhnout do otroctví nebo nemoci, silou Saturnovou způsobit škodu a přivodit smutek. Arabští filosofové tvrdí, že – jestliže lidské duše se spolu se svými vášněmi a sklony soustředí velmi pozorně na nějaké dílo a sjednotí se s dušemi hvězd jakož i s nebeskými inteligencemi – mohou pomocí těchto spojení způsobit věci podivuhodné až zázračné, protože v nich jest obsažena hojnost moci; odtud mají svou sílu i charaktery – písmena a znaky, o nichž budeme hovořit za chvíli. Člověk, jehož duše je naladěna na tuto vlnu a která je ve spojení s idejemi hvězd, může podle své libovůle dosahovat podivuhodných účinků; tak se dá očarovávat, vzbuzovat láska i nenávisť, chytat zloděje, léčit nemoci, zaklínat vítr i počasí. Síla nebeských těles je taková, že mohou propůjčovat podivuhodné až zázračné vlastnosti nejen věcem přírodním, nýbrž i umělým, jestliže je správným způsobem vystavíme vlivu těchto těles. Potvrzuje to i sv. Tomáš ve svém spisu o osudu. Říká, že jisté vlastnosti dostávají od souhvězdí i oděvy a budovy a všechna umělecká díla; stejně je tomu s prsteny, bylinami, kameny, pečetěmi a zrcadly. Paprsky hvězd propůjčují svým působením všem nižším věcem okamžitě zázračné dary; odtud i pozoruhodné vlastnosti charakterů a obrazů, které jsou vytvořeny podle podoby nebeských figur. Tak kreslili staří – aby prodloužili život, v hodině Jupitera, když tato planeta dosáhla

šťastně nejvyšší výše – na světlém nebo bílém kameni obraz, který představoval muže s korunou na hlavě, oděného v šafránové roucho, jedoucího místo na koni na orlu a držícího v pravé ruce šíp nebo blesk, jako by jej chtěl vrhnout na hlavu orlovu. Také často zobrazovali za působení Jupiterova postavu nahého muže s korunou na hlavě a se založenými rukama. Tento obraz přinášel bohatství a hodně dětí. V hodině Martově, když Mars vystupoval do druhého aspektu Skopce, vyryli na diamant obraz muže s korunou na hlavě, jedoucího na lvu a držícího v pravé ruce obnažený meč, v levé pak lidskou hlavu. Tento obraz propůjčoval statečnost a vítězství; v hodině Venušině, to jest když vystoupila do Ryb, vytvářeli obraz, který prý propůjčoval přízeň a blahovůli; obraz měl podobu nahé dívky s rozpuštěnými vlasy, která držela v ruce zrcadlo a na krku měla náhrdelník, a vedle ní stál mladík, který levicí dívkou přidržoval, pravicí jí upravoval vlas. Aby získali obratnost a znalosti, kreslili v hodině Merkurově, kdy Merkur vstupoval do souhvězdí Blíženců, obraz vousatého mladíka, který držel v levé ruce hůl, okolo níž byl ovinut had, v pravé ruce šíp a nohy měl okřídlené. Podobné obrazy kreslili i podle ostatních planet. Tyto obrazy v sobě měly moc těchto hvězd. Kromě těchto existoval ještě jiný druh obrazů. Když chtěli například vzbudit nenávisť, vymodelovali dvě voskové nebo olovené sošky, které se spolu rvaly a na jejichž čele byla napsána jistá slova, která tu raději ani nebudu uvádět. Šlo-li naopak o to, vzbudit v někom lásku, udělali sošky, které se objímaly a na jejichž čela také napsali jistá slova. Velmi velký podíl na účincích těchto obrazů se ostatně připisuje moci čísel. Protože již v přírodních věcech jsou skryty tak velké síly, nesmíme se divit, že v číslech, jejichž přirozená povaha jest formální a jednoduchá, je uložena ještě mnohem větší účinnost. Čísla jsou totiž smíšena z různých substancí, a proto jsou v nejbližším a nejjednodušším vztahu k idejím božského rozumu, od něhož dostávají nejpůsobivější síly. Kouzelníci tvrdí, že vše, co jest a bude, sestává z určitých čísel. Sám čas sestává z čísel a také každý pohyb a jednání a vůbec všechno, co jest podrobeno času a pohybu; také harmonie a hlasy čerpají svou sílu a síly z čísel a jejich poměrů a poměry, vzešlé z čísel, také tvoří pomocí čar a bodů písmena, znaky a figury. Konečně jsou, jak tvrdí arabští filosofové, na určitá čísla vázány veškeré věci zplozené i vyrobené, všechny změny a vůbec všechny druhy přírodních i nadpřírodních věcí a také Pýthágoras cítil, že musí prohlásit, že jest to právě číslo, jímž veškerenstvo existuje a trvá a které propůjčuje jednotlivým věcem jejich zvláštní síly. Platonici říkali, že světová duše je do jisté míry složena podle určitých čísel a že bez čísel by nemohlo být žádné symetrie. Mezi čísly zaujímá první místo *monas* čili jednotka, ačkoliv vlastně žádným číslem není, neboť je pokládána za rovnou bodu. Tak jako bod není těleso, nýbrž tělesa ze sebe vytváří, tak ani jednotka není číslo, nýbrž zdroj čísel. Jednotka je příčinou sudých a lichých čísel, protože bez jednotky nemůže být vytvořena trojka. Sama nedělitelná, vytváří dělitelná čísla; nemůže být násobena po částech, nýbrž jen sama v sobě, jest počátek i konec, něco dokonalého. Proto připisují theologové jednotu bohu Nejvyššímu, neboť i On jest počátek i konec všech věcí. Číslo dvě označují tíž myslitelé za počet různic a zmatků, neštěstí a nečistoty, a proto píše sv. Jeroným ve svém spise proti Jovianovi, že právě z toho důvodu se na konci druhého dne stvoření neříká: A viděl Bůh, že bylo dobré. Ze stejného důvodu Bůh podle mínění mágů nařídil, aby do Noemovy archy byla všechna nečistá zvířata přijata po dvou. Také při auspiciích byla dvojka pokládána za velmi nešťastné číslo; také prý podvojnost přitahuje a láká noční strašidla, přízraky a zlé duchy. Číslo tři pokládají naopak za svaté a za nejdokonalější číslo nejen filosofové a mágové, nýbrž i básníci a theologové. Má ohromný význam při obřadech a jako číslo liché, které v sobě obsahuje sudé, „plní božstvo radostí“, jak zpívá mantovský Homér. Pythagorejci se tím číslem řídili při svých očišťováních, což Vergilius symbolicky vyjadřuje slovy:

*... po třikrát obešel druhy
a skropil je vodou ...*

Je také před všemi ostatními vhodné k zaklínání, jak praví týž básník:

*Tři pletené pásy tří odlišných barev
nejprve ovinou tebe a okolo oltáře
třikrát tvůj ponesu obraz ...*

A dále:

*Třikrát, Amaryllo, zavaž tříbarvé uzly,
třikrát je svaž a rci: Venuše svazují pouta.*

O Medei se dočítáme:

*Tři vyslov též slova, jež pokojný spánek přinesou,
jež utiší moře, zklidní zuřící bouři ...*

Účinky tohoto čísla mágové zaklínali a propouštěli z pout kouzel, také jimi léčili nemoci. Rovněž číslo čtyři má stejně velkou moc, ba mnozí je naopak kladou na první místo mezi všemi ostatními čísly. Mágové je také nazývají zdrojem přírody, neboť, jak říkají učenci, přirozená povaha člověka sestává ze čtyř stupňů; jsou to

prý bytí, život, cítění a myšlení. Jsou také čtyři pohyby, čtyři světové strany, čtyři živly, čtyři triplicity na nebi, čtyři vlastnosti, čtyři roční doby a čtyři základní matematická určení, totiž bod, přímka čára, plocha a hloubka. Na právě tolika základních určeních spočívá také celá příroda, totiž na substanci, kvantitě, kvalitě a pohybu. Největší síly přičítali čtyřce Pythagorejci při mysteriích; proto při ní přísahali jako při tom nejvyšším, co zakládá věrnost a víru. Hebrejci psali nevyslovitelné jméno Boží, které Řekové nazývali Tetragrammaton, čtyřmi písmeny; také Řekové, Arabové a mágové psali jméno Boží čtyřmi písmeny. Jsou také čtyři druhy božského zánícení, které vznikají ze čtyř zdrojů, z Dionýsa, z Múz, z Apollóna a z Venuše. Lakedaimoňané zobrazovali nejvyššího boha Jupitera se čtyřma ušima; proto byl také člověk, který hodně četl, slyšel a pamatoval si, Řeky nazýván Tetraoos. Číslo pět sestává z prvního čísla sudého a prvního lichého, tedy z jednoho prvku ženského a jednoho mužského; liché číslo je totiž mužské a sudé ženské, a Proto aritmetici první nazývají matkou a druhé otcem. Číslo pět je prý také velmi účinné. Je právě polovinou obecného čísla deset, a proto je mágové pokládají za číslo manželství. Někteří mu také říkají číslo milosti a štěstí, protože Noe získal před Bohem pětkrát milost. Silou tohoto čísla zplodil také Abraham syna se svou devadesátiletou neplodnou ženou. V čase přírody bylo vzýváno Boží jméno Šadaj, v čase Zákona nevyslovitelné Tetragrammaton (jméno o čtyřech písmenech), místo něhož Hebrejci vyslovovali Adonai, v čase milosti však jméno o pěti písmenech. Z toho všeho vyplývá, že prostřednictvím moci čísel může být způsobeno mnoho podivuhodného a zázračného, což potvrzují jak arabští a perští filosofové, tak kabalisté. Ostatně ta magie, kterou jsme nazvali nejvýbornější součástí přírodní filosofie totiž není, posuzujeme-li všechno přesně, nic jiného než kabala. Pak přichází číslo šest, které může být právem nazváno číslem dokonalosti, neboť z celé číselné řady od jedničky do desítky jest jediné tak dokonalé, že vždy vzejde ze součtu svých částí, aniž by se něčeho nedostávalo. Šestého dne bylo dokončeno dílo stvoření světa, jak svědčí Písmo svaté, neboť šestého dne viděl Bůh všechno, co učinil, a aj, bylo vše dobré. Jakou moc má číslo sedm, můžeme najít u Macrobia, A. Gellia a Varra. Necháváme stranou takzvané kritické dny lékařů a snad ani nemusím připomínat sedmý den čili sabbath, který zavedl Mojžíš. Apuleius pokládá toto číslo za velmi vhodné pro očišťování, neboť říká: Abych se rychle očistil, koupu se v moři a ponořím hlavu sedmkrát pod vlny; prorok Eliáš (Elizeus) pravil malomocnému, jak stojí ve čtvrté knize Královské: Jdi a umyj se sedmkrát v Jordáně a uzdraveno bude tělo tvé a čist budeš. A hned nato se praví: A protož vstoupiv, pohřžil se v Jordáně sedmkrát vedlé řeči muže Božího, a očistěn jest. Známá jest též podivuhodná skutečnost, že sedmý chlapec jedné ženy (mezi chlanci se nenarodilo žádné děvče) se silou čísla sedm vyléčil z nemoci krku, zbavil se volete. To, co nemohly vyléčit ani léky a na čem ztroskotaly všechny snahy chirurgů, bylo vyléčeno pouhou mocí čísla sedm. Immateriální číslo, které necítí ani nežije, je tedy plno hojivých sil, plno skryté působnosti, plno zázraků!

Číslo osm nazývali Pythagorejci číslem spravedlnosti a plnosti, protože zaprvé jako jediné může být rozděleno ve stejné sudé díly, totiž čtyřky, číslo plnosti se nazývá proto, že zahrnuje i tělesnost. Číslo devět je číslo Múz, zasvěcené též řádu nebeských sfér. Je totiž devět pohyblivých sfér a podle nich devět Múz, jak říká Macrobius, dále devět řádů andělů atd. Desítka je universální číslo, protože počítat dále za ně se nedá, jediné pomocí opakování, zahrnuje v sobě všechna čísla. Ve jménu tohoto čísla porazil Jozua jedenáct králů a David Goliáše; a díky jemu vystoupil Daniel z jámy lvové nezraněn. Také číslo dvanáct má svůj význam; dvanáct je znamení zvěrokruhu a jiné podobné věci. Také podle názoru Jeronýmova, Origenova, Augustinova, Hilariova, Basiliova a Rabanova mají čísla značnou sílu. Jak připomíná Hilarius sedmdesát nejstarších seřadilo žalmy podle významu a působnosti čísel. Jakou skrytou sílu obsahovala čísla, to se dá vyvodit z podoby bylin, jejichž listy jsou též seřazeny podle čísel. Bylina, kterou nazýváme mochna pětiprstá či pětílistá, je prý z moci čísla pět prostředkem proti jedu, zahání demony a přispívá k očišťování. Jestliže požijeme dvakrát denně jeden její list ve víně, léčí jednodenní horečku, tři listy léčí horečku tří denní a čtyři čtyřdenní. Tytéž síly, které jsou obsaženy v číslech, a mohou díle mít i figury z těchto čísel vzešlé. Díky síle pětky má podivuhodné účinky proti démonům i pětiúhelník. Číslo tři propůjčuje nevidané síly písmenu delta a trojúhelníku. Čtverec pokládají Egyptané za schránu všech nebeských a duchovních sil, protože je to nejpravidelnější figura ze všech; obsahuje totiž čtyři pravé úhly a je prvním zobrazením povrchu co do délky a šířky. Kříž nazývali Arabové silou nebeských těles, protože jeho moc pochází z pravosti jeho úhlů a ramen a souhvězdí jsou nejmocnější tehdy, když zaujímají čtyři kardinální body nebes a když tvoří kříž tím, že si vzájemně posílají paprsky. Ruffinus ve svých dějinách církve vypráví, že kříž přijali egyptští kněží mezi posvátná písmena. Pro ty, kdo věří v Krista Ježíše, našeho Vykupitele, to znamená naděje na spásu. Mágové také opravdu věří, že písmena a znaky, vzešlé z paprsků nebeských těles, mají zázračné síly, a to díky skryté vlastnosti, která sídlí v nitru těchto figur. Proto také nacházíme znaky nebeských znamení a hvězd u astrologů stejně jako u mágů. Mágové vlastní ovšem ještě jiná písmena a jiné znaky, které zde úmyslně zamlčuji. Tvrdí, že tyto charaktery dostávají svou sílu od světové duše. Že svět má duši, v to věří nejen filosofové, nýbrž i básníci a proto pje Manilius:

*A celé to dílo věčného bez konce světa,
a přírody rozličné formy i články veškeré její,
ať vzduchu, či ohně, zevně či vody*

*řídí duše světové síly, posvátný božský by běh,
v řádu zachoval bůh ...*

Tolik o přírodní magii.

Jestliže podle Plinia vzhází magie z medicíny, je třeba tomu rozumět tak, že lidé se nespokojují s bylinami, kovy, kameny a látkami ze zvířat, nýbrž že chtějí odhalovat věci vyšší, aby lépe léčili své nemoci, a tak se o to pokoušejí magií. Zdrojem magických jalovostí není však medicína, nýbrž astrologie.

Hovoří-li Plinius o „trojím poutu“, jímž magie láká lidské mysli, rozumí tím tři výše zmíněné vědy, a říká-li, že v Orientu vládou Králům králů, jsou tím míněni králové perští; jejich synové se totiž jako přípravě na své vládnutí učí magii. Je známo, že Peršané patřili k prvním národům, které rozuměly magii, a ví se také, že je tomu učil Zarathuštra. Hovoří-li Plinius dále o mnoha tisíci létech, musíme mít na paměti, že u některých národů sestával rok pouze ze tří měsíců.

Kirké, již Plinius také připomíná, byla pokládána za tak velkou kouzelnici, že dovedla zaklínat, citovat, přitahovat a odpuzovat, co se jí jen zachtělo a že jí byli poslušni jak mánové a stíny podsvětí, tak vítr a počasí, že – jak říká Apuleius – se na její rozkaz zjevovaly duše zemřelých, při jejím zpěvu se uklidňovalo moře a utichaly větry a bouře. Moc zaklínání líčí i Lukian v těchto verších:

*Náhle již nebylo změny; noci spoután pak dlouhou
byl den; žádného zákona poslušen nebyl ni éter,
a kouzlem zmatený svět ustrnul při zpěvu tom.*

Trestuhodnou zvědavostí svedení lidé věřili, že zaklínáním vysloveným v pravý čas a hodinu mohou být přivolány duše zemřelých a uklidněny nebo zadrženy bouře; ti se ve své zaslepenosti domnívali, že je možno magií získat výhody nebo způsobit škody a usilovali o to; myslili, že je možno kouzelným zpěvem dokonce stáhnout z nebe měsíc; proto říká mantovský Homér:

*I měsíc je možno zakletím zlákat.
Kirké zaklela tak též Ulyssa druhy
I hady na lukách zaklít se daří.³*

Jiný básník říká:

*Uchlý klas pak obilí nese, zakleté zpěvem,
též blesku ohnivou dráhu zastavit zpěvem,
z dubů hned padají žaludy, z révy zas hrozny,
i ovoce ze stromu padá bez doteku ruky.*

U Tibulla čteme o jedné kouzelnici:

*Tu já jsem viděl z nebes jak stáhla hvězdu,
též blesku ohnivou dráhu zastavit zpěvem,
jak slovy rozerve zem; ba i duše z hrobů
vyvolá zpěv a mírnému ohni vydá jich kost,
z temného nebe zažene mraky, anebo přivolá
uprostřed léta mrazivý zimy hned sníh.*

Jiná kouzelnice praví sama o sobě:

*Když pomohu jim, vrací se v žasnoucích březích
k pramenu svému zpět řeky, stoupavý příliv
mým kouzlem namísto ztrne, zaženu mraky
a zas je přivolám zpět, a ženu pryč větry,
na kouzlo mé a bylin, zmije svůj rozerve chřtán,
i živoucí skálu vyrvu i mohutný dub, zemí otřesu tak,
že s lesem změní své sídlo, a hory vyrostou nové,
i duchy vyvolám z hrobů, kde najdu je jen.*

Dále říká Plinius, že národ Achillův byl v magii tak zběhlý, že Menandros dokonce napsal komedii, v níž podrobně popisuje, jak ženy stáhly z nebe měsíc; komedie nesla název Thessaliňanky. Že Thessaliňané byli od přírody nevěrní, zdá se potvrzovat příběh Medein a Jasonův. Říká-li však brzy potom Plinius: Jest ještě jiná magická sekta, která začíná Mojžišem, urážel tím, protože neznal posvátné vyšší učení, nerozvážně Božího

³ Vergilius

muže. Římané byli v zajetí modloslužebnictví a proto nechápali posvátné zákony Židů a byli ke zbožným a náboženství oddaným mužům nespravedliví. Bludně se domnívali, že židovské obřady jsou pověry a babský žvást. Ostatně se zdá, že Plinius tu měl na mysli zázraky, které Mojžíš uskutečnil svou hůlkou; ty však nebyly magické, nýbrž božské. Čteme ve starých knihách, že někteří mágové používali při svých proroctvích tamariškových hůlek a dokázali mnoho podivuhodného. Také v překladu Nikandrovy Theriaky se praví skoro doslova: Apollón propůjčil moc zvěstovat smrtelníkům budoucnost. Nikander nazývá prorokem tamariškový keř. I na mnoha jiných místech čteme, že staří prorokovali pomocí hůlek; na Lesbu držela socha Apollónova v ruce tamariškovou větev a nazývala se proto myricens. Jestliže dále čteme, že mágové proměňovali své hůlky v hady, je třeba pokládat to za pohádky, neboť matérie těla není d'áblu podrobena natolik, aby měl moc proměňovat a úplně měnit její formu. S tímto názorem souhlasí i Augustin, když praví: Nesmíme si myslet, že matérie viditelných věcí slouží odpadlým andělům, nýbrž že slouží jedině Bohu. Jestliže Posidonios a Lysimachos nazvali Mojžíše mágem, pak je to docela určitě nesprávné. Josefus je v druhé knize proti Apionovi dokonale usvědčil z nepravdivosti a Strabo ukazuje v šestnácté knize své geografie, že Mojžíš byl muž Boží a žádný sektář. Připomínka kyperské magické sekty se podle Herm. de Christiana religione dá vysvětlit takto: Apoštol Pavel se přeplavil s Kypřanem Barnabášem z Judeje na ostrov Kypr a kázal tam slovo Kristovo; jest pravděpodobné, že Sergius Paulus, prokonsul ostrova, udiven množstvím zázraků, buď apoštolovi uvěřil, nebo o tom přinejmenším přinesl do Říma zprávu, čímž vznikl název kyperské náboženství, které Plinius nazval kyperskou magií. Teď však budeme hovořit o špatné a ohně hodné magii. Plinius připomíná rozhodnutí senátu, podle něhož se nadále nesmějí přinášet lidské oběti. Některé národy lidi obětovaly, to je známo z různých pramenů. Rhodští obětovali lidi Saturnovi; na Kypru přinesl Jupiterovi lidskou oběť Teurer; Galové, které Plinius také připomíná, usmiřovali lidskou krví Hesuse a Tentata. Proto říká Lukanus:

*Přesmutná oběť! Jen krví smíří se Tentates přísný,
divokou libost na krutých oltářích nalezne Hesus.*

Také v Latii uctívali podle svědectví Varrova Saturna lidskými oběťmi. Srov. dále Diodoros, pátá kniha, Pomponius třetí kniha, Lactantius první kniha druhá kapitola, Caesar šestá kniha.

Komentář

k druhé kapitole třicáté knihy dějin přírody C. Plinia Secunda, obsahující druhý díl magie

Nyní bychom rádi pojednali o jiném druhu magie, která operuje pomocí duchů. Nejprve ale něco o přirozené povaze démonů. Je možno nadhodit otázku, zda démoni mohou být vyvoláni z podsvětí díky své přirozené povaze a také zda mánové a stíny podléhají ve všem vůli lidí a poslouchají je.

Svatý Augustin říká v jednom ze svých spisů, že matérie těla není moci d'ábla podřízena natolik, aby d'ábel měl moc převrátit a změnit její formu. To také plně souhlasí s rozumovou úvahou. Neboť v tom, co je složeno z matérie a formy, se matérie nevytvoří sama sebou a tím méně forma, nýbrž všechno se najednou, jedním rázem přeměňuje v celek. Z celku vzduchu se stává celek ohně, dojde-li k přeměně vzduchu v oheň, jak píše Aristoteles ve své knize o plození a vznikání. Opravdové změny může uskutečnit jedině Bůh, u démonů naopak všechno spočívá na klamu a podvodu. Neuvěřitelnou rychlostí dovedou mnohé věci odklidit a na jejich místo dát hada nebo něco jiného; nejsou to však skutečnosti, nýbrž jen stínové obrazy, postavy a fantasmagorie, věci, které se něčím být zdají, ale nejsou tím. Proto říká Aristoteles ve svém spise o spánku a bdění: Stoupá-li příliš mnoho krve do sídla myšlení v mozku, sestupují postavy a polohy vzniklé v obraznosti k člověku. Tímto způsobem mohou démoni uvádět do pohybu šňávy vnitřních i vnějších smyslů, a tak předvádět smyslovým orgánům podoby právě tak, jako by byly vně člověka, a to nejen když spíme, ale i v bdělém stavu, takže často věříme, že jest nebo se děje něco vně nás, ačkoliv to není a neděje se. Prohnanost a neúnavná lstivost nečistých duchů nás zaslepuje a předvádí našim očím přeludy. Svedeny takovými d'ábelskými podvody, domnívají se často mnohé ženy, že jezdí v noci na koni ve společnosti Diany samé. Je možno uvést ještě jiný důvod, totiž že v tělesných záležitostech jsou díky všem živlům obsaženy jisté pokažené zárodečné příčiny, které – je-li jim poskytnut čas a příležitost – projeví se navenek jako polohy, které odpovídají druhu a cílům démonů. Připustí-li to boží moc, mohou pak konat podivuhodné věci a mohou být nazývány mány a stíny. Abychom čtenáři umožnili jasnější náhled na tyto věci, pohovoříme teď o přirozené povaze démonů a jejich různých druzích. Platonicí, kteří přirozenou povahu a druhy démonů zkoumali podrobněji, předpokládají tři stupně důstojenství, které se od sebe liší nejen hodnotou, nýbrž i jmény. Za sídlo nesmrtelných bohů pokládá Platón nebesa; z těchto bohů jsou jedni čistě duchovní, bez jakékoli příměsi matérie a jejich otec a kníže je ten, jehož my ctíme jako Stvořitele všech věcí, jehož svatost a majestát nemůže vyslovit lidská řeč a pochopit lidský rozum. Ostatní Platón nenazývá bohy, nýbrž spíše sluhy bohů; také je nazývá viditelnými bohy, idejemi a nebeskými tělesy. Obě skupiny tvoří dohromady jeden, a to první stupeň důstojnosti. Nejnižší stupeň zaujímá člověk, jehož přirozenost však,

jako obrazu Božího, je nebešťanům nejbližší. Střední stupeň mezi těmito extrémy zaujímají – od hranic Měsíce až k nám – ti, které staří pro rozsah jejich vědění nazývali démony. Apuleios je jmenuje jednou láry, jindy génii. Jsou také pokládáni za tlumočníky a posly spásy, kteří předávají prosby lidí bohům a přinášejí božské milosti zpět k lidem. Plutarchos se vyslovuje ve svém spise o názorech filosofů o démonech takto: Thalés, Pýthágoras, Platón a stoikové jsou toho názoru, že démoni jsou bytosti animní, něco jako duše heroů, oddělené od těl. Apuleios uvádí tuto definici démonů: jsou to rozumné animní bytosti, pasivní myslí, vzdušného těla a věčné trvající. O něco dále připojuje, že je nazýváme pasivními proto, že jsou také v područí vášní. Stejně jako my, i římská pohané nazývali démony prostředníky, bytostmi prostředními, protože neměli tolik moci jako vyšší bohové, ale lidskou přirozenost naopak přesahovali. U Římanů nacházíme i jiné pojmenování démonů, jaké sémonové, kteří zaujímají prostor od středu vzduchu až k Zemi a Marianus Capella je označuje též za polobohy, heroy, mány atd. Jednotlivým planetám se připisovali zvláštní démoni jako sluhové planet; proto se hovoří o démonech Saturnových, Martových, Venušiných, Merkurových, Jupiterových, o démonech Slunce a Měsíce. Také jednotlivé živly mají své démony, a to jest duch vody, duch země, duch vzduchu a duch ohně. Filosofové říkají, že to nejvyšší je zřetězeno s tím nejnižším. Neboť každá hvězda má své služebné duchy, které určitým způsobem afikuje a tímž způsobem opět tyto duchové působí na duše. Platonikové předpokládali trojí prozřetelnost, všeobecnou, méně obecnou a konečně zvláštní. Všeobecná se týká nejvyššího dobra, nejvyššího rozumu a světové duše, ta méně obecná duší sfér a hvězd, ta zvláštní démonů, kteří se starají o každou jednotlivinu. Duchové ohně probouzejí, jak říkají mágové, sílu pozorování a přemýšlení, duchové vzduchu povzbuzují činný život, duchové vody vše, co tíhne k životním radostem. Platón říká, že všichni démoni se vyznačují pasivním stavem myslí; vyšší a střední jsou nesmrtelní, nižším je však propůjčen velmi dlouhý život. Kromě toho jsou prý někteří démoni lidským záležitostí cizí, starají se o ně jen čas od času, jiní jsou však v nich důvěrně zdomácněni. Též mají démoni na starosti svá zvláštní tajemství; někteří jsou východní, jiní západní a ještě jiní severní. Platonici říkají, že severní jsou duchové zlí, protože patří k Marsu, což dosvědčují i mágové; naproti tomu jižní, protože patří k Jupiterovi, jsou naladěni přívětivě. Pokud jde o otázku, zda mají démoni tělo, domnívá se Psellus, že nejsou bez těla, když říká: Někteří tvrdí, že viděli duchy v tělesné podobě. I veliký Basilius připisuje tělo nejen démonům, nýbrž i čistým andělům, a to tělo jemného vzdušného a čistého ustrojení. Tento názor Psellus potvrzuje, když říká, že se zjevují vnímatelní smysly. Jiní říkají, že těla andělů jsou úplně prosta jakékoli matérie, kdežto tělo démonů že je do jisté míry materiální a proto podrobena i bolestem, jako například mučení ohněm. Také podle názoru orfických astrologů mají vodní, vzdušní a zemní duchové tělo. Zdá se, že Augustinus se domnívá, že všichni andělé měli před pádem těla, vytvořená z vyššího a čistšího vzduchu, při pudu však těla zlých andělů na sebe vzala ustrojení ze vzduchu hustšího, takže mohla pociťovat bolest. Dost bylo také sporů o tom, zda démoni snesou mučení a zda mohou být trýzněni ohněm. Theologové se domnívají, že to je možné, jak se to však děje, to pokládají lékaři za těžko vysvětlitelné, protože duchové nemají pevná a nedělitelná těla. Zdá se, že cítění je schopno jen tělo nedělitelné; bylo tedy třeba ještě přesněji vyzkoumat, v jaké podobě duchové pociťují bolest; někteří tvrdí, že pociťování je záležitost nervů; ale spíše by se dalo říci, že je pociťuje duch, sídlící v nervech, neboť to, co žádného ducha neobsahuje, také nic nevnímá a necítí. Jinak tomu být nemůže; jen takto (prostřednictvím ducha v nervech) dotčeno, vidí a slyší duchovní tělo démonů bezprostředně; jedině takto může, jak se domnívají někteří, pociťovat vnější vlivy a může, je-li rozříznuto na části, pociťovat bolest jako pevné tělo jen s tím rozdílem, že pevná těla, jsou-li rozseknuta ve dvě, již nemohou být zdravena, zatímco těla démonů se opět mohou složit dohromady, a to tak rychle jako voda nebo vzduch. Nicméně mu to rozříznutí působí během tohoto aktu přece jen bolest, a proto se prý i duchové bojí obnaženého meče a vůbec se dají odehnat ostrým železem; téhož názoru je asi i mantovský Homér, jelikož říká v šesté knize své Aeneidy:

*... Vzdalte se, nečistí, vzdalte se všichni!
 Ted' zavolej kněžku tu sen a vyklid' prostory háje,
 ty však na cestu vkroč a z pochvy vytrhni meč.*

Pro tento účel měl prý Aeneas posvěcený meč. Svatý Tomáš Akvinský píše proti tomuto tvrzení, že démoni nemohou cítit strach, ani bolest, ani radost, neboť to jsou vášně, vlastní jen schopnosti vnímání; schopnost vnímání však vyžaduje tělesný orgán. Rozumí-li se tím však jednoduché akty vůle, pak mohou být možné i u démonů. V tomto ohledu je bolest nechuť vůle k tomu, co buď jest nebo není. Je však mnoho věcí, které démoni raději nechťejí vědět a naopak; z toho musí nezbytně vzniknout bolest, a proto můžeme démony právem nazývat schopnými pociťovat bolest, ačkoliv nemají tělo. Současně však přitom musíme brát v úvahu, že slovo „démon“ má různé významy, neboť – jak píše Proklos – jest jeden co do své podstaty skutečně démon, druhý se s ním dá jen srovnávat a třetí je jím jen chováním. Staří nazývají démony všechny vládnoucí a ochraňující bytosti; též génii nebo ochrannými duchy a u Orfea nazývá Jupiter démonem Saturnu, Platón připisuje tento název bohům, kteří vládnou plození a také lidské duše byly často pro své chování zvány démony. Apuleios říká výslovně, že lidskou duší sídlící v těle, můžeme nazývat démonem. Také Vergilius je patrně tohoto názoru, neboť říká:

*Dají snad bohové nám do duší horoucí cit?
Nebo je po bohu dána nám nezkrotná touha?*

Z toho, co bylo řečeno, se dá vysvětlit i to, že blažení byli nazýváni eudémony čili bytostmi, jejichž dobrý démon, tj. jejichž duše je co do síly dokonalá. Jamblichos píše, že démon není vlastně nic jiného než duch. Z toho všeho, co bylo uvedeno, může každý poznat, že výraz „démon“ nemá vždycky význam něčeho špatného.

Ted' se chceme několika slovy zmínit i o magických věštbách. Ačkoliv jsou vlastně něco úplně bezvýznamného, přece se často dočítáme, že staří filosofové a platonici si jich velmi vážili a pokoušeli se je podkládat rozumovými důvody, jak o tom svědčí Platónův Timaios i Faidros. Staří pěstovali tři druhy věd: dějiny a básnictví, přírodní vědy a státovědy. K těm posledním patřily i věštby, které já pokládám, stejně jako astrologii, augurie a auspicie za vynález démonů. Chce-li někdo u těchto činností mluvit o zázracích, musím mu odporovat; skrytými silami bylin a pramenů lze totiž dosáhnout leccího, co z neznalosti připisujeme démonům nebo je vůbec pokládáme za nadpřirozené. Také podle starých byli v této hře vždy účastni démoni. Tak Mercurius píše, že jestliže postavíme z jistých složek, patřících určitému démonu, podle správného předpisu sošku, ožíví ji démon neprodleně, což dosvědčuje i Augustin v osmé knize své *Civitas Dei*. Porfyrius píše ve své knize o věštbách, že démoni obvykle sdělují věci nesprávné a lživé; píše totiž: Je třeba vědět, že bohové (tak totiž nazývá demony) velmi často lhou, protože nejen často oznamují člověku věci mnohoznačné a nepřesné, nýbrž i nespolehlivé pro bohy samy. Pokud jde o otázku, proč mají démoni dar divinace a lidé nikoli, dá se zodpovědět podle Origena a Porfyria tím, že démoni, kteří jsou éteričtí a obývají nejvyšší krajiny vzduchu, jsou blíže k nebesům, v nichž se ukazuje budoucnost; ti z nich však, kteří se zdržují nížko a nazývají se vodní duchové, nabývají jistého předvídaní spíše přesným pozorováním našich záležitostí a vůbec pozemských věcí. Duchové, kteří jsou někde uprostřed mezi výše zmíněnými duchy, jsou schopni, jak věřili staří, vytěžit jisté pohledy do budoucnosti z toho, co se děje na obou stranách, a proto se při věštění obracíme především na ně. Zlí démoni se ostatně, jak tvrdí mágové, těší z obětních nápojů a ze škvařeného tuku. Jejich duchovní tělo tím prý získává na hustotě. Proto užívají mágové při zaklínání duchů vykuřování a i při věštění se vykuřovalo, aby se tím přilákali démoni. Vykuřováním se připisovala také moc vyvolávat bouře, například kouřem ze spalovaného srdce, hlavy a chřtánu, chameleona. Pomocí vykuřování za vhodného vlivu souhvězdí se dá také dosáhnout toho, aby se ve vzduchu zjevovaly postavy démonů. Aby se využilo působení Slunce, připravovali mágové vykuřovadlo ze šafránu, ambry, mošusu, vavřínu a dřeva aloe s orlím mozkem, což je všechno jen předsudečná a bezbožná veteš. Aby získali účinek Měsíce, užívali žabí hlavu a semeno bílého máku; pro Saturna semeno černého máku, kořenů mandragory a kočičího mozku. Tento druh magie, užívající kouře, který se řecky řekne *kapnos*, dostal jméno kapnomantie a jeho přívržencům se říkalo kapnomanti. Jako knížata zlých démonů uvádí Porfyrios Serapise a Proserpinu; Písmo svaté však nazývá nejvyššího ďábla Belzebubem. Psellos píše, že démoni velmi často slibují lidem bohatství, také slávu, vítězství a lásku, ačkoliv sami za sebe nic dátí nemohou, protože nad ničím nevládnou. Silná lidská obraznost a velká lehkomyšlnost však způsobují, že démoni se mohou zjevovat v různých maskách a pod různými záminkami, věštit věci budoucí a učít lidi poznávat byliny, jimiž je možno je vyvolat a tak svou kouzelnou mocí pášou škody. Mágové pokládali tyto byliny za tak mocné, že jim nic nemůže odolat, mohou prý přitahovat, zahánět, vázat i uvolňovat, a proto zpívá Vergilius:

*Tyto rostlinné jedy Pontus připravil pro mne,
Moeris je dal mi; v Pontu prý mnoho jich roste,
často jsem viděl, jak ve vlka změněn, v lesích se toulá,
jindy zas z hrobů vyvolal duchy v nich skryté,
někdy i zaseté obilí přenesl jinam.*

U téhož básníka se praví o kouzelnici Kirké a o družích Ulyssových:

*Které strašlivá bohyně Kirké změnila
z lidí ve zvěř bylin svých mocí.*

U Lukiana čteme o této thessalské kouzelnici a jejich kouzlech s bylinami a s látkami ze zvířat:

*Co příroda v prokleté zrodila chvíli, smísila spolu,
i nechyběl psa vzteklého šlem, ni hyeny zub
a vnitřnosti rysa, jenž v lesích se toulá,
ni divného jelena krev, jenž hady se živí,
ba ježovka ani, jež východním při větru vání,
sama zadrží loď; i oči strašného draka tam dá.*

Nebudeme zde uvádět, co říká Apuleius o kouzelnici Pamfilé, ani slova Vergiliova o jedu kentaurově a Catonově léčení vykloubenin pomocí kouzelné formule. K tomu patří i vyléčení čtyřdenní horečky vínem, do něhož byl ponořen katův meč, a mnoho jiných podobných věcí.

Plinius připomíná díle i věštění z vody. Tento druh magie nazýváme hydromantií; snaží se vyčíst budoucnost z pohybů vody, jakož i z toho, co se ve vodě zjevuje. Tak podle svědectví Varrova viděl jistý chlapec ve vodě obraz Merkura, který ve stopadesáti verších předpověděl celý průběh Mithrydatovy války. Svatý Augustin také v sedmé knize své *Civitas Dei* říká, že pravidla této části magie stanovil Numa Pompilius. Jiný druh věštění, axiomantie, užívá sekery, lekanomantie mísy plné vody – tento druh prý hojně provozovali Asyřané. Naplnili mísu vodou a dali do ní stříbro, jantar a jisté drahokamy i tabulky s obrázky, při čemž říkali jistá slova, která uvádět nechci.

Předpovídalo se i prostřednictvím vzduchu a tento druh magie se nazýval aeromantie. Démoni se při jejím provádění zjevovali ve vzduchu. U tohoto druhu věštev se užívalo zrcadel a jiných lesklých těles, v nichž se zjevovaly postavy příbuzných a jiní lidé a též jejich sídla, města apod. Dále předvídaní s pomocí rostlin, botanomantie; s pomocí klíčů, kleromantie; pomocí baňatých skleněných nádob, naplněných vodou, do nichž hledí chlapi čili gastromantie; pomocí bodů v zemi nebo na papíru čili geomantie. Při geomantii se dříve tyto body dělaly do prachu a písku, nyní na papír. Z geomantických bodů se pak vytvářejí figury, které se vztahují k nebeským figurám, na poměry sedmi planet užívali Římané také takzvaného prenestinistického osudového losování, což se dělo na popsáných dřevěných tabulkách. Pyromantie věštila z ohně; k ní měla blízko kapnomantie, o níž jsme se zmínili výše. Při těchto druhích divinace se věštilo z kouře a plamenů ohně. Sledovalo se, zda plamen nebo kouř stoupá přímo vzhůru nebo zda se vine křivolace atd. Zdá se, že na to naráží Statius, když říká:

*U oltářů, ó Panno, dovol nám tázat se bohů!
a ona pak oheň bystrým sleduje zrakem,
jak rudé plamenů hroty šlehají k nebi;
a uprostřed hoří tu veselé světlo;
a hadům podoben kroutí se žár atd.*

Nekromantie při svých operacích využívala mánů nebo podzemních démonů a také mrtvých těl; tak čteme u Lucana, že kouzelnice Erichthó probudila k životu mrtvého, který předpověděl Sextu Pompeiovi průběh farsalské války. Nekromantie totiž mrtvá těla znovu oživuje a – jak říkají mágové – neděje se tak bez pomoci krve. Skyomantie využívá stínů. Kromě toho jsou ještě jiné druhy magie jako augurie, při nichž se věští budoucnost z letu ptáků, označených za nesoucí štěstí nebo neštěstí; takzvaní saturnští ptáci věštili neštěstí; patří k nim zejména sova, která byla nejhorší nešťastné znamení, jak se dá soudit z těchto veršů:

*Ten ohavný pták, posel to blízkého smutku,
neklidná sova, prorok smrtelných hrůz.*

Labuť naopak, jako pták Venušin a Foibův, je nanejvýš šťastným znamením, proto se o ní praví:

V auspiciích je labuť nejvyšším vítaným ptákem ...

A dále:

Labutí dvanáct v radostném tahu na nebi vidíš ...

Další druh magie, literomantie, věštila z písmen a jejich počtu. Když někdo vyšel z domova, zeptal se prvního, koho potkal, jak se jmenuje. Začínalo-li jeho jméno jedním z písmen A, E, I, O, U, znamenalo to štěstí. Při ambilikomantii usuzovaly porodní báby z pupku šestinedělky, kolik dětí bude mít a jak dlouho budou žít. K těmto způsobům věštění můžeme ještě připočítat chiromantii a fysiognomii, o nichž se zmiňuje Aristoteles, a jimiž se z novějších autorů zabýval Bartolemeus Cocles z Bologně a Johannes z Indagine. O Apionovi, jehož připomíná Plinius, čteme u Josefa a Sueton hodně psal o Tridatovi a Neronovi. Tolik o různých druhích magie. Při popisu těchto věcí jsem se přidržoval velmi starých autorů a jiných dokumentů od neznámých spisovatelů a částečně jsem jich využil ve výtazích.

O uhranutích

Již v předcházejícím výkladu jsme vzpomněli různých uhranutí a očarování; teď bychom chtěli pohovořit o těch, jejichž oči mají čarovnou moc, a o nichž jsme našli narážky u básníků Theokrita a Vergilia, jakož i u dějepisců, filosofů a řečníků. Vergilius Maro praví:

Čí pohled něžná jehňata uhrane rázem, to nevím.

Isogonos a Nimfodoros podávají zprávu, že v Africe žily celé rodiny kouzelníků, kteří dovedli uhranout celá stádečka ovcí, tak, že ovce hynuly, stromy, že usychaly, děti že umíraly. Podle Isogona byli takoví lidé i mezi Tribarelly a Illyry; dokázali pohledem uhranout a usmrtit ty, na něž na delší dobu upřeli rozhněvaný pohled. Jako zvláštní znamení těchto lidí se uvádí, že měli v obou očích po dvou zřítelnicích. Ve Skythii žily prý ženy, které se nazývaly bithie. Filarchos vypráví, že u Černého moře žijí kouzelníci, kteří se dají poznat podle toho, že v jednom oku mají dvě zřítelnice, v druhém pak obraz koně; také není možno je potopit do vody, dokonce ani když jsou oblečeni v šatech. Podobné věci říká Damon o kouzelnících v Etiopii, jejichž pot prý při styku s jinými těly působí chřadnutí či úbytě. Skutečnost, že ženy, které mají dvojí zřítelnici, všechny a všude svým pohledem škodí, potvrzuje i Cicero. Solinus vypráví, že v Africe dovedou jistá individua hlasem a slovy uhranout, a to tak, že když například krásné stromy, slibné setby, půvabné děti, skvělé koně a dobře vykrmený dobytek příliš vychvalují, přinese to chváleným věcem brzkou zkázu. Proto mají mezi učenci špatnou pověst ti, kdo o kouzelnictví žertují, prohlašují je za babské povídačky, ačkoliv skutečnosti plně potvrzují jeho význam. Není také možno odepřít jakoukoli víru zprávám dějepisců, i když jsme zcela nepochopili příčiny takových jevů. Skoro denně se dějí nesčetné věci, jejich příčiny můžeme určovat jen stěží. Ten, kdo by chtěl být při zjišťování důvodů existence jednotlivých věcí příliš skrupulózní, musel by z veškerenstva věcí vyjmout všechny divy přírody. Tam, kde ním uniká důvod nějaké věci, začíná teprve filosofování. Proto se snaží ti, kdo odmítají věřit divům přírody, do jisté míry odstranit filosofii samu. Co se pak týče uhranutí, je jeho existence historicky prokázána, i když ji nedovedeme vysvětlit. Velmi mnohé z toho, co patří do této oblasti, jsme převzali z tradice dějepiscectví. Plutarchos říká, že jistí lidé mohou svým pohledem způsobit malým dětem mnohou škodu; jejich vzhled při slabosti jejich konstituce zhoršovat, zatímco děti, které mají silnější tělesnou soustavu, nepocítují žádnou újmu. Filarchos píše o Palethebeerech, sídlících u Černého moře, že mohou škodit nejen dětem, ale i dospělým, protože mnozí z nich mohou svým dechem, svým hlasem a svým pohledem způsobit, že děti i dospělí ochoří a onemocní. Jak ti, kdo jsou jim cizí, tak ti, kdo s nimi mají časté styky, pocítují jejich zhoubný vliv, proto odtud ihned odvádějí nakoupené otroky. Tak jako se pera jistých ptáků, jsou-li smíšená s pery orlů, zkazí, zatímco smíšená s jinými hebkými a měkkými pery, neutrpí žádnou škodu i když přidaná pera shnijí, tak je i s lidmi, že dotek jedněch jest hojivý, styk s jinými škodlivý a nepříznivý. Důvodům tohoto jevu se asi nejlépe přiblíží ten, kdo připustí, že existují tělesné výrony (vyzařování, sálání). Je-li někdo, kdo se setká s jiným člověkem, afikován jeho hlasem, zápachem, vůní nebo dechem, dá se předpokládat, že z těl žijících stvoření sálá v důsledku jejich tělesných funkcí jisté vzduchové proudění, zvláště když se intenzívně pohybují ať už tělesně nebo duchovně. Obzvláště silná bývají tato vyzařování z očí, a takový pohyblivý pohled skutečně vyvolává, když je pod vedením ducha, tak ohnivou a podivuhodnou moc, že člověk jím může mnohého dosíci a stejně tak mnohemu odolat. Pohled klade základy i k lásce, největší a nejmocnější vášni, a to tak, že ji rozněcuje nejen ve vlastním srdci, ale že jí přenáší své zalíbení i na krásné předměty. Není opravdu třeba podívat se tomu, že člověk, který je pohledem jiného člověka afikován a obtěžován, je také schopen působit na toho druhého, třeba i k jeho škodě. A nezaněcuje se snad vzájemnými pohledy těch, kteří vynikají krásnou postavou a zjevem, a tím, co vychází z jejich očí, ať už je to světlo nebo nějaké jiné fluidum, vše pohlcující oheň lásky, rozkoš smíšená s bolestí, sladkobolný cit, glykypikrón, jak to nazývali Řekové? A není pak třeba ani dotyku nebo naslouchání k tomu, aby srdce byla zraněna tak, že horoucí touha se zrodí jak v hledícím tak ve viděném; a toto mocné působení vychází úplně a jedině z pohledu. Děje se to podobně jako s naftou; jakmile totiž oheň upozoruje naftu, přeskočí na ni, a to z dálky, a okamžitě ji zachvátí; tak velké je mezi nimi příbuzenství! Jakmile se objeví vnadné postavy, i když jen v dálce, roznítí v srdci milující oheň. Při této příležitosti bychom chtěli připomenout i léčebný prostředek proti žloutence. Tuto nemoc prý léčí pohledem ptáka, který se nazývá galgulus (snad žluva?). Přírozenost tohoto ptáka je pravděpodobně taková, že pomocí výronu fluida z očí k sobě přitahuje nemoc. Galgulus však, jehož, jak se domnívám zvali Řekové charadrión, se na nemocného žloutenkou nemůže ani podívat, ba nesnáší ani jeho blízkost, zavírá dokonce oči a odvrací se, ne však proto, jak myslí někteří, že lidem závidí jejich štěstí, nýbrž proto, že už je postižen chorobným fluidem. Také u jiných nemocí se objevují podobné jevy; tak například lidi, kteří se stýkají s lidmi mající krhavé oči, postihne často týž neduh; tak pronikavou sílu má oko. Protože však některá poškození, jimž je vystaveno naše tělo, mají svůj původ v duši, jako například uhranutí, chceme si na tomto místě blíže povšimnout, jak může být taková nemoc přenesena pohledem na viděného. Nikdo nemůže popřít, že duše má na tělo značný vliv. Vzpomeňme jen takových účinků, které jsou způsobeny představami zamilovaných. Nezabývá se snad zuřivost při boji s lovnou zvěří psy ostrosti pohledu, neoslepuje je úplně? Nedovedou snad lakota, starost a žárlivost změnit barvu a vzezření své oběti? Neméně škodlivý vliv má na tělo i závist a když ji malíři chtějí výrazně znázornit, namalují závistivý pohled. Kdykoli však závistivci vrhají na své sousedy zlobné pohledy, jsou jimi sousedé ve svém nitru zasaženi tak, jakoby na ně vrhali otrávené oštěpy. To jest jev, který se dá zdůvodnit. Víme přece, že kousnutí rozzuřeného psa je mnohem nebezpečnější, než psů jiných. Právě tak je při souloži oplodnění o tolik snazší, čím vroucnější je vzájemná žádost milenců. Že důvodem uhranutí nemusí být vždy závist, vyplývá již z okolností, že existují přátelé, sluhové i otcové rodin, kterým se připisuje uhrančivý pohled, že matky jim nechtějí ukázat své novorozené dítě a

že nestrpí, aby se tyto osoby na ně dlouho dívaly. Přinejmenším v těchto případech nemůže závist vůbec přicházet v úvahu, neboť kdo by mohl ovlivnit pána ze závisti k jeho sluhům nebo otce ze závisti k jeho vlastním dětem? Ještě podivuhodnější jest, že prý se vyskytla i sebeuhranutí. Přinejmenším čteme u básníků, že jistý Eutelidas si přivodil, když spatřil v hladině řeky svůj obraz, zlé uhranutí. Eutelidas se, když viděl svou vlastní krásu, sám do sebe zamiloval, následkem toho ochořel a jeho dřívější krásná podoba rychle povadla.

Můžeme směle tvrdit, že všechna hnutí mysli, trvající delší dobu, dávají vznik špatným návykům; ačkoliv vznikla příležitostně, strhují, jakmile se stala druhou přirozeností, lidi ke zvláštním navyklým sklonům. Pozoruješ-li například přesně bázlivce, zjistíš, že se bojí i toho, co by jim prospívalo. Vzteklouni jsou nedůtkliví i ke svým nejlepším přátelům; rozkošníci a často zamilovaní nenechávají ani na smrtelném loži na pokoji ani ty nejcudnější osoby. Nesmíme se pak divit, že ti, kdo si udělali ze závistivého nebo uhrančivého pohledu zvyk, nemohou ho už zanechat, i kdyby chtěli. Tak jako se koule nebo válec pohybují způsobem sobě vlastním, uchovává si i závistník sklon vrhat na všechno pohled plný závisti. A to nejen na věci cizí, nýbrž i na vlastní osobu a na to, co mají obvykle a obzvlášť rádi; na to všechno jejich uhrančivý pohled i působí. Tak tomu bylo u toho Eutelidy i u všech, o nichž bylo známo, že uhranuli samy sebe. Pěkný vzhled a sebevíc kvetoucí zdraví nejsou zárukou; těla, která mají největší sílu, nezůstávají ve stejném stavu, nýbrž miska vah se již již kloní a všechna rychle spějí na opačnou stranu. Lidé v rozkvětu sil, kteří se při pohledu na sebe podivují svému dobrému vzezření a kráse své postavy, mohou svou vlastní osobu uhranout a tak dát podnět ke změně k horšímu, a to jak v tom, jak se jim daří, tak v tom, jak vypadají. Nejsnadněji k tomu dojde, když spatří svůj obraz v proudící vodě, jezeře nebo v zrcadle, odkud se na ně samy odrážejí paprsky téhož uhrančivého pohledu, jimiž posílali náказu na druhé lidi, takže takto pykají za svou zhoubnou vlastnost. Vlastně jsme tu uváděli názory Plutarchovy, které nalézáme v páté knize jeho Symposiak. Teď bychom rádi připojili i některé prostředky, které podle názoru některých chrání před takovým uhranutím. Dříve nosili někteří u sebe substanci plodu palmy, vyhlazenou zubem a podobnou noze. Dobrým prostředkem proti uhranutí může také být kořen satyrionu čili vstavače, a to jeho ženské podoby, vstavače obecného, který se odlišuje kolínky a listy. Amuletem proti uhranutí je také routa, jak píše Aristoteles. Podle Dioscura je vhodným amuletem proti uhranutí lidí i dobytek též svazek tařice, zavěšený v domě.

O DRUZÍCH OBŘADNÍ MAGIE,

která se nazývá goëtie

Od George Pictoria z Willingen, dr. med.

Kapitola 1.

O nekromantii

Filosof Hieronymus Cardanus píše ve čtvrté knize „Pravé moudrosti“, že magie, démonická věda, je čtyřhlavá a má výlučně hlavy hadí. Protože však nejjedovatější hlavou magie jest umění věštecké, d'ábelský plod pověry, a to kvůli mnoha zlům, která se k němu váží, chtěl bych toto pojednání zaměřit nejprve na toto umění a razit tak cestu pro ty, kteří dovedou o tom psát důkladněji.

Nekromantie si Claudius Nero vážil natolik, že žádnou jinou složku magie necenil výše. Nekromantie je totiž ta část goëtie, která se zabývá tím, že získává od mrtvých věštby a před krátkou dobou zemřelé přivádí opět k životu. Nekromanti však toho nedosahují, jak lživě tvrdí, pomocí knih patriarchů Adama, Abela, Abrahama a jiných nebo pomocí spisů andělů, nýbrž pekelnými zaklínáními nebo obřady nad oběťmi smrti. Euchetové a gnostici konali, jak vypráví v šesté knize své „*Honesta disciplina*“ („Vážené umění“) učený Erinitus, svá nekromantická zaklínání 1. dubna, protože ten den pokládali za nejvýhodnější dobu. Ulysses vypraví u Homéra o takovém zaklínání těmito slovy:

*Euryloch s Perimédem se chopili obětních zvířat,
já pak broušený meč jsem vytasil od svého boku,
tím jsem vyhrabal jamku, as na loket zděli a zšíří,
okolo ní jsem úlitbu lil všem zesnulým mrtvým,
prvou z mléka a medu, a z vína sladkého druhou,
třetí konečně z vody – v tu ječné jsem přisypal mouky.
Matné pak zemřelých hlavy jsem vzýval vřele a slibil,
jakmile v Ithaku přijdu, že jalůvku, nejlepší ze všech,
doma jim porazím v oběť a vzácné dary jim spálím,
nadto pak Teiresiu že za oběť berana zvláště,
úplně černého, skolím, jenž v našem vyniká bravu.
Když jsem těmito sliby a modlitbou zástupy mrtvých
poprosil dost, ten brav jsem vzal a hrdlo mu podříz nad
jamkou: černá krev tam stékala. A tu se duše zesnulých
nebožtíků z tmy podsvětí shrnuly ke mně:
nevěst a mládenců dav i starců, zkoušených těžce,
nevdaných děv, jimž srdce se čerstvým soužilo bolem,
dále i množství těch, jež ranilo kované kopí,
mužové zabiti v boji i s oružím zbroceným krví –
mnoho jich z různých stran kol jamky se počalo scházet,
úžasně úpějíce – mne bledá jímala hrůza.
Tehdy jsem soudruhům svým
dal důtklivou výzvu a rozkaz,
z ovcí ležících tam, jak tvrdá ocel je sklála,
stáhnout kůži, je spálit a vroucně se pomodlit k bohům.
Sám však broušený meč jsem vytasil od svého boku,
seděl jsem u té jamky a matným zesnulým hlavám
bránil jít ke krvi dřív, než Teiresia se optám.⁴*

Podle Lucana probudila kouzelnice Erichto k životu mrtvého, který předpověděl Sextovi Pompeiovi celý průběh farsalské války. Herkules prý vyvolal z hrobu Alcestu a ona potom ještě dlouho žila. Právě tak, jak vypráví Filostratos, probudil Apollonius z Thyany k životu zemřelé děvče. Někteří dělí nekromantii na nekyomantii a skyomantii. Ta první oživuje démonickými prostředky a používá i krve zemřelých; tak prý podle

⁴ Homér, ODYSSEIA, Státní nakladatelství literatury, hudby a umění, Praha MCMLVI, Přel. Otmar Vaňorný a Ferdinand Stiebitz, str. 188 a 189.

svědectví Hyginova přivolalo umění Herkulovo znovu k životu Gauka, sraženého bleskem Jupiterovým a stejně tak Hippolyta, jak vypráví Maro.

Naproti tomu skyomantie se zabývá pouze zaklínáním stínů a u starých najdeme, kromě místa uvedeného z Homéra, ještě různé podobné příklady takových zaklínání.

Kapitola 2.

O antropomantii

Antropomantie často užíval římský císař Heliogabalus, jehož označil Lampridius za lidskou nestvůru. Nejprve se konalo zaklínání a vykuřování, pak se zkoumaly vnitřnosti zabitých chlapců stejně jako obětních zvířat, aby se podle nich uhadovala budoucnost. Jmenovaný císař prý jako první zavedl toto odporné věštění, ale vzalo to s ním špatný konec, protože byl zavražděn na záchodě, kde byl nalezen rozsekaný na kusy hrůzným způsobem a nebyl ani pohřben; všechna jeho nařízení a vládní výnosy byly prohlášeny za neplatné a anulovány.

Kapitola 3.

O lekonomantii

Vodu, exorcizovanou kouzelnými zpěvy, nalijeme do velké mísy, čímž tam potopíme démona, který se zdržuje chvíli u dna, pak se vynoří, aby se ukázal a získal víru pro své podvody. Svou odpověď na předloženou otázku však šeptal tak tichounce, že přítomní tomu nemohou rozumět, jak ujistí uje Hermolaus Barbaros, který to slyšel na vlastní uši; všichni démoni mají totiž tak slabý hlas, aby je neslyšel kdekdo a aby mohli o to lépe klat. O nic méně podvodný druh věštění je gastromantie, o níž bude řeč dále.

Kapitola 4.

O gastromantii

Gastromantie se od lekonomantie liší tím, že při druhé odpovědi slyšíme, při první však to, co se chceme dozvědět, vidíme. Po zčásti srozumitelném, zčásti nesrozumitelném zaklínání necháme nevinného chlapce nebo těhotnou ženu nahlédnout do okrouhlých, vodou naplněných skleněných nádob, okolo nichž stojí zapálené svíce, a hledící pak spatří obrazy vytoužených předmětů, a to, jak někteří tvrdí, velmi zřetelně. Podobný způsob věštění nacházíme také u našich mastičkářů a starých čarodějnic. Ti totiž nechávají za různých obřadů z nádoby plné vody vyskočit stříbrnou minci, pak říkají, že nemoc je vinen ten nebo onen svatý, například sv. Jan, sv. Apollonarius, sv. Valentin nebo sv. Antonius, sv. Barbora atd., ačkoli to je na hony vzdáleno křesťanství, podle něhož všichni, kdož skonali v Pánu, chovají vůči živým pouze příznivé úmysly.

Kapitola 5.

O kaptromantii

Kaptromantie se od předchozích druhů věštění liší jen málo. Vezmeme mísu plnou vody, do níž zaklínáme ve vhodnou dobu a za jistých obřadů duchy vzduchu. Na dno vložíme zrcadlo a do něho necháme hledět nevinného chlapce nebo těhotnou ženu, která ještě není v devátém měsíci. Tyto osoby pak uvidí v zrcadle, co si kaptromant přeje vědět. Podle svědectví Septima Severa si kaptromantií velmi často sloužil císař Didius Julianus a ten prý všechno, co se mu přiházelo, pomocí tohoto umění naprosto přesně viděl.

U Patry stál Minervin chrám, v jehož blízkosti byl pramen, který sloužil věštbám tohoto druhu. Za náboženských obřadů vložili nemocní do vody zrcadlo a uviděli v něm, jak to dopadne s jejich nemocemi. Podobný pramen byli v Achajsku u chrámu Cereřina, jehož se také tázali, jak skončí jejich nemoci. Nemocní tu spouštěli za modliteb a vykuřování na šňůře až k hladině vody zrcadlo a v něm se pak ukázal celý průběh nemoci.

Kapitola 6.

O onimantii

Natřeme malému chlapci nehet ukazováku nebo dlaň koptem a olejem a přitom šeptáme kouzelné průpovědi a pak jej požádáme, aby hleděl na nehet nebo dlaň. Obrazy, které v nich vidí, slouží jako věštby. Cardanus požaduje, aby chlapec držel potřený nehet nebo dlaň proti slunci, aby se v odrazu slunečních paprsků zjevily obrazy a různé barvy.

Kapitola 7.

O hydromantii

Hydromantie se provozuje různými způsoby. Například se naplní vodou pohár a po předchozím dlouhém a tichém šepotu držíme prstem nad ním na niti prsten. Pomocí úderů prstenu o okraj poháru, a to podle určitého počtu úderů, se také – k údivu přítomných – pronáší věštba, což však není žádný zázrak, nýbrž naprosto zřejmý podvod. Jestliže se totiž nit s prstenem připevní hřebíkem, aby se jím nedalo kolébat, není ani úderů. Já sám jsem viděl obchodníky, kteří používali této lsti, když chtěli tyrkys nebo hadec prodat jako přírodní. Drželi totiž prsten s drahokamem, jak řečeno výše, prstem a pak předstírali, že se tímto způsobem zkouší pravost kamene, že totiž označí-li kámen svými údery správně hodinu dne, pak je pravý a pochází z Orientu, když však tak nečiní, je nepravý nebo napodobený. Z toho je zřejmé, že prstem se dá kamenem hýbat, takže se prokáže, že všechny kameny jsou z Orientu. Za druhé je možno – také za šeptání zaříkadél – hodit tři křemeny do klidné vody a pozorovat kruhy, které vytvořily, a považovat je za věštbu. Za třetí se to dá dělat také tak jako Lakedaimoňané, kteří házeli do pramene, nazvaného Inon, kusy koláčů z posvěceného obilí, aby z jejich pohybů věštili štěstí či neštěstí, což všechno není nic jiného než sítě zlých duchů, do nichž lapají prostoduché lidi.

Za čtvrté se za předběžné znamení pokládají podle některých pohyby vody, její proudění tím nebo oním směrem, její přibývání nebo ubývání, její barva atd. M. Varro podává zprávu, že viděl kdysi ve vodě chlapce, který předpověděl ve sto padesáti verších průběh Mithridatovy války. Také Numa Pompilius provozoval zvláštní druh hydromantie, při níž nechával z vody vystupovat obrazy bohů, aby se od nich dovídal budoucnost.

Kapitola 8.

O geomantii

Geomantie zkoumá budoucnost podle pohybů země, z jejích přesunů, nakupení, puklin, záchvěvů, z jejích výparů a různých jiných jevů s ní spjatých. Zakladatelem tohoto umění byl Arab Almadal.

Ve svém spise „*O předběžném poznání věcí*“ zavrhuje kníže Johannes Franciscus Mirandola jiný druh geomantie, který poskytuje věštby podle naslepo v zemi udělaných bodů. Zvláště často se tak činí do písku, a proto jej geomantikové nosívali stále s sebou ve skřínce.

Kapitola 9.

O pyromantii

Pyromantie se různými způsoby provozuje s pomocí ohně, buď podle různých pohybů ohně nebo podle padajících hvězd nebo jejich ohňových barev, též podle zjevů a postav zahlédnutých v ohni. Tak prý Ciceronova manželka svému manželu předpověděla, že se v příštím roce stane konsulem, protože když přinášela oběť a chtěla ji položit na popel, vyšlehl náhle plamen. Když Tanaquil, manželka Tarquinia Prisca, uviděla, jak plamen olizuje hlavu Servia Tullia, věštila, že se stane králem Římanů. Někteří, když vrhli oběť do ohně, sledovali napjatě, zda ji oheň pohltní nebo zda ji přijme méně ochotně; první případ znamenal, že záležitost dopadne šťastně, druhý byl vrcholně nepříznivým znamením. Jiní zkoumali budoucnost ze smolných pochodní, na něž psali různá písmena a znaky a pak je zapalovali, neboť když se plamen soustředil do špice, znamenalo to, že věc dopadne příznivě, když byl plamen rozdělen a pochodeň jen olizoval, bylo to znamení nepříznivé, když šlehaly do výše tři jazyky, znamenalo to slávu, rozdělil-li se do různých stran, věštilo to pro nemocného smrt, pro zdravého nemoc, když pochodeň úplně uhasla, znamenalo to nebezpečí, když prskala, neštěstí. Jak víme z dějin, zabývali se tímto druhem magie hlavně obyvatelé Apollonie.

Kapitola 10.

O aeromantii

Aeromantie se provozovala tak, že se zaklínal vzduch. Když váł vítr z východu, znamenalo to štěstí, když váł ze západu, neštěstí, vítr od poledne odhalení tajemství, když od půlnoci, že vše má zůstat temné; foukal-li vítr ze všech stran najednou, znamenalo to bouři, krupobití, mlhu, lijáky atd. V Lukánii prý jednou přišlo železo a tím byla předpověděna porážka M. Crassa ve válce s Parthy. V Picenii přšely podle zprávy Liviovy kameny a to znamenalo porážky, které připravil Itálii Hannibal.

Cardanus popisuje jiný druh aeromantie takto: aeromant složí ubrus a postaví na něj pohár plný vody, do níž šeptá slova takovou silou, že pohár foukáním úplně vyprázdní a toho se pak užívá jako věštby.

Kapitola 11.

O kapnomantii

K druhům věštění patří i kapnomantie, což znamená věštění z kouře. Kapnomantikové přesně sledují, zda se kouř otáčí v kruhu nebo se otáčí do strany nebo stoupá rovně do výše, a z toho předpovídají budoucnost. Statius ve své Thebaidě připomíná toto věštění slovy:

*U oltářů, ó Panno, dovol nám tázat se bohů!
A ona pak oheň bystrým sleduje zrakem,
jak rudé plamenů hroty šlehají k nebi;
a uprostřed hoří tu veselé světlo;
a hadům podoben kroutí se žár atd.*

Cardanus píše, že kapnomantici také házeli na hořící uhlí semena černého máku a sezamu a přitom šeptali různé kouzelné formule. Čistý nevinný chlapec nebo těhotná žena viděli pak v kouři různé postavy, z nichž se dala vyvodit věštba. Jiní pozorovali kouř z obětních zvířat nebo z jejich vnitřností, položených na hořícím uhlí; toto plané umění zavrhl již jistý pohan slovy:

Kadidlo obětuj božstvu, tele však uchovej pluhu.

Kapitola 12.

O ceromantii

Ceromantie, také velká pověra, pochází z Turecka. Ceromantikové rozpouštějí, když napřed pronesli zaklínadlo, na ohni vosk a nalejí jej do vody, aby z něho vznikly podoby, z nichž tři tvoří fundament čili základ. Naše staré čarodějnice si počínaly jinak, zvláště když chtěly povolát vyhrané světce Boží, kteří ovšem s tak nicotnými lidmi neměli nic společného; předstíraly totiž, aby mohly tomu nebo onomu člověku škodit, že jim pomáhají světci, ačkoli právě světci jsou bytosti dobrodějně a nikomu neškodí. Když chtěly tyhle staré babice přimět světce k páchání škod, zapalovaly množství úplně stejných voskovic a přidělovaly každému světci jednu svíci. Toho, jehož svíce dohořela první, pokládaly za toho pravého pro své zlé činy.

Kapitola 13.

O ichthyomantii

Kdo by se nevysmál nesmyslnosti ichthyomantie, když uslyší, že se najdou lidé, kteří se táží na radu ryb, aniž by uvážili, že tato zvířata neumějí uniknout ani síťím a háčkům, které mají před očima a kterých se nejvíce bojí. Athenaeus podává zprávu o posvátném háji Apollonově v Lykii; v jeho blízkosti byl rybník s rybami, do něhož lidé házeli, modlíce se, deset kusů uvařeného masa, a to jako pokrm pro ryby, podle jejichž podoby a tvaru chtěli uhadovat budoucnost. V jiné části Lykie u Myry sloužil ke stejným účelům jiný rybník; když ryby jedly drobků naházené do vody s chutí, znamenalo to štěstí, když jimi opovrhovaly, neštěstí. Třetí rybní věštírna byla mezi Myrou a Fellem; tam se předpovídalo z přirozené povahy, podoby, pohybů, života a potravy ryb. Někteří, jako Polydamantes a Taresias, hádali také z vnitřností těchto vodních zvířat.

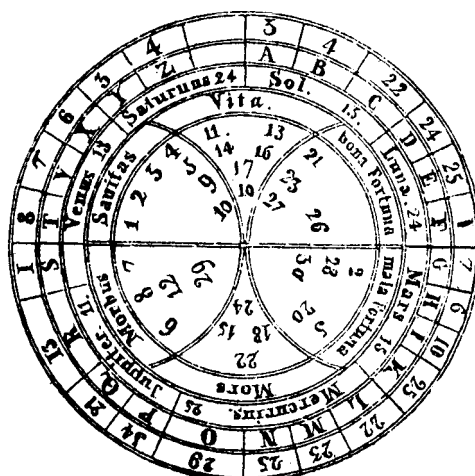
Kapitola 14.

O onomantii

Skoro všichni mágové jsou toho názoru, že ke kouzelným operacím jsou naprosto nezbytná vlastní jména. U Filostrata čteme, že Apollonius, když v Římě potkal pohřební průvod s rakví dívky, která zemřela jako nevěsta, se nejprve zeptal na její jméno, pak nařídil, aby dali rakev na zem a pronesl několik tajemných slov, načež dívka ihned zase ožila. Když Římané oblehli nějaké město, vždy se přesně vyptali na jeho jméno a na jméno božstva, pod jehož ochranou město jest. Když to vyzvěděli, vzývali nějakou formulí ochranná božstva města, zaklínali město samo a jeho obyvatele, a pak město, když se zbavili jeho bohů, snadno dobyli, jak píše Vergilius:

Z chrámů a oltářů prchli již bozi, ochránci říše ...

Takové formule, jimiž se vzývají ochranní bohové, najdeme u Livia a Macrobia; je však ještě jiný druh onomantie, jehož se užívá ještě dnes a k němuž slouží tato figura:

Onomantické věřili, že z této figury se dá předvídat nemocným smrt nebo uzdravení, zdravým nemoc nebo trvalé zdraví, stejně jako štěstí a neštěstí. Postupuje se takto: Nejprve zjistíme stáří měsíce podle sledu dní a napíšeme ten počet; pak vezmeme první písmeno vlastního jména osoby, jejíž budoucí osud se chceme dozvědět, s jeho číslem, nacházejícím se v prvním kruhu a dáme je pod číslo předcházející; pak vyhledáváme číslo dne, kdy osoba onemocněla, zda to byla neděle nebo pondělí nebo ještě jiný den. Tato tři čísla se sečtou a z tak vzniklého součtu se odečte třicet tolikrát, kolikrát je třeba. Zbytek pak jest věštba a její význam najdeme ve vnitřních odděleních figury, kde nesou nápisy vita = život, mors = smrt, sanitas = zdraví, morbus = nemoc, bona fortuna = štěstí, mala fortuna = neštěstí. Latinské názvy dní znamenají: Sol = neděle, Luna = pondělí, Mars = úterý, Mercurius = středa, Jupiter = čtvrtek, Venus = pátek, Saturnus = sobota. Tu figuru připisují někteří Pýthágorovi, ale dá se předpokládat, že tak velký muž se asi nezabýval takovou hloupostí. Tento druh věštění se nazývá též arithmantie, protože sestává z čísel.

Kapitola 15.

O teframantii

Na volné místo, kudy proudí vzduch, položíme popel, napíšeme do popelu jméno tazajícího se a záležitost, již se chceme dozvědět a vyhledáme v popelu písmena, která v jednotlivých slovech spolu splynula.

Kapitola 16.

O botanomantii

K tomuto umění se užívá listů šalvěže, na něž se napíše jméno osoby, která se chce něco dozvědět a žádané věci: musí se tak dít pod širým nebem a musejí se přitom šeptat jistá slova. Tímto způsobem věštci chtějí odhalit pomocí démonů zloděje s ukradeným zbožím.

Kapitola 17.

O sykomantii

K sykomantii používáme listu fíkovníku; list pokropíme za kouzelných zaříkadel vodou. Uschne-li rychle, je to zlé znamení, uschne-li pomaleji, dobré.

Kapitola 18.

O axiomantii

Zarazíme sekeru do okrouhlého špalku dřeva a držíme ji svisle ve vzduchu; jestliže se byt' jen nepatrně otočí při vyslovení nějakého jména, jest jeho nositel pokládán za viníka. Kníže Johannes Franciscus z Mirandoly tvrdí, že axiomantie se prováděla i tak, že se sekera hodila do vody a z jejích pohybů se hádalo, co skrývá budoucnost.

Kapitola 19.

O libanomantii

Přivrženci Apolloniovi měli obyčej, že vrhali kadidlo do ohně; když je oheň rychle pohltil, znamenalo to štěstí, vyskakovalo-li ven z ohně, bylo třeba se obávat neštěstí. Bylo zakázáno věstit tímto způsobem o svatbách a úmrtích.

Kapitola 20.

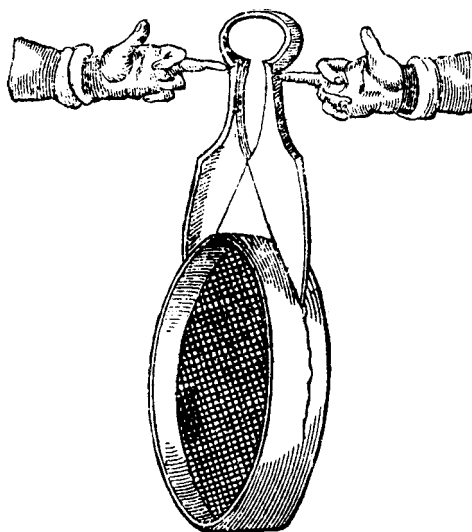
O chiromantii

Chiromantie se zabývá zkoumáním čar na ruce, což Juvenal naznačuje v šesté satíře slovy: Ukazuje jim čelo a ruku. Chiromantikové předpokládají, že na dlani je podle počtu planet sedm výstupků, z nichž předpovídají budoucnost, a to s takovou jistotou, že – jak poznamenává Cicero ve své první knize o divinaci – ti, kdo se zaměstnávají takovými hloupostmi, žijí v neustálé chudobě. K chiromantii patří i metoskopie, která věští i z čar na čele.

Kapitola 21.

O koscionomantii

Koscionantie učí, jak můžeme s pomocí nějakého démona sítím či řešetem (jeho otáčením) zjistit, kdo spáchal nějaký nedobrý kousek, kdo něco ukradl, někoho zranil atd. Dvě osoby, každá svým prostředníkem, drží řešeto, lehce zachycené kleštěmi; přitom se vysloví šest těchto úplně nesrozumitelných slov: Dies, Mies, Ješet, Benedoefet, Dovvina, Enitemaus. Tím se prý do řešeta vžene démon, který způsobí, že při vyslovení jména viníka (neboť se musí po řadě říkat jména všech podezřelých) se řešeto náhle otočí, což je pokladeno za důkaz viny.

Asi před třiceti léty jsem se zúčastnil po třikrát otáčení řešeta; poprvé to bylo kvůli spáchané krádeži; podruhé se to dalo kvůli tenatům na ptáky, které mi nějaký závistivec rozřezal, a potřetí kvůli ztrátě psa. Musím doznat, že se to opravdu vždy zdařilo; ale nikdy příště jsem to už neudělal, abych nepadl do pastí zlého démona. Mnozí pokládají tento druh věštění za lepší než jiné, jak píše i Erasmus, když vykládá přísloví: *Cribro divinare* (věstiti sítím).

Kapitola 22.

O věštění z obětí

Ačkoliv i věštění z obětí zřejmě patří do jedné kategorie s výše jmenovanými druhy divinací, přece jen je třeba říci, že celá Itálie, kde bylo toto umění velmi rozšířeno, se jím dala klamat, jak píše dějepisec Herodian. Ti, kdo toto umění provozovali, sluli haruspikové. Zkoumali vnitřnosti obětních zvířat, jako srdce a játra, hlavně v době, kdy chtěli rozbit vojenský tábor, založit město nebo konat jiné důležité věci. Byly-li vnitřnosti shledány zdravými, mělo to šťastný význam pro nějaké místo nebo záležitost, v opačném případě nešťastný. Byly-li tvrdé

jako kámen, povadlé nebo hubené, nebo chyběly-li vůbec, pak to bylo znamení velmi zlé. Juliu Caesarovi se přihodilo, že dne, kdy vstoupil na zlatý trůn, se v poražených volech nenašlo žádné srdce, z čehož haruspikové věštili neštěstí. A opravdu byl Caesar brzy potom zavražděn, jak píše Appian v druhé knize svých občanských válek. Tato pověra se podle Cicerona vyskytovala nejdříve u Etrusků. Tam se prý nějakému oráči, když na tarkvinské hranici udělal hlubší brázdu než obvykle, zjevil Tages, který se náhle vynořil ze země a který potom naučil Etrusky celému umění věštev z obětních zvířat. Plinius připisuje v sedmé knize svých dějin přírody tento vynález jistému Delfovi. Sem patří také zázračné věci, tj. věci, které se dějí proti běhu přírody. Tak se přihodilo i to, jak o tom podal zprávu Herodotos, že ve vojsku Xerxově, který chtěl obsadit celou Evropu, váleční klisna přivedla na svět zajíce, zvíře jak známo nejbáživější, z čehož haruspikové předpověděli, že vojsko uteče před nepřítelem.

Kapitola 23.

O auspiciích

U věštních ptáků se braly v úvahu směr jejich letu a jejich počet; významu dodal této pověře spor Romula a Rema o vládu. Věštění z letu atd. ptáků vzniklo původně v Etrurii a odtud se rozšířilo po celé Itálii; vyvinul se i zvláštní rituál. Auguři (tak se nazýval zvláštní druh kněží, kteří se auspiciemi zabývali) chovali pouze k tomu účelu určené slepice; z jejich způsobu zobání pak věštili štěstí nebo neštěstí. Když hltaly svou potravu vesele, znamenalo to štěstí, v opačném případě neštěstí, takže se věřilo, že právě proto L. Papirius prohrál svůj spor se Sammity. Josef vypráví ve svých „Starožitnostech“, že Žid Mossolanus si z augurů ztropil žerty tak, že po jednom z ptáků, jejichž let jeho spolecestující úzkostlivě sledovali pohledem, aby se z letu dozvěděli, bude-li jejich cesta úspěšná, vyslal šíp a když zasažený pták spadl ze vzduchu na zem, a augur, jakož i několik jiných, se toho zděsili, vysmíval se jejich lehkověrnosti slovy: Tenhle pták nám měl sdělit průběh naší cesty a přitom netušil ani svůj vlastní osud!

Kapitola 24.

O předtuchách

Starí byli toho mínění, že také předtuchy přinášejí často státu přísliby štěstí, a že předtuchy nejsou nic náhodného, nýbrž že jsou řízeny božskou prozřetelností. O P. Aemiliově vyprávějí dějiny, že od počátku svého polního tažení proti makedonskému králi Persovi (známějšímu pod jménem Perseus) získal od své dcery Tertie předtuchu. Když se vracel domů, našel ji v slzách a ptal se jí na příčinu jejího smutku; dostalo se mu odpovědi, že Persa je mrtva. Dívka tím myslela své oblíbené kuřátko; auguři to však vyložili tak, že Aemilius porazí krále Persa, a ten statečný muž vedl skutečně své vojsko s takovým štěstím, že T. Livius a Valerius Maximus ho bez váhání počítají k nejslavnějším mužům.

Kapitola 25.

O snech

Správný úsudek o vykladačích snů pronesl filosof Favorinus slovy: Když ti vykladači snů věští a oklamou tě, činí tě nešťastným již tvá bezdůvodná obava. Také Eusebios praví, že sny jsou bezcenné a jejich výklad je podvod, buď pro pověřivost a omyly nebo ze zjištění. Také Catullus to říká slovy:

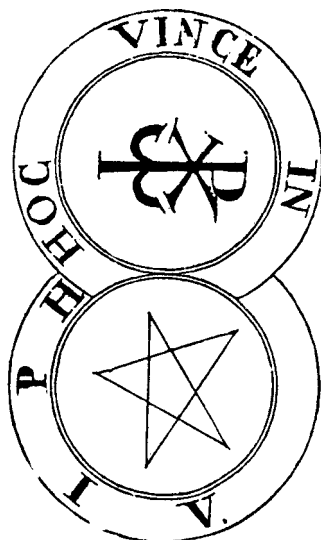
Bezobsažné obrazy klamavé noci sny jsou.

Kapitola 26.

O pečetích, písmenech, znacích a jiných pověrách

Na tomto místě musíme promluvit o těch, kdo bláznivými pověrami, jistými nesrozumitelnými průpověďmi a takzvanými kouzelnými kořeními, která se sbírají v určené době a na určených místech za určených obřadů vodí za nos obecný lid, jak se jim zachce. Dále připisují různým písmenům, znakům, pečetím a znamením takovou moc, která nás prý chrání doma i mimo domov, v blízkosti i v dáli, proti ohni a vodě, viditelným i neviditelným nepřátelům i proti zbraním a ranám. Ačkoliv nicotnost této věci musí být každému na první pohled zřejmá, spustí vždy, když je někdo napadne, hrozný rámus a tvrdí, že tyto záležitosti jsou nebeské povahy a zjeveny zemi z výše; toto znamení dostal například Konstantin, to druhé s podobou pětiúhelníka zase Antiochus a oba králové dobyli s jejich pomocí skvělého vítězství nad nepřáteli. Kdo nosí taková znamení u sebe, tomu prů

přinášejí zdraví a ochranu proti výše vzpomenutým nebezpečím, ačkoliv se církev a nejlepší církevní otcové vyslovují proti nim.

Tomáš v jednom ze svých spisů připouští, že písmena, znaky a pečete měly mnohdy značné účinky; to však nepochází od souhvězdí a z božské moci, nýbrž je to temné dílo démonů. Averroes tvrdí (proti Algazelovi), že magická písmena, znaky a znamení nezmohou vůbec nic, pokud nejsou konány ve smlouvě s demony. O jistých nesrozumitelných formulích je zbytečné ztrácet na tomto místě slova, protože i ta nejomezenější hlava musí nahlédnout jejich nicotnost, uváží-li, že právě úkolem slov a řeči jest vyslovovat naše nejtajnější myšlenky a projevy naší vůle. Když slova nic neznamenají, jaký je pak rozdíl mezi rozumným člověkem a nerozumným zvířetem? Jedné takové nesmyslné formule, která byla nesrozumitelná a k ničemu i takovému Oidipovi, použil M. Varro proti kašli. Co to vlastně znamená sista, pista, xista, což uvádí ve svém spise o zemědělství, jiného než omyl, vrcholně nehodný tohoto muže? Není vrcholnou pošetilostí při prudké bolesti zubů třikrát říci anasageus a dotýkat se bolícího zubu hřebíkem a pak ten hřebík zabodnout vedle křtitelnice do země? O nic menší není ani nesmysl, že někteří lidé vyhrabávají kořeny. Například kořenů čekanky se máme dotýkat zlatem a stříbrem o svátku sv. Jana Křtitele před východem slunce a klečce na kolenu a pak vyhrabat ze země železem, zaklínáním za čtených obřadů při meči Judy Makkabejského. Kořen, získaný tímto způsobem, prý chrání toho, kdo jej při sobě nosí, před vším neštěstím, před ohněm, vodou, střelami, bitím, ranami a bodnutím, před všemi nepřátelemi, ha dokonce proti smrti. Právě tak se to má s kořenem mandragory, okolo níž, jak nás učí Plinius, musíme udělat mečem tři kruhy, a která také získává svou moc tím, že je vyhrabán její kořen. Člověk, který jde pro kořen, musí – šeptaje jistá slova – třikrát obtančit směrem k západu rostlinu a pak ji dát vytáhnout ze země psem, který je k ní připoután. Kdybychom měli uvádět všechny pošetilosti, které vyprávějí naše staré ženské, bylo by to jako počítat zrnka pisku, protože ani jedna z nich se nespokojí s jedním druhem pověry, ale pro každé své kouzlo si vybírají mezi d'ábly jiného patrona. Tak jedna umí zánět nehtového lůžka, takzvaného červa, který se dá léčit jen chirurgicky, zaklínat nesrozumitelnými slovy tak dobře, že bolest, která je podle Hippokrata na začátku, při tvoření hnisu velmi silná, okamžitě ustane; jiná přináší při záduše rychlejší pomoc, než by poskytli Galén nebo Avicena. Třetí má docela spolehlivý prostředek proti bolestem hlavy, když pacientovi za různých magických obřadů pověsí okolo krku korále, čímž je jednou provždy zbaven svých bolestí. Ten, komu vyléčila toho červa na prstě, musí v budoucnosti každé úterý na počest sv. Jiří, který sice nezabil žádného červa, ale draka, po celý rok dávat chudému jako almužnu stříbrňák a třikrát se pomodlit Otčenáš. Ten, kdo se zbavil záduchy, nesmí po tři roky jíst žádné jídlo z vajec a musí po celé dva roky každou sobotu večer u márnice na hřbitově rozpažit v podobě kříže a obrácen k slunce východu pronést: Šťastné duše, tak jako mne dobrá N. svým požehnaním osvobodila od záduchy, osvobod' vás Pán Ježíš Kristus od věčného prokletí. Pak si musí ve jménu nedělitelné Trojice Boží třikrát pokropit tělo svěcenou vodou. Vyléčený z bolesti hlavy nesmí už po celý svůj život jíst maso, pocházející z hlavy, ať z ryb, čtyřnožců nebo ptáků. Jiná stará žena je schopna svými zařikadly zachraňovat dobytek před vlky tak, že jej můžete nechat pobíhat celou noc bez nebezpečí po lese, stačí položit před domovní dveře pod okap kus železa a slíbit, že už nikdy v budoucnu nenazveme vlka vlkem, nýbrž zvířetem zkázy. Jiná prohlašuje dny před Kristovým narozením až do svátku Zjevení Páně za tak nevhodné k mytí hlavy a nohou, že každý, kdo se v některý z oněch dnů tak umyje, dostane bolesti hlavy nebo podagru. Také chlévy nesmíme v těch dnech čistit, aby příští rok dobytek neumíral na epidemie. Apoštol Pavel, tento vyvolený nástroj Boží a největší pronásledovatel vši pověry, píše Galatejským a Kolossejským, že se nemají dát oklamat

tak bláznivými věcmi. Ale my si myslíme, že to, co bylo řečeno pohanům, snad pro nás neplatí. Setrváváme tak ve svém pohanství raději, než bychom staré ženské připravili o možnost klamat lehkověrné. Je také ještě mnoho těch, kdo předpovídají těhotným nešťastný porod, nechají-li z lenosti stát trojnožku v ohni; nebo kteří tvrdí, že dítě onemocní, kolébá-li někdo prázdnou kolébku. Den, kdy brzy ráno obujeme dřívě levou nohu než pravou, bude nešťastný. Nešťastně dopadne boj toho, kdo převezme své zbraně od ženy a nejhorší prý jest, když bojovník vstoupí na bojiště v ženských šatech nebo cestou na bojiště uvidí zajíce. Mnozí nezahazují vlasy, které jim vypadaly při česání, aniž na ně třikrát plivli; také když jedí vejce, propíchnou skořápku nožem třikrát, protože, kdyby tak neučinili, by prý byli v obou případech ohroženi kouzly. Víra v lichá čísla je v nás zakořeněna tak hluboko, že při všech pověrečných úkonech se objevuje číslo tři. Již Pythagorejci pokládali toto číslo za zvlášť vhodné pro zaklínání. Rozumný člověk, když to všechno slyší, musí zavolat se satirikem:

Ó zaslepenosti lidská, temnoto duší a srdcí!

Nebo musíme spíše říci s Kazatelem: *Všechno je marnost. Necht' nás Bůh ve svém milosrdenství chrání, abychom nepadli, když nás nějaký zlomyslný a lstivý ptáček láká jako noční sovy, do jeho sítí a pastí a nestali se otroky zlých duchů.*

Kapitola 27.

O amuletech a talismanech

Také s amulety a talismany spojovali, jak se dočítáme, staří mágové hodně pověr. Pozorovali přitom určité konstelace a zachovávali se zřetelem k místu, osobě, druhu amuletu a jeho tajemství zvláštní pravidla. Kdo chtěl dosáhnout nějakého účinku od Slunce, musel si – když Slunce panovalo ve svém znamení na nebi – pověsit na krk amulet na zlaté nebo žluté hedvábné niti, zabalený ve vavřínovém listu nebo ve lví kůži. Měly-li účinky amuletu mít svůj zdroj v Saturnu, bylo třeba, aby byl amulet zavěšen na krk během vlády Saturny na černé niti v oslí kůži nebo v kousku rubáše. Užívání amuletů se uchovalo až do naší doby, jen s jedním rozdílem, že se dnes přitom užívá spíše slov než písmen, znaků a jiných věcí, protože naši současníci, podobně jako Pythagorejci, připisují slovům velkou moc. Nejznámější z těchto amuletů jest Abrakadabra. Sám Serenus Samonicus vychvaluje tento amulet, prý na základě vlastní zkušenosti. Prý si tím, že si amulet zavěsil na krk, vyléčil třídenní horečku i všechny ostatní druhy horeček. Slovo se napíše tak, že se na konci slova vypustí poslední písmeno, jak vysvítá z tohoto schématu:

a	b	r	a	c	a	d	a	b	r	a
a	b	r	a	c	a	d	a	b	r	
a	b	r	a	c	a	d	a	b		
a	b	r	a	c	a	d	a			
a	b	r	a	c	a	d				
a	b	r	a	c	a					
a	b	r	a	c						
a	b	r	a							
a	b	r								
a	b									
a										
a										

Hebrejci přikládali velikou důležitost tajemným účinkům jistých posvátných slov a výroků, kterým rabin Hama připisuje takovou moc, že pomáhají proti všem nemocem a chrání před vším nebezpečím na cestách, před nehodami způsobenými ohněm a vodou, před zbraněmi nepřátel a zlými duchy, máme-li amulet pověšený na krku nebo nosíme-li jej u sebe.

Závěr

Není snad křesťanům zapovězeno, aby se zabývali věštěním, předtuchami, auguriemi a jinými podobnými záležitostmi?

Výslovně je křesťanům zakázáno zabývat se magickými uměními věšteckými, neboť v třetí knize Mojžíšově, kapitola 20. se praví: Kdo z mužů nebo žen se stane věštcem nebo hvězdopravcem, necht' smrti zemře. Necht' jest ukamenován; jeho krev na jeho hlavu; též: Když se nějaká duše obrátí k věštcům a hvězdopravcům a bude se jim klaněti, odvrátím svou tvář od ní a vyhubím ji z lidu svého. Dále v druhé knize Mojžíšově, kapitola 22.: Čarodějnice nenecháš naživu. Také světským zákonem bylo kouzelnictví zakázáno pod trestem smrti. Augustin slibuje kouzelníkům, jestliže se nepolepší, věčné zatracení a připomíná, že již před příchodem Krista byly všechny druhy kouzelnictví trestány a i v pohanských státech těmi nejpřísnějšími tresty. Když dosud málo vážený Josef dosáhl v Egyptě nejvyšších poct a hodností výkladem snů, když byl prorok Daniel ze stejného důvodu učiněn knížetem celé země babylonské, když Abrahamův podomek pokládal za předtuchu slova Rebečina a usoudil z nich, že Pán prokáže Abrahamovi milosrdenství, pak při tom všem nesmíme zapomínat, že v těchto případech nešlo, jako v jiných okolnostech, o ďábelská mámení, nýbrž že to byla vnuknutí Boží nebo dobrých andělů, což dává věci úplně jinou podobu. Budiž Bohu chvála a sláva na věky věkův, amen.